J. Rugionius
19235 Beaverland Str.
Detroit, Mic. 48219.

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103 Telephone: 431-6344
ISSUED IN TWO SECTIONS – SECTION ONE
LIII. Lapkritis – November 8, 1968 Nr. 111

DIRVA

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BOMBOS IR SAIGONAS

PIETŲ VIETNAMAS BIJO AMERIKIEČIŲ IŠDAVIMO

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Galima ginčytis ar prezidento Johnsono įsakymas sustabdyti šiaurinio Vietnamo bombardavimą turėjo tikslo paveikti rinkimus ar ne, sunkiau nuginčyti faktą, kad jis įtakos turėjo. Jis padėjo suvienyti demokratų partiją ir tuo padidinti viceprezidento Humphrey šansus. Žinia, galima turbūt ir teigti, kad administracija būtų to žygio ėmusis ir be rinkimų, nes jai buvo duota suprasti, kad už tą ėjimą bus vienaip ar kitaip atsilyginta ir iš kitos pusės. Kaip tai paveikė rinkimus, skaitytojai jau žino. Šiuo metu sustokime prie pietinio Vietnamo situacijos, nes juk kariaujama tam, kad išgelbėjus jo nepriklausomybę nuo komunistų agresijos.

"Mūsų tikslas -- sakė pats prezidentas Johnsonas 1965 metais -- yra Pietų Vietnamo nepriklausomybė. Mes tik norime... kad Pietų Vietnamo gyventojams būtų leista savo kraštą vesti jų pačių pasirinktu keliu".

Ar tas tikslas jau pasiektas? Amerikoje galvojame, kad padarytas didelis žingsnis į priekį. Koks gi bus sekantis žingsnis? Vieni, kaip pvz. senatorius McCarthy mano, kad sekančiu žingsniu reiktų sudaryti koalicinę vyriausybę su komunistais. Kiti visai pagrįstai laiko tokį žingsnio padarymą išdavimu to, už ką iki šiol buvo liejamas kraujas.

Pakvietimas į Paryžių ir pietinio Vietnamo ir Viet-Kongo 'politinės rankos' -- Liaudies Išvadavimo Fronto -- yra lygus to 'fronto' pripažinimui lygiateisiu su Saigono vyriausybe. Jei tai vienintėlis bombardavimo sustabdymo rezultatas, galima suprasti Saigono vyriausybės atsisakymą dalyvauti Paryžiaus derybose. Atrodo, kad būtų buvę daug geriau, jei abipusį pasitraukimą iš kovos lauko sutartų tik JAV ir Hanojus, tuo būdu leidžiant Saigono vyriausybei pačiai susitvarkyti su vietiniais komunistais, ką ji, atrodo, galėtų dabar jau padaryti ir be amerikiečių tiesioginės talkos.

Tačiau tokios sąlygos prezidentas Johnsonas iš Hanojaus neišgavo ir tuo pačiu pavojus Saigono vyriausybei nesumažėjo ir iš viso atrodo, kad bombardavimo sustabdymas buvo Hanojaus laimėjimas, nes komunistų nuostoliai žmonėmis buvo didesni negu jie dar ilgai galėtų pakęsti. Vien šiais metais -- iki spalio 19 d. -- jie neteko 158.098 karių t.y. daugiau kaip dvi armijos. Reikia neužmiršti, kad šiaurinis Vietnamas nėra didelis kraš-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių artistų triumfas Bogotoj

Spalio 23-29 dienomis Bogotos lietuviai turėjo meno festivalį. Čia lankėsi iš JAV Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos atsiųsta lietuvių artistų trejutė: kompozitorius - dirigentas Darius Lapinskas, solistė Aldona Stempužienė ir aktorius Leonas Barauskas. Jie atvyko iš Venecuelos, kur turėjo du pasirodymus.

Šeštadienį (X. 26) lietuviai susirinko į Bogotos Lietuvių Moterų Draugijos suruoštą pobūvį, kurs įvyko Club Militar svetainėje, parūpintoje p. Didžiulių. Iš aktoriaus L. Barausko lietuviškoji publika išgirdo (kai kurie jaunieji pirmą kartą savo gyvenime) J. Kaupo, Donelaičio ir J. Meko meniškai perduotą kūrybą. J. Kaupo fragmentą lydėjo D. Lapinsko muzika, o J. Meko idiliją A. Stempužienės daina. Be to, solistė padainavo dvi D. Lapinsko kompozicijas.

Artistai Bogotoje pasirodė ne vien lietuviams, bet ir labai gausingai kolombiečių publikai (apie 3500 koncerto klausytojų, neskaitant tų, kurie pamatys ir išgirs antrąjį koncertą per televiziją). Mat, Colombijos Simfoninio Orkestro dirigentas Olav Roots, kun. Mykolo Tamošiūno supažindintas su Dariaus Lapinsko muzika, pakvietė mūsų jaunąjį kompozitorių diriguoti abonentiniam Simfoninio Orkestro koncertui (X. 25) ir jį pakartoti sekantį sekmadienį (X. 27). Pakviesta buvo taip pat ir solistė A. Stempužienė, jau anksčiau dainavusi su tuo pačiu orkestru. Mūsų artistai per labai trumpą laiką paruošė koncertą, kurs praėjo su labai dideliu pasisekimu.

Kritikas H. Caro Mendoza taip apibūdino D. Lapinsko Mergaitės Dalios ciklą: "Panaudojami jame kai kurie lietuvių liaudies dainų melodiniai, ritminiai ir harmoniniai bruožai, bet tai nėra liaudies muzikos stilizacija, o tikrai originali kūryba, išreikšta drąsiame moderniškame stiliuje. Orkestrinėje dalyje D. Lapinskas naudoja labai sumaniai skirtingas instrumetalines spalvas, paprastai sugrupuotas į mažas kombinacijas, kurios sudaro puikų efektą ir turi dažnai magišką koloritą."

Po pirmojo koncerto, įvykusio pilname Colon'o teatre, svarbiausias šio krašto muzikos kritikas D. Otto de Greiff labai palankiai atsiliepė apie kompozitorių-dirigentą ir apie solistę. Išgyrė cikle pasireiškiantį tikslų orkestro ir timbro panaudojimą ir vykusį jų suliejimą su žmogaus balsu. Pabrėžė, kad reta yra, kad kompozitorius pasireikštų kaip geras dirigentas, kaip iš tikrųjų pasirodė D. Lapinskas diriguodamas Mozarto Don Juano uvertiūrą ir Beethoven'o Antrąją Simfoniją.

Apie solistę tas pats kritikas rašo: "Aldona Stempužienė parodė D. Lapinsko komponuotose dainose labai kontrastuotą ir išraiškų lyrinį registrą, idealų balsą šio tipo dainoms, kurios nostalgiškai remiasi tautinių melodijų kultyvuotu panaudojimu, kuris pasireiškia daugiau savo esme negu pačia forma". Kritikas liko maloniai nustebintas, kad solistė lygiai pasekmiai apvaldo ir praeito šimtmečio operų repertuarą. Dainuojant arijas vėl pasireiškė puikus balsas, turtingas išraiškos niuansais. Iš jų Rosinos rolė Rassini'o Sevilijos Kirpėjuje ilgai buvo dainuojama koloratūriniu sopranu, tik neseniai grįžo į savo originalią formą: mezzosoprano. A. Stempužienė publikos prašoma pakartojo ariją: Una voce poco fa.

Tas pats koncertas buvo

(Nukelta į 3 psl.)

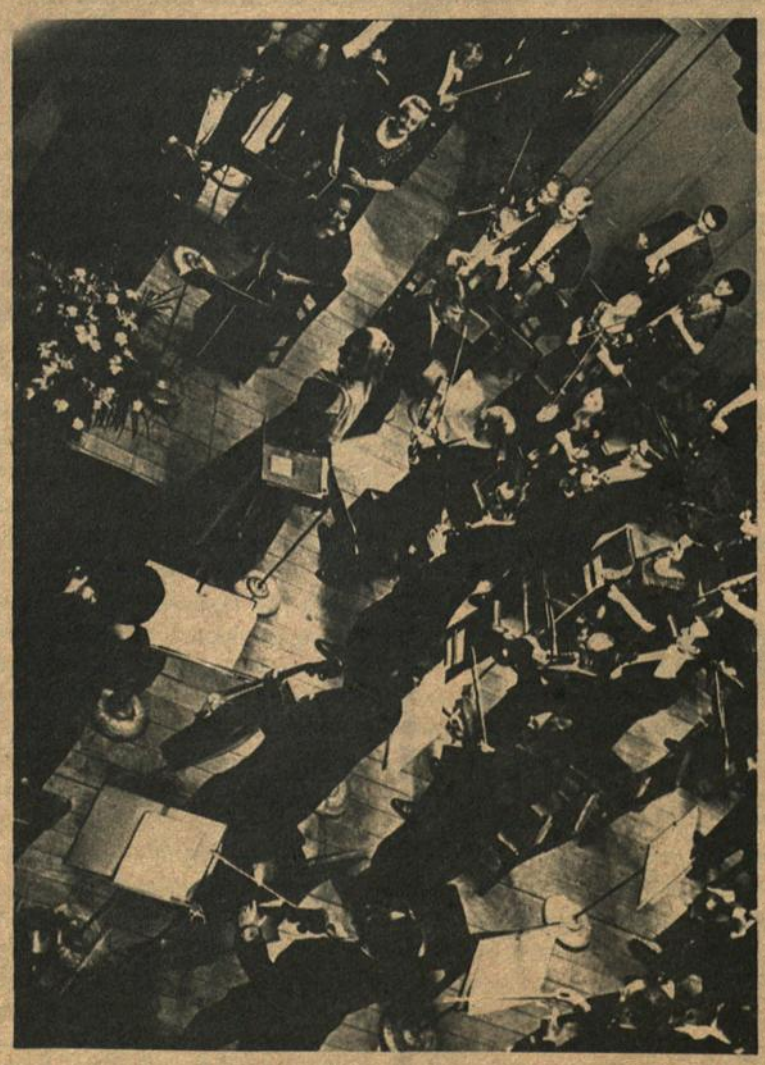

Sol. Aldona Stempužienė su Colombijos simfoniniu orkestru po sekmingo koncerto Bogotoje.

NIXONAS LAIMĖJO

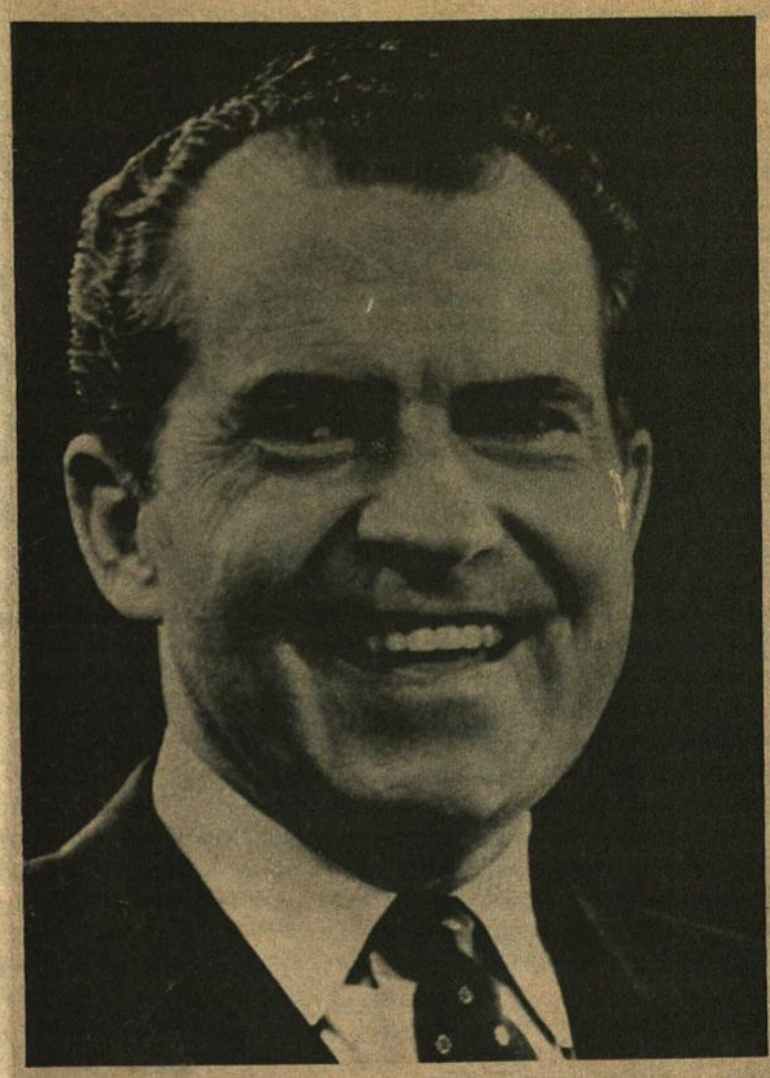

RICHARD MILHOUS NIXON, respublikonų kandidatas, lapkričio 5 išrinktas JAV trisdešimt septintuoju prezidentu. Ši žinia, oficialiai dar nepatvirtinta, buvo paskelbta telegramų agentūros, Dirvą pradėjus spausdinti.

KORP! FRATERNITAS LITHUANIKA SUKAKTIES ŽENKLE

Spalio 19 ir 20 d. Chicagoje įvyko Korp! "Fraternitas Lithuanica" suvažiavimas, korporacijos 60 metų įkūrimo sukakties proga.

Suvažiavę fraterniečiai aplankė savo mirusių narių kapus Šv. Kazimiero kapinėse ir dr. J. Šliupo, Korp! garbės nario, palaikus Tautinėse kapinėse padedant gėlių puokštes.

Vakare South Shore Country Klube įvyko iškilminga vakarienė - minėjimas. Vakarienės metu dr. V. Paprockas perskaitė naujų narių priėmimo aktą. Priimti korporacijon: Dr. Audrius Aglinskas, dr. Mindaugas Vygantas ir dr. Šarūnas Tauras. Korp! kūrėjas dr. V Ingelevičius pasveikino naujus narius, uždėdamas jiems spalvas. Korp! pirm. dr. S. Budrys ta proga kiekvienam jų įteikė Korp. metraštį ir po dr. V. Nagevičiaus monografiją.

Vakaro koncertinę dalį puikiai atliko Lietuvos Operos solistė, korp. šeimos narė A. Trečiokienė. Dr. Š. Tauras, vienas iš jaunųjų fraternitiečių, išreikšdamas padėką solistei, įteikė rožių puokštę. Kitas iš jaunųjų fraternitiečių, dr. M. Vygantas pagerbiant mirusių narių našles -- S. Oželienę, L. Stasiūnienę ir A. Trečiokienę, prisegė joms gėlių korsažus.

Žodžiu korporaciją sveikino Vyrijos "Plienas" pirm. inž. A. Didžiulis, Korp! "Patria" pirm. dr. O. Mironaitė ir Korp! "Gaja" pirm. dr. V. Šaulys. Dr. V. Tauras perskaitė sveikinimus raštu Liet. Gen. Konsulo dr. P. Daužvardžio ir narių negalėjusių atvykti suvažiaviman.

Vėliau dr. B. Matulionis padarė pranešimą apie dr. V. Ingelevičių, jo 60 metų visuomeninio darbo sukakties proga. Po pranešimo dr. S. Budrys jam įteikė korp. spalvas -- juostą.

Dr. H. Brazaitis sveikino sukaktuvininką PLB Valdybos vardu, įteikdamas jam auksinį visuomenininko ženklą ir atitinkamą pažymėjimą.

Užbigiant minėjimą, dr. B. Matulionis skaitė paskaitą tema: "Iš pokalbių su svečiu iš Lietuvos". Prelegentas klausimų ir atsakymų formoj nušvietė padėtį ir aspiracijas lietuvių gyvenančių už geležinės uždangos.

Kitą dieną Tėvų Jezuitų koplyčioj Tėvas S.J. Vaišnys atlaikė pamaldas už žuvusius ir mirusius Korp! narius, pasakydamas ir atitinkamą pamokslą.

Po pamaldų prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės dr. V. Jurkūnienė ir L. Stasiūnienė, pasipuošusios tautiniais rūbais, padėjo gėlių vainiką. Ta proga dr. B. Matulionis tarė trumpą, prasmingą žodį. Sugiedojus Tautos Himną, fraternitiečiai ir patrietės vyko į South Shore Country Klubą pietums ir susirinkimui.

Po pietų susirinkime buvo svarstyti korp. reikalai bei būsimos veiklos gairės. Sį 60 metų sukakties suvažiavimą nutarta atžymėti įteikiant 1000 dolerių Lietuvių Fondui.

Korp. Centrinė valdyba palikta ta pati, būtent pirm. dr. S. Budrys, sekr. dr. V. Tauras, ižd. dr. A. Garūnas ir vald. narys dr. F. Kaunas. Revizijos komisijon išrinkti dr. A. Maciūnas, dr. J. Gurklevičius ir dr. M. Vygantas.

Užbaigiant suvažiavimą Korp! pirmininkas dr. S. Budrys padėkojo visiems atvykusiems į šį sukaktuvinį suvažiavimą. Linkėjo visiems sulaukti Korporacijos deimantinio jubiliejaus ir jį švęsti savo tėvynėj.

(vt)

ŠIS DIRVOS NUMERIS YRA 16 PUSLAPIŲ

Korp! Fraternitas Lithuanica nariai suvažiavimo metu Chicagoje, minint korporacijos 60 metų sukaktį.

V. Noreikos nuotrauka

Lietuvių tautos kilmės beieškant (18)

SAULĖS VALDOVAI

Č. GEDGAUDAS
SANTA MONICA, Calif.

Neveltui mokslo pasaulis taip sujudo studijuoti hetitų užrašus. Jie netik pratęsia rašytą Anatolijos istoriją keliais šimtmečiais prieš Trojos sugriovimą, bet suteikia naujos šviesos seniausiai kalbotyrai, mitologijai bei tautų civilizacijos raidos tyrimui.

Taip mums lietuviams turi didžiulės svarbos Luvių-Liaudų kalboje atrastas Saulės vardas Tawata-Tauta. Kitas hetitų žodis misrivant-mirgantis, spindintis, patvirtina persų Avestos Mir-Sauluvos ir Mitra-Krivių galvos aprėdo prasmes. Šiuo atidengimu ginkluoti pažvelkime į šio straipsnio iliustraciją, Reino-Dunojaus kelio paupy rastą mitologinį stabą. Tas paminklas gana tiksliai atvaizduoja mūsų tikybos pagrindinius dievus. Jis sudėtas iš dviejų dalių. Danguje matome Visagalį Perkūną-Parikūną, Patvarkytoją, Rikonės Valdovą laikantį žaibus ir Labrį. Jis yra Šventojo Buliaus nešamas. *Tai Sename Įstatyme paminėtas* Baal, slavų Veles, Druidų Beles, Belenus, mūsų Balys, Velnias. Dėsnys, jog nukariautos tautos dievas virsta nukariavusios velniu senai mokslo ištirtas ir pripažintas.

Vyties Varlys, Aras, skriedamas graikų Nike pavidalu deda Karo ir Griausmo Dievui pergalės vainiką. O kas gi gali būti virš Visų-Aukščiausio? Visgi yra. Homeras mums tai aprašo: Tauta, atėjusi prašyti pas Visagalį užtarimo prieš graikus, gauna Perkūno pažadą: "Prižadu išpildyti Tavo norus, duodamas Tau mano Šventos Galvos ženklą; nes nėra mano galioje atšaukti pažadus užantspauduotus mano Šventos Galvos ženklu" (Iliada I Giesmė).

Tą patį sako ir hetitų karalius Tautgaila, sudarydamas sutartį su Amuru kunigaikščiu: "Kai

Perkūno-Tešubo-Taučiuvio ir jo satelitų mitologinis stabas, pabal Demircioglu (H. Bossert, Anatolien).

Egipto valdovas yra Mano Majestoto (Mano Sauluvos, Mano Antpaudo) draugas, tebūnie ir Tau draugas; kai jis yra Mano Majestoto, (Sauluvos, Mir) priešas, tebūnie ir Tau priešas. (T. laiškas).

Tą patį Saulės Valdovų ženklą, spindulių karūną matėme ir mūsų Senprūsių-Sesnų vėliavoj (Dusburgo Kronika). Perkūno sūnus ir atstovai žemėje, Taurojos kilnūs palikuonys, savo antspauduose tą ženklą naudojo. Čia atrandame slavų mėgiamos Mir bei Slav priesagos žiliausią senobinę reikšmę.

Antra dalis mūsų Panteono atskirta nuo pirmos, - jinai yra žemėje. Vidury pavaizduota Žemės Didžioji Motina, Gemalė Šventa, Šerė, nešama stirnos. Iš kairės Mainulis-Mėnulis vainikuotas Delčios ženklu. Atminkime Delčios Krivį Žiniavaldo kronikoj, tai astronomijos mokslų viršininkas, kursai tvarko ir apskaičiuoja kalendorių. Iš dešinės Upelonis-Mokošius, gamtos amžinos gyvybės prado dievas. Jie palaikomi upės dievų, kurių kojos vandens bangose: tai Dunojus ir Reinas Vakarų Liaudų tikyboje, o Nemunas - Dniepras Gintaro kelio Sarmatijoje.

Pridurkime jog "Šventos Galvos" simbolis buvo panaudotas ir hermetine prasme. Mitros pasekėjai matė jame Saulės Dievo Mitros, kuris sutampa su karo dievu Varūna, simbolį. Tas tūkstanties akių, tūkstanties ausų (visamatąs, visagirdįs, pal. būdvardį "mitrus") Dievas buvo garbinamas ir didelių akmenų pavidale, iš kurių jisai gimstąs (kibirkštis išskeliama iš akmens). Čia mums atsiskleidžia Puntuko garbinimo mįslė.

Mir priesaga pagaliau paaiškina, kodėl Žiniavlado Kronika buvo ligi šiol nutylima ir nubraukta į nemalonių "legendų" skyrių. Liaudų Karalių lentelėje randame net 15 mūsų valdovų su ta galūne: 1, 8, 10, 13, *19, 20, 21, 24, 25, 26,* 27, *36* 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 36, 37, 38, 40. To jau pangermanistų ir net prancūzų tyrinėtojų nervų sistemai buvo per daug... Kaip tai? Toji tariamai Germanų ar Frankų protautė buvo valdoma "Slavų"? Niekuomet gyvenime... Verčiau tenebūna jų visai... Be to, grynai lietuviškos tų valdovų vardų šaknys kėlė kalbininkams didelio nerimo, nors josios ir nemokėdami jie jautė, jog į gotišką atversti nepavyks. Rasdami gi daug tų vardų pas Homerą, jie nusprendė jog čia "graikų" kunigaikščiai, ir jog koks nors scriba, susižavėjęs Iliada, tiesiog parašė visą kroniką. Vienok toks aiškinimas sudūžta į tą nuostabią teisingai paduotą Taurojos griuvimo datą.

Ar Trojos karas tikrai toks didelis įvykis, kaip Homeras jį pavaizdavo? Netiktai taip, -- tai yra pasaulinės istorijos raidos etapas. Pažvelkime pridėtan žemėlapin: jis vazduoja padėtį prieš karo pradžią. (Pagal Schachmeyer "Hetiten und Achaer"; mūsų pridėtas tik Trojos valstybės vardynas, kurį jis palikko tuščią). Matome Viduržemio pasauly vyraujant tris galybes: Hetitai ir Tauruvėnai pasidalinę Anatoliją maždaug pusiau, o jūrų tauta Achajai - Aukščiuviai, graikų pirmatakai, užima visą Viduržemio pakraštį ir salyną. Juos mes atlietuvinom pasiremiant hetitų dokumentų liudijimu, kuriuose jie figuruoja Ahijava (Auguva) vardu.

Schachmeyerio tezė, arijų plonas sluoksnis valdęs semitų kilmės hetitų tautą. Ar iš tiesų taip buvo, sunku pasakyti. Jų karalių lietuviški vardai tai lyg patvirtintų, bet geopolitinė padėtis greičiau nurodo Babilono Imperijos spaudimą veržiantis į Vakarus ir užkariaujant jau dalį Anatolijos, kurios betgi vietovardžiai išlaikė seniau ten gyvenusių problatų antspaudą. Šiaip ar taip, hetitų valstybė ir tauta aiškiai yra dvilypė, jinai atsirado dviejų kultūrų įtakų rubežiuje. Tą išvadą neabejotinai patvirtina kalbiniai, istoriniai, archeologiniai ir vietovardžių daviniai.

Žemėlapyje pavaizduotos trys didžiosios galybės sudarė Viduržemio pasaulyje pastovią lygsvarą. Todėl Trojos žlugimas atnešė neapsakomai svarbių ir skaudžių pasekų kelių metų bėgyje, kaip kortų nameliai, viena po kitos griūna ir Hetitų bei Achajų Imperijos. Anatolijos civilizacija pergyvena smūgį, nuo kurio nebeatsigaus. Tik 600 metams praslinkus vėl atrandame rašytinę istoriją. Kaip paaiškinti tą katastrofą? Reikia neabejotinai ją sieti su naujų žmonijos etapu, geležies amžiaus pradžia. Tuo sukrėtimu pasinaudodami "jūrų žmones" iš Viduržemio baseino ir Kazkaz tauta iš Šiaurės (kurios vardas labai primena kazokus), užplūdo Anatoliją, sunaikindami senąjį žalvario pasaulį.

Tačiau probaltai, pasitraukdami į Dunojaus ir Gintaro kelio vagas nepamiršo savo ankstyvesnio šaltinio. Liaudai -- Belgai 4 šimt. prieš Kr. surengė didelę ekspediciją atgal į Troją: Kambaulis, Bolgius, o vėliau 278 m. Lutarius-Liaudarius užima Anatolijos Vakarus, taip kad dar 4 šimt. po Kr. Šv. Jeronimas gali nurodyti, jog Galatai (žiūr. žemėlapį) kalba tą pat kalba kaip Trevirai-Tauruvėnai prie Reino!

Apie kitą Trojos sąjunginę tautą, Karius, Karėnus, egiptiečių užrašai sako, kad jie persisamdydavę talkininkauti Faraono armijoje.

(Bus daugiau)

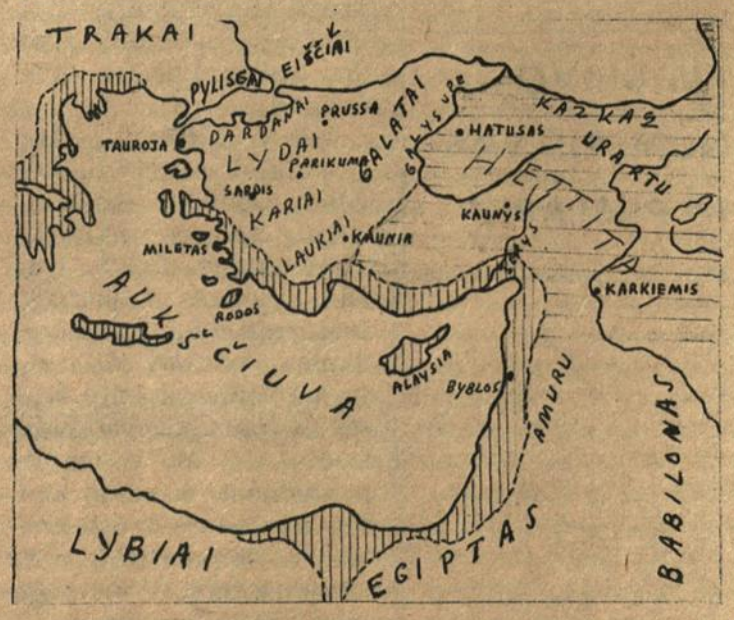

Viduržemio jūros valstybės XIII amž. prieš Kr. pagal Schachmeyer "Hetiten und Achaer".

Clevelando Grandinėlės šokėjai Toronte. S. Dapkaus nuotrauka

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

Tradicinė Kanados Lietuvių Diena paprastai būdavo vis ruošiama rugsėjo pradžioj, ilgąjį savaitgalį. Bet šiemet įvykęs Pasaulio Lietuvių Seimas New Yorke vertė KLB paieškoti kitos datos. Buvo pasirinktas dviejų poilsio dienų laikas -- spalio 26-ji. Pasirodo, kad laiko pilnai pakako.

Lietuvių Diena pradėta pokalbiu, kuris vyko Brockton gimnazijos patalpose. Tema šiam pokalbiui buvo pasirinkta: "Kaip sustabdyti Lietuvos rusinimą?" Kalbėtojais buvo VLIK atstovas J. Audėnas, kun. dr. F. Jucevičius, dr. P. Lukoševičius ir M. Vasiliauskienė. Kalbėjusieji iškėlė Rusijos pikčiausio imperializmo kėslus, kurio pasėkoje buvo pavergta Lietuva, Latvija, *Estija ir kitos vidurio* Europos valstybės. Stebint dabartinį Lietuvos gyvenimą, visose srityse matomas rusų grubus šeimininkavimas ir lietuvių tautos rusinimas. Lietuvis sako žemėj yra likęs beteisiu, visi parėdymai ir direktyvos ateina iš Maskvos ir besąlyginiai privalomi pildyti. Iš esamų 30 ministerijų 25 yra priklausomos ir diriguojamos iš Maskvos. Tik penketas mažiau reikšmingų turi kiek daugiau savistovumo. Pav. tokia svarbi tautiniu požiūriu švietimo ministerija yra visoms respublikoms bendra Maskvoje. Švietimo programas nustato Maskva. Todėl ne bereikalo visos mokyklos perkrautos rusų kalba. Rusifikacija smarkiai reiškiasi rusų atgabenimu. Jie vis neva esą nepakeičiami įvairių įmonių specialistai ir tose vietose būtini. Rusų kalba filmas be lietuviškų užrašų, rusų autorių veikalai teatre, o prie to rusų teatras Vilniuje, sakyte sako Maskvos valdovų norus. Lietuviški vietovių pavadinimai keičiami rusiškais. Pakaitalu dažniausiai būna kokio nors "nusipelniusio" ruso vardas. Reikalaujama, kad spauda, literatūra ir menas tarnautų be jokių nukrypimų vien tik Maskvai ir Rusijos imperializmui tarpti ir plėstis. Lietuvių rašytojų veikalai perdirbinėjami, trumpinami ir nepageidaujamos *vietos išleidžiamos.* Lietuvos istorija yra likusi tik studijiniu dalyku universitete. Visoms mokykloms padiktuota Maskvos programa, pagal kurią mokoma Rusijos istorija. Tačiau rusiškasis imperializmas vengia kitų imperijų klaidų. Jie leidžia pašokti tautinius šokius ir kartais nuvažiuot į Maskvą, ar kitus imperijos miestus. Bet tai tik mažos kultūrinės prošvaistės, kurios kiek praskaidrina pavergtų lietuvių gyvenimo kelią.

Lietuvių duoklė Maskvai yra be galo didelė. Rusų įvesta socialinė santvarka Lietuvoje jiems davė apie 3 milijonus darbo vergų su kuriais Maskva kaip nori taip elgiasi.

Po visų kalbų ir diskusijų kiekvienas lengvai galėjo pasidaryti sau išvadas apie rusų viešpatavimą ir kiek jis žalingas mūsų tautai. Kokius kailinius jie bevilkėtų: baltus, juodus ar raudonus -- toji išviršė jų niekuomet nepakeitė ir nepakeis. Jie buvo anksčiau caro laikais lietyvių tautos rusintojai, tos savo prigimties jie *nėra atsisakę nė dabar.* Nors ir sunkus tai yra metas, bet mes turime atlaikyti ir nepalūžti. Lietuva iš mūsų laukia darbų, kuriuos galėtume įpinti į mūsų tautos pergalės ir laisvės vainiką.

Pokalbį pravedė KLB Toronto apylinkės pirmininkas adv. G. Balčiūnas.

Vakare didžiulėje Kingsway klubo salėje įvyko Lietuvių Dienos balius, kuriame meninę programą išpildė L. Sagio vadovaujamas Grandinėlės ansamblis. Tai didingas, šokio išraiška žavus ir stiprus vienetas. Pasigėrėtinai gražiai ne vien tik pašoko, bet kartu tą savo gilų įsijautimą į šokių esmę meisteriškai sugebėjo perduoti žiūrovui. Naujovė buvo dar ta, kad su besikeičiančiais programoje šokiais keitėsi ir rūbų spalvos. Pav. klumpakojis buvo pašoktas su medinėmis klumpėmis. O tai buvo nepaprasta ir įspūdingą. Tikriausiai toms lietuviškoms klumpėms daugiausiai ir plojo.

Bendrai žvelgiant į Grandinėlę, ką ji parodė *torontiečiams,* jos pasiekti laimėjimai tikrai yra didingi ir gražūs. Neveltui ir publikos buvo taip mielai sutikta ir palydėta gausiais plojimais ir nuoširdžiais atsiliepimais. Linkėtina Grandinėlės ateičiai kogeriausios sekmės. (pb)

BOMBOS IR SAIGONAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

tas. Šios savaitės ir Time ir N.Y. News & World Report, konstatuoja, kad karinė pergalė buvo, kalbant su paskutiniuoju žurnalu: "almost in our grasp".

Žodžiu, kartojasi Kubos krizės istorija. Ten Chruščiovas buvo priverstas atsiimti savo raketas, bet už tat jam buvo pažadėta palikti tą salą Amerikos pašonėje komunistine. Šį kartą -- Vietname -- komunistams leista pailsėti, persigrupuoti bei apsiginkluoti. Dar daugiau jiems duotas šansas įeiti į Saigono vyriausybę, bent duota geroka tam viltis. Kaip tai galima pavadinti kitaip, jei ne komunistų laimėjimu?

Dėl viso to Saigono vyriausybės atsisakymas dalyvauti Paryžiaus derybose yra ne tik pilnai suprantamas, bet ir visai pateisinamas. Reikia tikėtis, kad ji galų gale gaus naujų pažadų ir užtikrinimų savo ateičiai, kas glūdi ir pačios Amerikos interesuose.

Iš optimistinės pusės žiūrint, jei bombardavimo sustabdymas tik leis komunistams su pergalės šypsena iš tikro nusileisti prieš Amerikos karinę jėgą, kas galų gale privestų prie kautynių sumažinimo, tas žygis buvo esamoje situacijoje, turint galvoje nuotaikas Amerikoje, teisingas. Kiekvienu atveju prezidentas Johnsonas, kuriam valdyti liko tik pora mėnesių, norėjo prisiimti tą riziką, kad kartu su jo kadencija pasibaigtų ir platesnio mąsto kautynės.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Telephone: (216) 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year $13.00. Single copy 15 cents.
Editor Vytautas Gedgaudas.
Business Manager Kazys S. Karpius.
Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams $13.00, pusei metų $7.00.
Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių nuomonę.
Redaktorius Vytautas Gedgaudas.
Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

MAIŠATIS BE REIKALO

Praėjo jau pora mėnesių po PLB seimo New Yorke. Valdyba spėjo pasiskirstyti pareigomis ir pagraudenti atsišaukimais, kad visi, užmiršę skirtumus, glaustųsi po jos sparnu ir neužmirštų paremti, nes jai labai reikia pinigų.

Naujosios valdybos švelnus prisistatymas daugelio buvo sutiktas kaip mostas, kuriuo aukščiausioji Bendruomenės valdžia stengiasi praskaidyti seimo sukeltas ūkanas, apniaukusias ateities šviesumas.

Mūsų ir visų kitų laikraščių bendradarbiai gražiai įvertino seimo metu atliktus kultūrinius parengimus, bet visiškai kitaip komentavo kitus seimo darbus. Tad nuolankus Valdybos prisistatymas, atrodė, siekė palengvinti bendruomeninį darbą tų, kurie ant savo pečių nešė ir neša, būtent -- apylinkėse.

Bet kaž kam šauna galvon pikta mintis ir vėl pradedama maišatis. Štai spalio 30 d. Drauge Vytautas Volertas paskelbė straipsnį "Labai ramiai ir atvirai", kuriuo vėl grįžta prie baigiamo pamiršti PLB seimo. Neginčijame Draugui teisės tai skelbti. Kiekvienas laisvas pareikšti savo nuomonę, nors ji ir nesutampa su kitų įsitikinimu. Ta privilegija V. Volertas naudojasi, tik deja jos nenori pripažinti Ign. Andrašiūnui ir kitiems Dirvos bendradarbiams.

Mus maloniai nuteikia viena aplinkybė, kad iš visų nepalankiai pasisakiusių laikraščių savo puolimo taikiniu V. Volertas pasirinko mus. Vadinasi, mūsų pasisakymus vertina. O gal jam nepatiko mūsų pasakyta tiesa, nes dažnas dėl nieko kito taip nepyksta, kaip dėl viešai pasakytos tiesos, kada ji nemaloni.

Pacitavęs Ign. Andrašiūno stripsnio ištrauką, V. Volertas išskaičiuoja visą eilę Dirvos nuodėmių: Dirva rūpinasi ir rašo savo srovės reikalais, neužmiršta neolituanų, prisimena ALTS pirmininką, net ir iždininką, per mažai pastebi PLB pirmininką, o JAV LB cv pirmininkui skiria antraeilę vietą savo puslapiuose... Atseit, V. Volertas mums nurodo, kaip mes turime Dirvą redaguoti.

Tokio įžūlumo, net iš nemokyto žmogaus, dar neteko matyti, ne tik lietuviškoje, bet ir pasaulinėje spaudoje, kur kišimasis į svetimo laikraščio redagavimą nesuderinamas su laikraštininko etika. O V. Volertas, berods, save laiko rašytoju ir laikraštininku.

Kiekvienas žino, ir to nereikia aiškinti, kiek Dirva prisidėjo prie Bendruomenės idėjos įgyvendinimo ir populiarinimo. Užtenka tik pavartyti Dirvos komplektus, kad ir netolimus, kur apsčiai galima rasti net pirmame puslapy ir PLB pirmininko ir seimo rengimo komiteto pirmininko bei kitų bendruomenininkų nuotraukų. Trūksta tik V. Volerto. Gal dėl to jis ir pyksta neradęs Dirvoje savo portreto... Bet negi visus sudėsi.

Na, o tasai V. Volertą sujaudinęs Ign. Andrašiūno straipsnis, iš tikrųjų PLB vadovams pasitarnavo daug daugiau, negu ištisos dešimtys pataikūniškų pagyrų.

Demokratiniuose kraštuose opozicija pripažįstama ir su ja skaitomasi, spaudai leidžiama laisvai pasisakyti, nes be laisvos spaudos nebūtų įmanoma suvokti, kas žmonių iš tikrųjų galvojama. Bet V. Volertui turi būti kitaip, visuomenė turi būti paklusni, kaip vaikų daželis, ir jam verčiantis per galvą, panašiai visi kiti turi daryti.

Volertinių užmačių išminčius galime užtikrinti, kad jie to tikrai nesulauks. Dirva yra tautinės srovės laikraštis, atseit tos srovės nuomonės reiškėjas, tad turi būti pripažinta teisė tai srovei turėti ir savo nuomonę, būtent: remti tai, kas lietuvių reikalui naudinga, ir nenutylėti to, kas kenkia. (vg)

Mums rašo

IŠ VISŲ PUSIŲ...

Kai svarstome ir planuojame kokį nors lietuvišką veikimą, kai renkame tam tikslui pinigus ir brėžiame gaires dabarčiai ir bent kiek ateičiai -- visada naudinga tą reikalą apžvelgti ne iš vienos, ar iš kitos pusės, bet iš visų pusių. Turime numatyti planuose visus pliusus, panagrinėti ir visus minusus su kuriais ir dabar ir ateityje teks susidurti. Net ir labai sumaniai ir atsargiai kam nors ruošdamiesi -- padarome kartais ir klaidų. Tai visiškai žmogiška ir naturalu, nes laikas ir įvairūs gyvenimo pasikeitimai kartais mums atneša įvairių ir vakar nenumatytų klitčių bei sunkumų. Besikeičiančios gyvenimo sąlygos kartais ankstyvesnius planavimus, gerokai pakeičia ir reikalauja net naujo perplanavimo.

Pasitaiko kartais ir taip, kad ankščiau paruoštieji planai būna ne tik geri, bet laiko bėgmėje išryškėja, kad jie ilgam pateisina planuotojų viltis ir atsiekia savo tikslo. Beveik visi planuotojai susilaukia ir kritikos, kuri mėgina į planavimą žvilgterėti "iš kitos pusės".

Šiai bendro pobūdžio įžangai pradžią davė Dirvos 98 nr. pasirodžiusi V. M. rašyta pastraipa "Iš kitos pusės"... Joje aukščiau minėtas V.M. jau nebe pirmą kartą nelabai draugiškai atsiliepia apie "pusės milijono fondą". Reikėtų suprasti, kad V.M. kalba apie Lietuvių Fondą, aiškindamas, kad šis "pusės milijono fondas" anksčiau ar vėliau paklius į šio krašto įstaigas. Dėl to būtų daug geriau jau šiandie turimus pinigus paskolinti kokiam nors mūsų laikraščiui, o gal net ir paremti kitus mūsų negaluojančius planavimus.

Tikrai būtų gerai, kad tų pinigų visur ir visiems pakaktų. Būtų negaila jų ir laikraščiams, ir knygoms, ir dainų šventėms ir jaunimo bei senimo kongresams...

Tačiau žvalgantis po dabartį ir ateitį, štai kokios kitos pusės pradeda aikštėn iškilti. Aukojimo (ypač piniginio) mada pradeda išgaruoti. Lietuvoje gimę ir augę geraširdžiai lietuviai (jie daugiausia aukojo ir aukoja) sensta ir miršta. Naujoji ir jaunoji Vokietijoje ir Amerikoje gimusi karta: profesoriai, magistrai, erdvių bei elektronų inžinieriai bei visa kita "baltamarškinių" eilė su pinigais nei į "pusės milijono fondą" nei į 100.000-ius finansų fondus ne tik neskuba, bet nuo jų šalinasi. Kalbėkime realiai ir pažvelkime ateitin. Praeis dar keli metai ir mūsų visokie fondai nebepajėgs to sutelkti, ką jie pajėgė prieš 3 ar 5 metus padaryti. Didelė geraširdžių lietuvių dalis ramiai ilsėsis amžinu miegu, o naujųjų geraširdžių vis mažiau bus gimę.

Kad taip daros jau dabar, tam pavyzdžiu galima būtų nurodyti dabartinį jungtinį 100.000 fondą. Per 9 mėn. šiame fonde dasikasta tik iki 20.000 dol. Jei per likusius 3 mėn., labai optimistiškai galvojant, šis fondas dar 20.000 sukals -- tikrai reiks iš džiaugsmo alleliuja sugiedoti.

Reikia dar priminti, kad gerą mūsų aukų dalį suryja ir vis labiau bujojanti šio krašto infliacija. Šioje srityje jokių prošvaisčių dar vis nematyti, todėl ateityje gali ir dar liūdniau būti. Dabartinės administracijos rožiniais dažais pieštas paveikslas dar vis blunka.

Tuo tarpu, kai kurių dar vis puolamas Lietuvių Fondas jau 65.000 dol. atidavė lietuvybei. Tie kurie tapo šio fondo aukotojais, manau, visiškai nesijaudina tuo, kas Fondui po 75 metų atsitiks. Iki to laiko lietuvybė kas metai vis daugiau tūkstančių iš čia gaus, tuo tarpu kiti fondai merdės, užsidarys ir net nebegalės prasidėti. O kai Lietuvių Fondą ištiks mirtis -- nebebus likę nei kritikų, nei verkiančių laidotojų.

Ir dar iš vienos pusės žvelgiant reikėtų prisiminti, kad Lietuvių Fondas pagal savo įstatus nėra bankelis ar kokia nors smulkaus kredito draugija. Jo veiksmus ir šio krašto įstatymai saisto. Pinigų, greičiausia, jis negali jokiam laikraščiui skolinti. Tačiau galima laukti, kad jo vadovybė turi pilną teisę iš savo palūkanų dalį pinigų ir lietuviškam laikraščiui ar laikraščiams atiduoti. Tačiau kai šiais metais L.F. vadovybė viešai laikraščiuose kreipėsi nuomonių kam pinigus skirti, bent man niekur neteko užtikti spaudoje, kad koks nors žurnalistas, redaktorius ar ir eilinis skaitytojas būtų spaudai bent 1000-čio paprašęs. O gal dar nevėlu?

Bebaigdamas šiuos apdūmojimus su žinomais ir nežinomais Lietuvių Fondo kritikais ir žvilgterėjęs į tą lobyną iš kelių pusių, aš visada galvoju, kad jo pinigai kas metai mums bus labiau brangesni ir reikalingesni.

V. Šarka

PLB DVIDEŠIMT TREČIAS SEIMAS BUS GERESNIS

JUOZAS J. BACHUNAS
PLB Pirmininkas

(Tęsinys iš praeito nr.)

Bendruomenė nėra koks iš šalies primestas kūnas ar Kalėdų Senelis, kuris tik ateina ir išdalina dovanas. Bendruomenė yra mes patys, mūsų visuomenė, kurios aktyvioji dalis organizaciškai susiburia. Jei tos visuomenės būtų ne dalis, o pusė ar trys ketvirtadaliai, Bendruomenės organizacija bematant pasidarytų tokia pajėgi, gausi ir galinga, -- kad aš jau beveik bijočiau! Ji galėtų virsti mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo tikru diktatoriumi, prieš kurį, žinoma, maištautų atsiradusi opozicija. Bet nieko nepadarysi -- toks yra visuomeninis gyvenimas. Apylinkės, apygardos, kraštai ir "Pasaulio Valdyba" to siekiame ir sieksime.

Ar pasieksime, vienu atžvilgiu priklausys nuo pačios lietuvių visuomenės, kiek ji supras ir jaus savyje tautinio solidarumo dvasią ir bendro darbo reikalingumą. Kitu atžvilgiu -- nuo Bendruomenės bendrųjų ir lokalinių vadovybių ir stačiai nuo Dievo malonės. Jei Bendruomenės padaliniai gerai dirba, įtikins aplinką apčiuopiama nauda ir to darbo prasme, mokės ir norės tolerantiškai bendradarbiauti, skirtingumus išderinti ir visus sujungti geriems tikslams, tai mums seksis ir viskas augs.

Kaip visi gerai žinom, šiandien lietuvių visuomenė Amerikoje nebe tokia pat, kaip prieš 100 ar dar 50 metų buvę ateiviai savo pirmosios gentkartės pavidalu. Tuo aš nenoriu tik girti naujuosius ateivius. Senieji turėjo tokių pusių ir buvo tokių aplinkybių, kur anie geriau ir sakyčiau, lietuvybei ištikimiau reiškėsi už vėlesniuosius dabartinius. Bet ankstyvesnieji taip pat neturėjo ir neišgalėjo turėti daug tokių dalykų, kurių turi ši pokarinė ateivijos stambesnė banga. Jūs, vėlesnieji, atnešėt mum nepaprastai didelį turtą -- laisvo lietuvio, laisvoje savo valstybėje užaugusio žmogaus dvasią ir būdą ir žymiai aukštesnį bendrąjį išsilavinimo ir išsimokslinimo lygį, palyginti su išeivija prieš anuos pasaulinius karus.

Be jūsų pagalbos Amerikoje, Kanadoje ar kitur mes šiandien tikrai neturėtume tokio lietuvių kultūrinio gyvenimo ir eilės jo institucijų, kokias šiandien galėjome įsteigti ir išlaikyti. Ar visa tai išliks ateityje: tokia spauda, literatūra, dailė, muzika, šokiai, teatras, opera, politinis aktyvumas? Štai klausimas, dėl kurio ateities daug kas baiminasi ir juodai žiūri. Tai priklausys nuo visų mūsų, ir aš kaskart vis labiau linkstu manyti -- nuo Lietuvių Bendruomenės, kaip organizacijos turinio ir dvasios. Štai kodėl ir aš ryžausi paimti gal paskutines savo gyvenime "atostogas", kad galėčiau paskirti daugiau dėmesio Bendruomenei ugdyti.

Žiūrint iš šviesiosios pusės, turėjęs progos ligšiol aplankyti beveik visas kiek stambesnes lietuvių salas laisvajame pasaulyje, tebesu įsitikinęs, kad mes po kojų dar turime gana tvirtus pagrindus. Ne cementinius, ne visur iš degtų plytų, -- sakyčiau, gana dažnai iš nedegtų, minkštų plytų, kurios pavieniui gali subliukšti. Bet jei sumūrisim į didelį ir gerą pastatą -- jos dar labai labai ilgai laikysis. Mačiau jaunystėje, a. a. Vanagaičio ir Olio laikais, kaip jie Chicagoje pradėjo organizuoti tada pirmą kartą vaikų chorelius, sporto būrelius, paskui rėmė šokėjų ratelius. Nuo to laiko tų vaikelių daugumas ir pasiliko lietuviškame gyvenime, kartais aktyviame lietuviškos kultūros gyvenime, o jų vaikeliai dabar pradeda ir tęsia vėl naują barą. Lietuvių vyčių organizacijoje šiandien sutinku trečios gentkartės narių, kurie tiesa, geriau kalba angliškai, negu lietuviškai, -- bet jų dvasia yra labai gražiai lietuviška ir mums artima. Prieš 20-15 metų daug mačiau ir gavau pažinti ką tik iš Europos atvykusių labai jaunučiukų berniukų ir mergaičių. Šiandien jos ir jie jau vedę, daugumas sukūrę lietuviškas šeimas, jų vaikai kalba lietuviškai.

Dar ilgą laiką, bent Amerikoje, bent didesnėse kolonijose lietuvybė neišnyks. Tai matyti visur, kai dalyvaujame pvz. skautų stovyklose, moksleivių ir studentų sąskrydžiuose. Dalis be abejo nubyrės, tai neišvengiama. Mažiau nubyrės, jei lietuviai priklausys ir dalyvaus stambesniuose sambūriuose, didesnėse organizacijose, kurių tarpe Lietuvių Bendruomenė jau yra ir liks pati gausiausia organizacija. Jos dėka lietuviai ir šiandien visuose pasaulio kampuose gali jaustis nebe vieniši, jie nebesijaučia, kad yra užmiršti ir niekam neberūpi, jie pajunta vieningumo ir tautinio bendrumo dvasią. Ir tada jų svajonės ir norai prisidėti prie lietuvių bendros gerovės didėja, viltys atgauti laisvę senajai tėvynei Lietuvai neblėsta.

Ir vis dėlto pabaigai norėčiau nors trumpai minutei, dėl atsargumo, pažvelgt į gazometro rodyklę, kuri yra tuščioje pusėje, tuo lyg persitikrinti, ar toli dar galime ramūs važiuoti.

Tai klausimas, kuris kilo ir seime, kils visuomet, kaip jau kilo ir netolimoj praeity. Kokia mūsų turėtų būti pastanga ir laikysenos norma: ar lietuvius iš tautinės bendruomenės vaikyt, jeigu jie kuo nors mums nepatinka, ar -- išlaikyt? Mes turime daug besimokančios, studijuojančios jaunuomenės, kaip gal būt niekad tiek neturėjome praeityje. Mes jau turime ir toli prasikišusių asmenybių kultūros, ypač mokslo, technologijos, išradimų srityje. Turime gausėjantį būrį talentingų mokslininkų, universitetų ir kolegijų profesorių, įvairių sričių intelektualų. Tai didelė ir didėjanti mūsų jėga, mūsų smegenys, mūsų kultūriniai ir politiniai muskulai. Jų nutrupėjimas ar išvaikymas būtų begalinis mums nuostolis; jų išlaikymas, sugyvenimas, vienybėn susijungimas -- mūsų stiprybė ir svoris Amerikos ir viso pasaulio lietuvių gyvenime.

Jie jautresni, veiklesni, su jais būna daugiausia ginčų ar nesusipratimų, kai jie dalyvauja ir lietuviškame gyvenime. Mes galime juos išlaikyti ar atstumti priklausomai kaip elgsimės, kaip mokėsime sugyventi ir įvertinti. Praeityje mūsų masė, vadinami "pilkieji lietuviai" daugiausia netekdavo savo čia išaugusių inteligentų. Kai kada dėl to kad jie nenorėdavo jau dėtis prie lietuvių, labai dažnai dėl to, kad esamos lietuviškos darbininkų organizacijos nebeatitikdavo jų lygio ir skonių, ne kartą ir dėl to, kad aukštesnių kvalifikacijų lietuviai tiesiog būdavo atstumiami, išpravardžiuojami vien iš kažkokio pavydo ar stačiai dėl tamsumo.

Tų klaidų šiandien nebeturime kartoti. Aš iškėliau tą atveją, nes prisimenu, kaip dar pernai jis jau kitų mūsų spaudoje buvo iškeltas visu rimtumu. Iškėlė jį ir pavyzdžiais rodė mūsų žurnalistas Bronys Raila Dirvoje po to, kai Kalifornijos universitete dirbanti viena iš žymiausių savo srityje mokslininkių, archeologė profesorė dr. Marija Gimbutienė, šalia savo tiesioginių pareigų, ten suruošė didelę lietuvių liaudies meno parodą amerikiečiams, kuri rado aukšto įvertinimo amerikiečių visuomenėje, bet lietuvių korespondentai per mūsų spaudą taip ją užsipuolė, taip jau sumenkino jos pastangas ir net ėmė įrodinėti, kad tai kenkimas lietuvių propagandai, kad pati profesorė esanti "bolševikų kolaborantė" ir kad ten įvedusi lietuvių kalbos kursą taip pat "nusikalto" mūsų tautai, nes tas kursas pradžioje buvo priskirtas prie slavų kalbų grupės, o kai ruošė paskaitas apie Donelaitį, tai irgi ten kažką labai blogo padarė.

Atsimenu, kaip tada per Dirvą žurnalistas B. Raila tą visą istoriją užsimojo smulkiau išaiškinti. Kas atsimena jo diskusijas su "Vienybės" kolaborantais, tas žino, kad jis nėra sovietų pataikūnas ar rusiškų bolševikiškų idėjų gynėjas. Bolševikai jo kitaip nevadina, kaip tik fašistu ir net "hitlerininku"... Jis įrodė, kad dr. Gimbutienės puolimai buvę visai nepagrįsti, prasimanyti, kažkokio pykčio ar pavydo padiktuoti, labai nešvarūs, nesąžiningi ir neteisingi. Niekas dėl to vėliau neprotestavo, nutilo visi puolėjai, matyt, kad buvo pasakyta teisybė. Ir jis tuose straipsniuose apie "psichedelikus" ypatingai kėlė mintį, kad jei mes ir toliau taip elgsimės su tais, kurie labai daug gero Lietuvai ir jos kultūrai gali padaryti ir daro gero ir naudingo, tai mes savo geriausius žmones iš tautinės bendruomenės bematant išvaikysime, jie nebegalės joje pasilikti, vieni iš pasipiktinimo kiti iš gėdos, treti iš nusivylimo. Toks atsitikimas ne pirmas ir gal ne paskutinis, bet jų turėtų būti ko mažiau.

Tad telkime visus į lietuvių bendruomenę, apjunkime visus, nešokime per greit ką nors išskirti, išvyti, kad patys kada nors nepasiliktume vieni ir mažėją, be savo stipriausių ir vertingiausių žmonių. Partijos ateina ir praeina, valstybių santvarkos ateina ir praeina, vergijos užgriūva ir sulūžta, tironai užviešpatauja ir žūna, -- bet tauta lieka ilgais amžiais ilgiems laikams. Visi lietuviai reikalingi savo bendruomenei. Ir Lietuva bus reikalinga mūsų ir mes jos reikalingi. Tad aš nuolat kviečiu ir vis kviesiu palaikyti mūsų bendrą darbą, jame dalyvauti ir nuolat likti lietuviškos dvasios broliais.

Dr. V. Jurkūnienė ir L. Stasiūnienė, Korp. Fraternitas Lithuanica suvažiavimo proga prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo Chicagoje deda vainiką. Šalia stovi dr. B. Matulionis, pasakęs prasmingą žodį. Dr. V. Tauro nuotrauka

Lietuvių artistų triumfas...

(Atkelta iš 1 psl.)

kartojamas sekmadienį (X. 27) didesniame Colombijos teatre, kuris buvo perpildytas. Šis koncertas su Dr. Otto de Greiff paaiškinimais buvo filmuojamas ir bus perduotas per televiziją. Savo komentaruose kritikas labai šiltai pristatė mūsų artistus, iškėlė visų pasaulio lietuvių prisirišimą prie savo tėvynės, kalbos ir papročių.

Reikia tikėtis, kad po šio pasisekimo mūsų artistai neužmirš Bogotos.

Marytė Jankauskaitė

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

SIBIRAS VĖL PRAKALBĖJO

Prieš 20 metų persikėlęs Amerikon ir pradėjęs skaityti vietinius magazinus, pvz. The Saturday Review of Literature, pastebėjau reiškinį, kuris ir ligi šiol tebepasikartoja. Tai savotiški vertinimai į Vakarus patekusių rašytojų ir kitų politinių pabėgėlių knygų apie Rusiją, bolševizmą ir sovietinio gyvenimo patyrimus anapus uždangos. Kiek rimtos ir geros bebūtų tokios knygos, joms paprastai surandamas vienas priekaištas. Esą, jos parašytos suinteresuotų žmonių, taigi, neobjektyvios, tendencingos, perdėtos, šališkos, jomis negalima pasitikėti. Matyt, galvojama, kad knygos apie Rusijos imperializmą, terorą ir bolševizmą bus patikimos ir bešališkos tik tada, jei jų autoriai nebus suinteresuoti asmenys, negavę progos pergyventi bolševizmo sistemos ant savo kailio, gyvenime jo nepažinę ir jiems viskas vistiek, - jie tik tyrinės bolševizmą, kaip biologai laboratorijoje pasiskerstą kralikiuką...

Šiandien gi (1969.XI.3) ką tik perskaičiau Los Angeles Times Maskvos korespondento Richard Reston ilgą straipsnį (daug ilgesnį už mano akimirkas) apie fantastišką mokslininkų miestą Akademgorodką sovietiniame Sibire, kur žurnalistas turėjo malonų apsilankymą. Tai naujas per pastarą dešimtmetį išaugęs 44,000 gyventojų miestas netoli Novosibirsko, kur yra 20 mokslinių tyrinėjimų institutų, kur dirba 17,000 rinktinių mokslininkų ir yra universitetas su 2,000 studentų. Čia atliekami fizikos, matematikos, chemijos, geologijos, ekonomikos ir kitų mokslų tyrinėjimai, čia ruošiamasi išnaudoti neaprėpiamus Sibiro turtus.

Ir koks tų mokslininkų gyvenimas Akademgorodoke? Korespondentą pribloškia skirtumai nuo to, ką jis yra matęs Maskvoje ar kitur Rusijoje. "Tai intelektualinio elito bendruomenė. Tai žmonės, kurie gyvena geriau, rėdosi puošniau, daugiau uždirba (daktarai ir profesoriai ligi 1,200 rublių per mėnesį, tad beveik kiek vidutiniškai Amerikoje...), mažiau jaučia politinio spaudimo, laisviau keliauja po užsienius, džiaugiasi didesniais gyvenimo malonumais ir patogumais, negu bet kur Rusijoje"... Iš viso jam tai pavyzdys užmanymų beveik "anapus žmogaus sapnų".

Ir visame ilgame straipsnyje nė vieno, nė vienintelio žodžio apie tai, kieno darbu, prakaitu ir krauju, kieno aukomis ir kančiomis atsiranda Sibire tokie "gorodokai" - "miesteliai" anapus žmogaus sapno ribų.

Aštresnio dėmesio tam straipsniui atkreipiau dėl to, kad dar vakar naktį ką tik buvau baigęs paskubomis perskaityti leidėjų man atsiųstą susipažinti dar ne įrištą Stefanijos Rūkienės pirmąjį sibirinių atsiminimų tomą -- "Vergijos kryžkeliuose", 444 ps. Vilties naujausią leidinį.

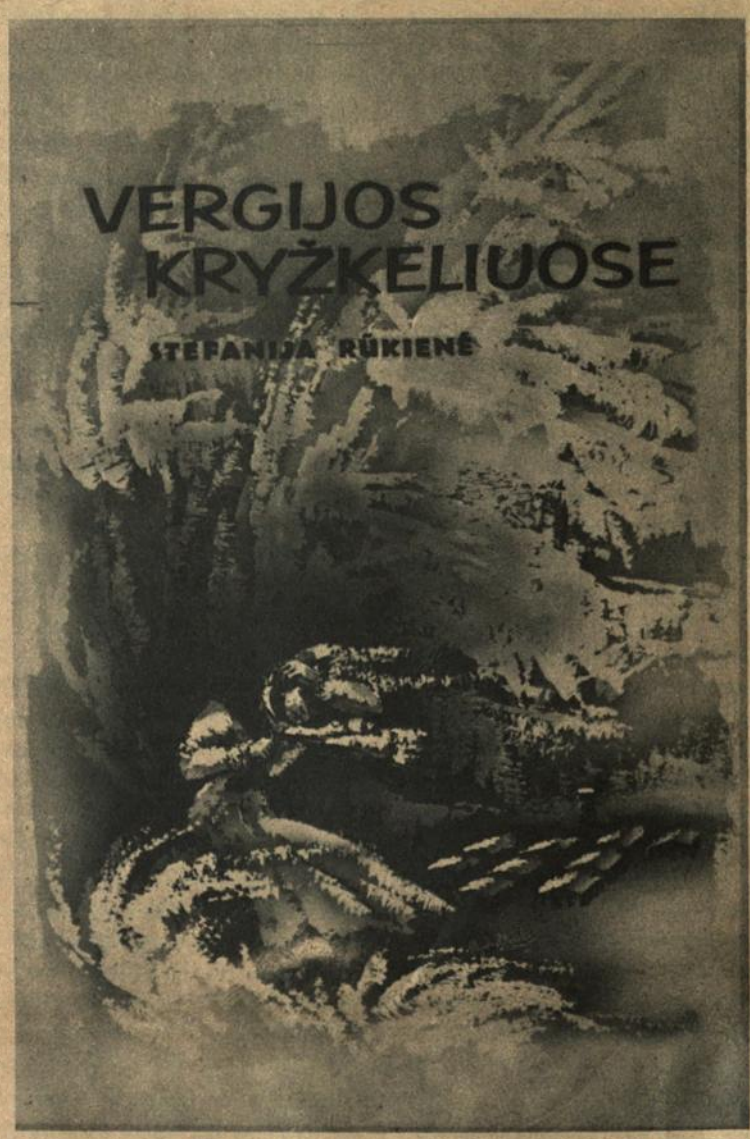

Tai knyga, kurią Amerikos politiniai ir literatūriniai kritikai turėtų atmesti, kaip "neobjektyvią", "šališką", parašytą tikrai ir aiškiai "suinteresuoto asmens" užsimojusio papasakoti, ką iš tikrųjų jis pats pergyveno, matė ir jautė, kentėjo ir badavo, vergavo ir buvo žudomas - tikrai anapus žmogaus sapno ribų! - tame pasakiškai turtingame Sibire per keliolika tremties metų, beruošiant dirvą, bevalant taigas ir kertant miškus, kad ten vėliau galėtų įsikurti akademiniai miestai su privilegijuotais mokslininkais. Akademgorodokų mįslę padeda paaiškinti Stefanija Rūkienė ir milijonai kitų tremtinių Sibire, kuriuos bolševizmas buvo nusprendęs sunaikinti - ir daugumą sunaikino - pačiu "humaniškiausiu" būdu: kol kaliniai ir tremtiniai patys nepastips, išnaudoti ligi paskutinio lašo jų darbo jėgą. O tada ateis mokslininkai, kurie sukurs pagerintą technologiją turtams išnaudoti, sugalvos racionalesnes sistemas vergų darbui pritaikinti, geriau apginkluos valstybę, maišys tautas, grobs kaimyninius kraštus ir svajos apie pasaulio užvaldymą.

Rūkienės knyga parodo, kokiomis priemonėmis, tęsdamas ir patobulindamas carų pastangas, Rusijos komunizmas per 50 metų stengėsi supramoninti, sumokslinti, sukultūrinti, vienu žodžiu - "civilizuoti" Sibirą. Ir ypač tai, kai į tą darbą nuo 1941 metų gavo progos ir laimės "įsijungti" dešimtys tūkstančių lietuvių, latvių ir estų, o po karo vėl naujomis vergų bangomis papildyti.

O dabar Sibire vergų jau "nėra"! Jie išmirė, buvo nužudyti, likučiai invalidų buvo išleisti į savo kraštus, kiti visam laikui pasiliko, ir turbūt jau nė vienas Maskvai patikimas lietuvis mokslininkas dabar nuvyksta privilegijuotai pabuvoti Sibiro moksliniuose gorodokuose "anapus žmogaus sapno ribų"...

Ak, knygos apie Sibiro tremtį ir vėl - tos mūsų moterys!

Kaip nesistebėsi, kai iš likusių gyvų Sibiro tremtinių, kurių saujelė galėjo vėliau pasiekti Vakarus, sodriausi liudijimai ir net knygos galėjo būti parašytos beveik išimtinai tik mūsų moterų - Armonienės, Tautvaišienės ir dabar Stefanijos Rūkienės.

Stefanijos darbai yra brandžiausi ir išsamiausi, ir tai jau buvo matyti iš jos pateiktų eilės straipsnių užsienio lietuvių perijodikoje, iš kurių apmatų buvo suredaguotas šis pirmąsis ką tik pasirodęs tomas ir be abejo panašus bus antrasis, vėliau pasirodysiantis.

Armonienė savo veikalu "Palik ašaras Maskvoje" buvo tik pasakotoja, o angliškai užrašė inž. A. Nasvytis. Tas veikalas laimingu būdu pasklido plačiau pasaulyje, buvo išverstas į svetimas kalbas, ir maždaug ta dingstimi taikytas. Rūkienė gi rašo saviesiems, lietuviams, tremtinės buitį ir likimą vaizduodama žymiai pilniau, giliau, sodriau, su didesniu rašytojos talentu. Tačiau verčiant į kitas kalbas "pasaulinei rinkai" veikalas reikalautų kiek stambesnio perredagavimo ir kitokio plano. Kai jis jau išspausdintas, nebūtų daug prasmės nurodinėti kai kuriuos jame pasitaikančius plano ar formos trūkumus, vieną kitą tų pačių motyvų pasikartojimą, kas, beje, išblanksta daug stambesnių knygos teigiamų privalumų akivaizdoje.

Kas labiausiai kris kiekvienam skaitytojui, tai pajutimas, kad "Vergijos kryžkeliuose" nėra tik sibirinių įspūdžių ir prisiminimų pasakojimai, bet kartu tai yra rašytojos darbas, kur darniai sujungiamas reporterio ir beletristo talentas. Jei Rūkienė būtų Gliauda, ji daug daugiau turėtų pagrindo savo knygą pavadinti "non-fiction" romanu, negu anas savo "Agoniją". Tikrovę autorė vaizduoja grožinės literatūros būdu, su atskiromis scenomis, dialogais, net įtampa ir intriga. Košmarų ir mirties šešėliuose nuolat joje plazda rašytojos gyvybė. Taip jai pasiseka perduoti visą rusiškojo bolševizmo esmę ir dvasią, tą beveik normaliam žmogui neįsivaizduojamą ir sunkiai beaprašomą Kremliaus barbariškumą, grobuoniškumą, sužvėrėjimą ir niekad nepamirštamus nusikaltimus lietuvių ir kitoms pavergtoms tautoms, kaip lygiai ir rusų tautai.

Čia neišvengiamai kyla bolševizmo ir nacizmo palyginimai, kurie puotauja panašumais ir dargi ne visuomet tik Berlyno nenaudai. Milijonais nužudytų, kankinamų, kalinamų žmonių kaip ir pagrobtomis, terore ir vergijoje tebelaikomomis ir maitojamomis tautomis. Maskva laimėjo rekordą ir vis nepralenkiama.

Daug išgyvenimų lietuviui skaitytojui suteiks ši S. Rūkienės knyga, viena iš neišnykstančių paminklų lietuvių tautos tragedijai ir Sibiro kankiniams. Sunku būtų apie ją rašyti, vaduojantis tik pirmais įspūdžiais. Spėčiau net, kad šie knygoje piešiami pasibaisėtini košmarai suminkštėjusiam ir jau išlepusiam užsienio lietuviui būtų beveik per jautrūs ir per skaudžiai kankinantieji patiekalai, jei autorė nebūtų sugebėjusi jų atmiešti ypač geromis rašytojo savybėmis, kaip tai šen, tai kitur humoro akimirkomis, satyros įtarpais, ironijos perliukais. Tokios vietos išlygina jausminę įtampą, vėl gražina pusiausvyrą. Gal tik vietomis bendram knygos stilingumui kiek kenkia rimtoji autorės retorika, pabrėžtina propaganda, išvadų formulavimas publicistiniu stiliumi. Jos aprašomi nuotykiai, vaizdai, situacijos ir visa veikalo tematika yra tokio tirštumo, vaizdingumo ir tiek sklidina teisybės, kad pati kalba iš savęs ir savimi, - daug garsiau ir aštriau, baisiau ir patetiškiau, negu dar pridedami komentarai.

Skaitydamas knygą, pasibraukiau keliasdešimt vietų, kurios man atrodė kaip pavyzdiniai šedevriukai, vaižgantiškų deimančiukų putos ašarų jūros bangų keteromis. Nebegaliu jų čia pacituoti, nes tam reikėtų daug straipsnių. Sutrauktai galėčiau tik pasakyti, kad šios knygos pasirodymo proga galėtume pasidžiaugti daug iškentėjusios ir nepalūžusios lietuvės moters ir rašytojos literatūrine ir dvasine kultūra. Pirmoji mums padovanojo šią knygą, antroji neabejotinai padėjo išlikti jai gyvai, humaniškai ir be galo stipriai likimo smūgiuose, kurie 1941 m. vasarą ištiko tuomet šią jauną Lietuvos pradžios mokyklos mokytoją.

Šalia daugelio kitų vertybių, Stefanijos Rūkienės knyga yra liudijimas ir paminklas Lietuvos patriotinių mokytojų garbei, kurių vaidmens ir įnašo lietuvių tautos rezistencijoje prieš žmogėdriškus tironus ir pavergėjus, man rodos, mūsų daugelis dar nesame deramai suvokę.

Stefanija Rūkienė

STEFANIJOS RŪKIENĖS

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Daugelis nekantriai laukia ir teiraujasi, kada knygų rinkoje pasirodys Stefanijos Rūkienės, Sibiro kankinės, išgyvenimų ir prisiminimų knyga. Pirmoji dalis, pavadinta "Vergijos kryžkeliuose", jau atspausdinta ir atiduota knygrišyklai. Knyga, su žurn. Emilijos Čekienės įvadu, dail. Alg. Muliolio aplanku ir dail. Vidos Stankuvienės teksto iliustracijomis, turės 443 psl. teksto ir vėliausiai už poros savaičių bus galima gauti Dirvos redakcijoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103. Netrukus po to ji bus gaunama ir pas vietinius knygų platintojus.

Knygos kaina 5 dol., kitais viršeliais 6 dol. Norintieji įsigyti ją kaip galint greičiau, prašomi užpildyti žemiau dedamą atkarpą ir su pinigais ar čekiu tuojau pat atsiųsti Dirvai. Užsakymai bus pildomi pagal jų gavimo eilę. Pirmiesiems užsisakiusiems knyga bus išsiųsta š. m. lapkričio 15 d.

Kietais viršeliais knygos įrišimas gali užsidelsti dar apie porą savaičių. Jų kiekis leidžiamas ribotas, todėl norintieji knygą su kietais viršeliais prašomi itin paskubėti, kad jiems galėtume tokią knygą rezervuoti. Jeigu tokių pageidaujančių susidarytų daugiau, negu leidėjų buvo pramatoma, gali tekti dalį kartotiniais viršeliais egz. perrišti kietais. Todėl tokių egz. kaip galint skubesnis užsisakymas ypatingai pageidaujamas.

Prenumeruokimės Stefanijos "Vergijos kryžkeliuose" sau perskaityti ir turėti, įsigykime ją dovanoti savo artimiesiems čia ir užsienyje. Skaudžiai išgyventa, vaizdžiu ir lengvu stiliumi parašyta Stefanijos Rūkienės knyga, be abejo, bus daugiausiai ir plačiausiai skaitoma. Ji bus geriausia ir kalėdinė dovana. Štai jos užsakymo pavyzdys:

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

196.... m. ..... d.

Siunčiu ..... dol. pinigais čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose" (paprastais viršeliais su aplanku), kaina 5 dol.

..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose" (kietais viršeliais su aplanku), kaina 6 dol.

Ta pačia proga prašau atsiųsti ..... egz. Giovannino Guareschi "Draugas Don Camillo", kaina 3 dol.

Mano adresas: .....
(pavardė ir vardas)

.....
(namo numeris ir gatvė)

.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

ANTANAS NAKAS — Joninių naktį

GARSŲ IR SPALVŲ PASAULYJE

DANA ŠVEDIENĖ

Pirmoji Antano Nako paroda 1966 m. Chicagoje, Čiurlionio galerijoje turėjo užpelnytą pasisekimą. Žiūrovai ir kritikai šiltai sutiko jo propaguojamą muzikos ir tapybos spalvų artimumą.

Nedaugelis menininkų savo gyvenime gali apjungti keletą meno sričių ir juose pasireikšti. Jie savo lakia fantazija prabyla *į žiūrovų protą ir jausmus* nauja kalba, naujais polėkiais.

Po Mykolo Čiurlionio niekas iš lietuvių dailininkų, neturėdami *muzikoje profesionalinio* išsilavinimo, nebandė jungti tapybinio meno su muzika. Susipažinusi su Antano Nako *tapybos darbais, jais susidomėjau.* Bestudijuojant meną Krokuvos Meno Institute 4 metus ir dabar Chicagos Meno Institute teko susipažinti su įvairiomis meno pakraiptomis, tačiau neteko susidurti su muziku-dailininku, kuris propaguotų savotiškai naują pakraipą tapyboje.

Bandymai paversti muzikos garsą į spalvą daromi seniai. Garsusis rusų muzikas Skriabinas prieš 85 metus buvo pagaminęs aparatą, pagal kurį muzikos garsas pavirsdavo ekrane į spalvą. Tačiau tai buvo padaryta dirbtiniu būdu. Tie bandymai vėliau buvo nutraukti, nes jie nedavė pageidaujamų rezultatų. Dabartiniu metu Europoje ir šiame kontinente atsirado dailininkų, kurie eksperimentuoja garso ir spalvų srity.

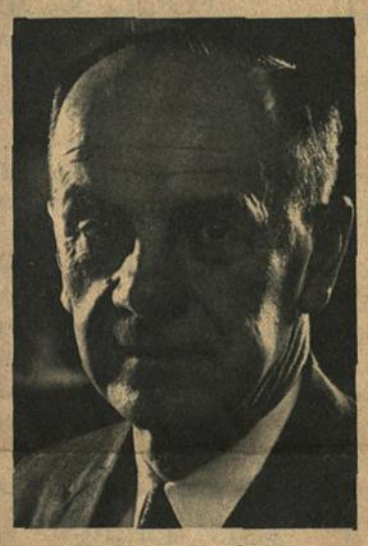

ANTANAS NAKAS, kurio tapybos darbų paroda atidaroma lapkričio 16 d. 7 v.v. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.
K. Izokaičio nuotrauka

Walt Disney savo filmuose jungė spalvą su garsu (filmas "Fantazija"). J.R. Soto sukūrė judomą muzikalinę skulptūrą, Carlos Cruz Diez piešė paveikslus, kuriuose paveikslo plokštumos tam tikro aparato pagalba keičia spalvas. Julio Le Parc dabartiniu metu Paryžiuje skaitosi naujojo kinetiško meno pionierium. Fizikos mokslo srityje *be perstojo irgi daromi* bandymai muzikos garsą paversti spalva. Prof. Gan, Willek, Vandor, ir kiti yra šio įdomaus sumanymo pionieriai. Jei mokslininkams tatai pavyktų, tai ateity dailininkams ir muzikams atsivertų naujos galimybės ir nauja meno šaka. Nebilys filmas pavirto garsiniu tai kodėl garsas negalėtų pavirsti į spalvą?

Kaip teko iš pasikalbėjimų su Antanu Naku patirti, jis nepretenduoja, kad jo paveikslai jau yra sustingę muzikos garsai ir jis savo paveiksluose neiliustruoja, bet daugelis jo paveikslų turi nuotaiką, kuri labai artimai jungiasi su muzika. Būdamas muzikas ir tapytojas, jis svajoja apie ateities mokslo laimėjimus, bet turėdamas lakią fantaziją, jis jau dabar bando paveiksluose išreikšti tai, kas ateity gali pavirsti tikrove. Manau, kad jis duodamas savo paveikslams muzikalinius pavadinimus, paryškina savo propaguojamą muzikos garsų ir tapybos spalvų artimumą, pažadindamas pačio žiūrovo fantaziją.

Jis gerai žino, kad garsas yra oro bangavimas, sukeltas virpančio objekto, o spalva yra elektromagnetinių bangų šviesos *virpėjimas, kuris siekia* 300.000 kilometrų per sekundę. Spalva pareina nuo rūšies elektromagnetinių bangų. Mūsų *akis mato raudoną*, mėlyną, žalią, oranžinę ir kitas spalvas tik tuomet, jei ant daikto (pav. paveikslo) krenta saulės arba dirbtinė šviesa. Tačiau jei ant daikto nekrenta jokia šviesa, tai jis mums yra nematomas. Garsą paversti šviesa yra mokslo uždavinys.

Muzikos srityje kalbama apie muzikos akordų spalvas. Daugel kam mažoriniai akordai sukelia šviesių spalvų: oranžinių, geltonų, raudonų, rausvų ir kitų spalvų iliuzijas, o minoriniai akordai -- žalias, fioletines, mėlynas, juodas ir kitas spalvas. Tapyboje ir muzikoje toks mąstymo procesas atveria neribotą meniškos išraiškos dirvą.

(Nukelta į 6 psl.)

ANTANAS NAKAS — Daina

ANTANAS NAKAS — Kitoj planetoj.

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1968

Artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai yra reikalingi ir būtų naudingi *Jūsų giminėms.*

MIŠRUS KALĖDINIS 1968.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztukas, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3 jardai labai gražios medžiagos moteriškam kostiumėliui, vilnonė medžiaga sijonui, puikūs vyriški nailoniniai marškiniai, arba nailoninė bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių, 20 angliškų geriausios rūšies cigarečių. ***$90.00.***

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1968.

Komplektas moteriškų labai gražių nailoninių apatinių rūbų (labai ten reikalingi ir naudingi), gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai cremplene medžiagos moteriškam kostiumui, gražus *moteriškas megztukas,* 3 jardai vilnonės medžiagos paltui, 2½ jardo vilnonės medžiagos suknelei. **$90.00.**

MAISTO SIUNTINYS 1968.

½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėž. Nesccafes, 3 sv. geriausios rūšies kiaulinių taukų, 1 sv. šokoladinių saldainių. **$30.00**

Taip pat į bet kurį siuntinį galima dadėti žemiau išvardinti dalykai visad naudingi ir laukiami *Lietuvoje:*

Vilnonė skarėlė $4.00, nailoniniai lietpalčiai $10.00, vyriški arba moteriški megztukai $12.00, nailoniniai marškiniai $7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės $2.00, labai geras parkeris firmos "Parker" $7.00, šveicariški laikrodžiai $30.00.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos siuntėjas pats sudaro iš mūsų kainoraščio ir taip pat, persiunčiame Jūsų pačių sudarytus siuntinius. *Mūsų sąskaitos duoda Jums teisę gauti Income Tax* sumažinimą.

BALTIC STORES LTD.,
421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

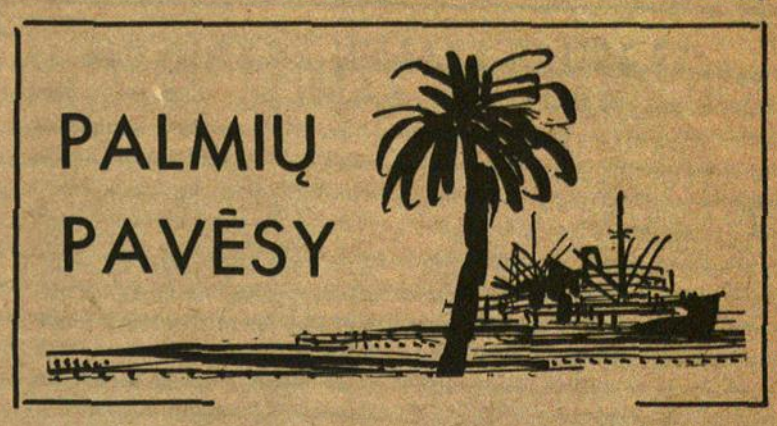

LOS ANGELES, Calif. -- Per kelias Amerikos ir Kanados lietuviškas salas prašniokštė keturių ciklonas. Tai keturių mūsų rašytojų literatūros vakarai. Pagal alfabetą: Pulgio Andriušio, Bernardo Brazdžionio, Antano Gustaičio ir Stasio Santvaro.

Turbūt niekada mūsų laikraščiuose nebuvo tiek korespondencijų ir straipsnių straipsnelių apie literatūrą, poeziją ir kūrybą, kaip tais dviem rugsėjo ir spalio mėnesiais. Ir tiek tos ketveriukės *fotografijų, paskirai, grupėje ir su klausytojais.* Skaitant ir žiūrint į visą tai atrodė, kad mes nieko svarbesnio ir reikšmingesnio tuo laiku mūsų gyvenime neturėjom, kaip šių rašytojų ketveriukę. Gal ir tiesa...

Sparnuotoji kompanija, kaip ir dera, savo švenčių kelionę ir manifestacijas užbaigė Laukiniuose Vakaruose, "pasaulio gale" -- Kalifornijoje, Angelų miesto parapijos salėje. Gal būtų labiau tikusi Shrine auditorija (kur telpa 6000 žmonių), o ne parapijos salė, kur ir 400 sudaro kamšatį. Bet *savieiems pas savuosius šilčiau ir pigiau.*

Ir, deja, nors lietuvių prie Pacifiko yra dabar daugiau negu 6000, bet dar neturime nė 600 poezijos mėgėjų.

***

Apie paskutinį rašytojų ketveriukės vakarą Kalifornijoje daug naujo nebūtų galima pasakyti. Programa, kaip jie tvirtino, buvo ir čia tokia pat, kaip ir kituose miestuose. Ir nuotraukos atrodytų panašiai.

Be to, ir vakaro rengėjai, ir jų menadžeris tvirtu ryžtingumu buvo nusistatę į iškilmes nekviesti lietuvių spaudos atstovų. Tad jūrų reporteris, nors vakare ir buvojęs, nesiryžta brautis su savo neprašytais *patarnavimais literatūros vakarą aprašyti. Teguaprašys,* jei netingės, patys rengėjai.

Pagaliau, kokia rengėjams bebuvo nauda kviesti spauda? Vakaras paskutinis, reklamos jam nebereikia, rašytojai anksčiau išreklamuoti, tolimų kelonių išlaidos didelės, tegu ir reporteriai *prisideda* prie jų papildymo. Šnipai tvirtino, kad vis dėlto gauta ir pelno.

O tuo rengėjai paprastai ir matuoja, ar parengimas pasisekė, ar nepasisekė. Jei stambios išlaidos atlygintos ir dar pelno gauta, tai reiškia, kad viskas labai pasisekė.

***

Tarptautinis lietuvių rašytojų vakaras (Amerikos Rytai, Vakarai ir Australija) dar labiau pasisekė Pacifiko lietuvių bendruomenėje, privatinėje plotmėje. Tai pirmas toks tirštas atvejis ir, galbūt, paskutinis. Rašytojų draugai, pažįstami ir nepažįstami stačiai varžėsi dėl progų su jais pabūvoti, į savo namus pasikviesti, pasikalbėti, pavaišinti, kaip pridera.

Tiek buvo priėmimų ir susitikimų, kad negalėjo visi pasidalinti. O rašytojai šį kartą nepagailėjo geros valios arčiau pabendra- *darbiauti su visuomene. Jie čia atvyko savaitę anksčiau - privilegija,* kurios neturėjo jokia kita kolonija. Svečius apnakvydino, aišku, santamonikiečiai ir tik su pavydu ir trukdymais skolino kitiems.

Aplamai pasakius, visa sukėsi beveik "Bostono ženkle". Bostoniško patriotizmo nenugalėjo nei mūsų palmių šlamėjimas. Santvaras iš Bostono, Gustaitis iš Bostono, jį lydėjusi žmona aktorė Aleksandra taip pat iš Bostono, Brazdžionis kadaise irgi iš Bostono. *Pulgis Andriušis apsistojo pas buvusius bostoniečius Sinkius, Gus*taitis pas buvusį bostonietį J. Andrių, Gustaitienė pas buvusią bostonietę Moniką Lembertienę. Tik vienas bostoniškis Santvaras nuklydo pas buvusį clevelandietį arch. Kudoką.

Tai buvo "Bostono naktys". Ir vaišių vaišės, kurių paskutinės didžiausios atsisveikinimų išvakarėse pas Alę ir Edmundą Arbus Santa Monikoje. O su trupmenomis dar ir pas kitus.

***

Antanas Gustaitis savo pirmąjį pasisveikinimą su publika pradėjo žodžiais: - Atvykau į Los Angeles ir per Las Vegas grįžtu į *Los Diablos...*

Taip ir buvo. Kam negaila paaukoti savaitę Los Angeles skruzdelyne praleisti, tai ta proga nenuvykimas į Las Vegas (tik 300 mylių Nevados linkui) būtų didelis neapdairumas ir Laukinių Vakarų *prestižo pažeidimas.*

Ir vieną dieną visi tolimieji svečiai buvo automobiliu nuvežti į Las Vegas. Gustaičiai norėjo skristi, bet Santvaras spyrėsi, kad jam būtina pamatyti tikrą dykumą. Jiems buvo duotos visos progos paloští ir išloští (kuo jie nelabai tesinaudojo ir turbūt vis tebesigaili). Kabaretų šokėjos buvo duosnios parodyti pačią moderniausią paryžišką choreografiją ir nesigailėjo kukliai atidengti pačias žavingiausias savo virpančių alabastrų formas.

Įdomu, kad šį kartą savo kolegoms svečiams Las Vegas paslapčių gidas, aiškintojas ir žinoviškas vadas buvo Bernardas Brazdžionis. Vėliau dokumentuotai įsitikinome, kad ir ta vienintelė naktis Las Vegas "miuzikholuose" labai teigiamai atsiliepė į Stasio Santvaro erotinės lyrikos motyvų kokybę.

Deja, jis tų skubiai parašytų naujų eilėraščių neskaitė literatūros vakare, be abejo nenorėdamas perdaug jaudinti klausytojų. Bet kai kurie juos girdėjome privačiuose literatūros vakaruose tą savaitgalį. Girdėjome ir visai naujų Brazdžionio eilėraščių.

O kadangi prozaikams, kaip žinoma, viešuose literatūros vakaruose visuomet tenka nedėkingiausia misija, tai privačiuose vakaruose Pulgis Andriušis atsisakė skaityti feljetonus, o sutiko tik - dainuoti. Jo balsas nesuspėjo prarasti tradicinio duslumo, bet užtat išraiškos muzikalumas buvo jaudinantis. Ypač nepaprasti skambėjo jo ir kitų aukštaičių mylimiausias Aukštaitijos himnas: -

Kad būt Dievas nesutvėrįs Adomo ir Jieevoooos,
Tai būt likį nebraidytos visos Rojaus pieevooooos!
Visos Rojaus pieeeev!...

***

Satyrinė ir humoristinė lyrika šiuo metu, kaip buvo matyti, yra pati dėkingiausia forma literatūros vakaruose. Bet gal dėl to, kad ją rašo ir skaito pats Antanas Gustaitis. Jis neišsisemia, vis auga, rafinuotėja, ir jo perliniai posmai žavėjo visus. Tai retas atvejis, kai tau gera ir tu juokies, kuomet tave lupa.

Prisimena Kazys Binkis. Tai buvo seniai, seniai, Nepriklausomybės *kovų metais, kai jis su Stasiu Šimkum, Pranu Budvyčiu-Svy*rūnėliu ir kitais poetais važinėjo po frontą, dainuodami ir kareiviams skaitydami patriotinius ir linksmus eilėraščius. Jie niekada savo gastrolių nebepakartojo.

*Taip pat seniai, anuomet tremtinių stovyklose pagarsėjusi ke*veriukė dabar po dvidešimt metų iš visų pasviečių susitiko ir pakartojo. Kiti žmonės, kiti veidai, kita dvasia, - bet jų poezija tebeturėjo atbalsį. Jie visi šiandien jau per 60 metų. Viešpatie, kaip laikas bėga!

Ar suruoš kada panašių gastrolių jaunesnės ir jaunosios generacijos poetai?

Dubingis

GARSŲ IR SPALVŲ PASAULYJE

(Atkelta iš 5 psl.)

Antano Nako priėjimas prie šių dviejų meno šakų nėra diletantiškas. Baigimas Kauno Konservatorijos ir studijavimas 4 metus Salzburgo Mozarteume, davė jam progos pasireikšti profesionaliniu muziku, tačiau iš jaunystės pamėgimas tapybinio meno išsipildė tik čia Amerikoje. Bestudijuodamas 4 metus Chicagos Dailės Institute tapybą, jis gerai susipažino su įvairiomis meno pakraipomis ir techniškomis tapybos priemonėmis. Žvairavimas kaikurių mūsų dailininkų į jo darbus mažai jį jaudina.

Tapybos srityje A. Nakas nesistengia pritapti prie kurios nors vienos meno pakraipos. Jis bando tapyti įvairiuose meno stiliuose. Labiausiai jo dėmesį patraukia semi-obstraktinė pakraipa su priemaišu simbolizmo, kurioje surandama ir formų, patraukiančių žiūrovo dėmesį ir pažadinančių jo fantaziją.

Jį labai domina lietuviškas folkloras su mūsų padavimais, pasakom apie aitvarus, raganas, velnius, laumes, žalčių karalienes, perkūnus, Joninių naktų romantika, Baltaragio malūno legendos. Kaikurie jo paveikslai nutapyti šiomis temomis.

Jo tapybos darbų paroda atidaroma Chicagoje lapkričio 16 d. 7 val. vak. Čiurlionio Galerijoje. Bus išstatyta 62 paveikslai.

Tenka manyti, kad ši rudens paroda praturtins ir pagyvins mūsų meno gyvenimą ir sutrauks nemažą žiūrovų, besidominčių meno naujovėmis ir naujais mene siekiais.

PAPER Trimmers, Sheeters and Slitter Operators. Top wages and fringe benefits, permanent employment, excellent working conditions. Only experienced need apply.
SEAMAN PATRICK PAPER CO.
2000 Howard St., Detroit, Mich.
313 — 825-5500
All replies kept confidential
(105-111)

ALT S-gos Baltimorės skyrius padidėjo naujais nariais

Atvėsus orui, praeitin nuskambėjus vasarojimams ir iškylavimams, visuomeninės ir tautinės pareigos vėl šaukia burtis krūvon sutartinei veiklai, siekiant bendro tikslo. Ir vietinis Taut. S-gos narių būrelis atsigaivinusiomis ir padidėjusiomis pajėgomis imasi svarstyti, ką artimiausioje ateityje galėtų atlikti.

Pirmasis po atostogų susirinkimas įvyko spalio 13 d. Lietuvių Svetainės knygyno kambaryje. Susipažinus su protokolu ir S-gos bendraraščiais, išklausyta atskirų narių ir valdybos nuomonės gyvenimo reikalais. Kadangi draugijinė veikla daugiausia pasireiškia meninėm-kultūrinėm parangom, tai šio klausimo gvildenimas ir buvo pagrindinė sueigos tema. Esant išde tik kukliam ištekliui, kai visuomenė nerangi, nuvėsusi ir abejinga, kai kaskart vis kitokių naujybių sunku surasti -- visapusiškai priimtino sprendimo nėra lengva prieiti. Susirinkimas pavedė valdybai pakalbinti kurį nors dainininkų sambūrį, atskirą solistą ar kitokį menininką, dar mūsų mieste nebuvusį.

Ateinančiais metais sueina 20 metų, kai veikia mūsų skyrius. Sukaktis ketinama paminėti, kiek galima, iškilmingiau. Rūpintis tuo reikalu bus sudaryta komisija.

Tą pačią spalio 13 Sheraton Belvedere viešbuty įvyko vadinama Poezijos Dienos popietė. Ją kasmet čia rengia vietinė amerikiečių poetų ir jų gerbėjų draugija, kuriai priklauso ir mūsų skyriaus narys Nadas Rastenis. Pobūvio metu būna paskelbiamas tų metų iškiliausias poetas. Čia vyksta ir visos eilės kitų kitokie atžymėjimai ir įteikiami atitinkami garbės raštai. Mūsų tautietis šiemet susilaukė išskirtinės garbės, nes už jo angliškai parašytą kūrinį "War's Curse" Karači (Pakistane) universitetas atsiuntė N. Rasteniui diplomą, kuriuo jam suteikiamas literatūros garbės daktaro laipsnis. Šia proga kuopelės pirm. Vl. Bačanskas poetą su žmona Julija, kuri taip pat susirinkime dalyvavo, nuoširdžiai pasveikino, kitiems nariams plojimu pritariant.

Po revizijos komisijos pranešimo, kurį paskaitė Dr. St. Tallat-Kelpša, sunkiai besiverčiančią "Dirvą" iš skyriaus iždo nutarta paremti nors kuklia auka. Paramos reikalu į susirinkusius prakalbėjo ir Vacl. Laukaitis, mūsų skyriaus ir Am. Legijono narys. Jis pranešė, kad šiais metais legijonieriai paminės 50 metų jų sąjungos, o baltimoriškis, vadinamas 154-sis Lietuvių Postas, mini 25 metų gyvavimo sukaktį. Lapkričio 16 d. Liet. Svetainėje ruošiamas didžiulis pokylis, į kurį kvietė visus atsilankyti ir ruošą paremti pinigine auka, nes Legijonas yra aiškiai antikomunistinė organizacija. Susirinkimas paskyrė kelių dolerių auką.

Lig šiol to 154-tojo posto vadais būdavo čia gimę lietuviai, o dabar jau antras iš eilės išrenkamas naujasis ateivis.

Laisvu pašnekesiu pasidalinta III-jo P.L.B-nės seimo įspūdžiais. Tik gaila, kad keli į New Yorką tuo laiku nuvykę mūsų nariai apie paties seimo posėdžius ne ką tegalėjo papasakoti. Vieni domėjęsi gražuolių rinkimais, kitus žavėję koncertai, ypač čiurlioniečių dainavimas, jų turtinga ir puošni apranga; žavėjo ir pati vieta, Lincolno Centras, jo salių ištaigingumas. Šitoks baltimoriečių vienašališkas "pastabumas" susirinkusios gerokai prajuokino.

Po vasaros pertraukos skyrius staiga paaugo dar dviem nariais, Lyg netyčia susirinkiman užklydęs tik pasižiūrėti, kas mūsų veikiama, ištvermingas kelių vietinių organizacijų veikėjas A. Sajauskas pasiliko tikruoju nariu.

Visus pradžiugino ir beveik nustebino, kad skyriun įstojo ir Baltimorės lietuvių studentų būrelio pirmininkė Jūratė Auštraitė. Dabar mūsų skyriun atėjusi visa Auštrų šeima... Lyg būtų kiek vilties tikėtis, kad, pasekdami savo pirmininkės pavyzdžiu, gali prisidėti ir dar vienas kitas vietinių studentų. Jiems ypač gerą įspūdį paliko St. Rutkausko dosnumas. Visiems į šį pavasarį mūsų suruoštą koncertą atėjusiems studentams St. Rutkauskas apmokėjo bilietus. Jaunimo jis žada ir toliau neužmiršti, paremti bet kokią jų lietuvišką veiklą.

Kalbant grynai idėjiniu požiūriu, ir patiems studentams jau galėtų paaiškėti, jog šalia šeimos lietuviška organizacija yra svarbiausias atramos pagrindas ketinantiems savo pastangomis ir įnašu padėti kenčiančiai tautai, o kartu būtų patarnaujama ir bendrajam žmoniškumo reikalui.

Viską aptarus ir išsišnekėjus, susirinkusieji, pirmininko pakviesti nusileido pasivaišinti į Svetainės rūsį. Mat, čia senu įpročiu būna posėdžių užbaigtuvės ir visokie sukaktuvininkų pagerbimai. Šį kartą "Ilgiausių metų" linkėjimai skambėjo vet. gydytojui Stasiui Tallat-Kelpšai, lapkričio 15 d. užbaigiančiam 70 metų; taip pat Genovaitei ir Juozui Auštrams, šeimyninio gyvenimo keliu nužygiavusiems 25 metus.

(am)

Grupė Putnamo megaičių bendrabučio auklėtinių rudens gamtoje su vedėja ses. M. Jurgita.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
Licensed by VNESHPOSYLTORG
Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klijentūrą, siunčiant
DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.
GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.
Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.
priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — motociklai, televizijų aparatai, radijo transistoriai, magnetofonai (tape records) ir giftcertificatus galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
Tel. (212) 245-7905
SKYRIAI:
New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue ---- Tel.: 254-5456
Brooklyn, N. Y. 11207, 600 Sutter Avenue ------ 345-8808
Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue -------- 384-4952
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue --------542-1767
Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway ----------268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue --------856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue ------278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street --------925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road ----------884-1738
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ----372-4685
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W. 458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. --365-5255
Hartord, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue --------246-9738
Lakewood, N. J. 08701, 288 Main Street ----------363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. ----261-2994
New Haven, Conn. 06519, 509 Congress Avenue ----562-1446
Newark, N. J. 07103, 428 Springfield Avenue ----243-1797
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street ----------472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street ----------274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street ------763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street ------481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street ----346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street ----------756-6766
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street ------798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street ----743-0440

TOOL & DIE DIRBĖJAI IR MAINTENANCE AMATININKAI
TUOJAU REIKALINGI
Nesezoninis darbas, viršvalandžiai, geri priedai, tarp jų apmokamas Blue Cross ir apdrauda.
AUKŠČIAUSIAS MOKESTIS ŠIOJE SRITYJE.
Patogios darbo sąlygos naujoje dirbtuvėje.
TURI BŪTI JOURNEYMAN NARIU.
GAR WOOD INDUSTRIES
2085 E. MICHIGAN AVE. YPSILANTI, MICH.
TELEF. 483-4461
An Equal Opportunity Employer

PRODUCTION WORKERS
Male
Wood Working and Plastic
We Will Train You
Good Pay and Good Benefits
JONES & VINING, INC.
108 Sawtelle Ave., Brockton, Mass.
Mr. Ward or Mr. Holmes
(107-113)

Licenzijuotą lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.
Priimami užsakymai automobilų, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t.t.
KREIPKITĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicagos į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!
4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.
5% Mokamas už vienų metų taupymo lakštus nuo išdavimo datos. ($5,000.00 ar daugiau, įdedant po $500.00)
5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo lakštus nuo išdavimo datos. ($10,000.00 ar daugiau, įdedant po $1,000.00)
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
INSURED

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Kunigundos Kodatienės** tapybos kūrinių paroda įvyks š. m. lapkričio 9-10 dienomis Čiurlionio ansamblio namuose. Paroda bus atidaryta šį šeštadienį nuo 12 v. iki 8 v. v. ir sekmadienį nuo 3 v. p. p. iki 8 v. v. Parodos oficialus pristatymas įvyks sekmadienį, 4 v. p. p. Pristatys rašytoja A. Balašaitienė. Vienas paveikslas burtų keliu teks laimingam lankytojui.

• **"Penki stulpai turgaus aikštėje"** A. Landsbergio drama vaidins šį šeštadienį, lapkričio 9 d. Toronto latvių teatras Bohemijos salėje Clevelande.

• **Balfui** praeitą savaitę aukojo: Dr. J. ir B. Skrinskai $101.00, G. Žebertavičius $50.50, Vincas ir Teresė Urbšaičiai $50.00 ir dr. K. Paulionis $15.00.

Vajus pratęsiamas iki gruodžio 1 d.

• **Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos** metinis suvažiavimas įvyks lapkričio 23 d., šeštadienį, Holiday Inn prie 8 kelio tarp Akrono ir Clevelando.

• **L.V.S. Ramovė Clevelando skyrius** lapkričio 9 d. (šeštadienį), 7:30 val. vak. Šv. Jurgio parapijos salėje, 50 metų Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga rengia Kariuomenės šventės minėjimą-balių.

Sekmadienį, lapkričio 10 d., 10:30 Šv. Jurgio bažnyčioje Šv. Mišios už žuvusius, mirusius karius ir jų šeimas. Skyriaus valdyba prašo organizacijas dalyvauti su vėliavomis.

• **Stasys, Juzė ir Dalia Orantai** persikėlė į naują vietą gyventi. Dabartinis jų adresas: 454 East 309 Street, Willowick, O. 44094. Telef. 944-7438.

• **Prieš atnaujindami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami **V. Giedraičiui tel. 944-6835.**

K. Kodatienės paveikslas "Gėlės", kuris drauge su kitais jos kūriniais išstatytas parodoje, įvyksiančioje Clevelande Čiurlionio ansamblio namuose lapkričio 9 ir 10 d.d.

RAMOVĖS CLEVELANDO SKYRIAUS VEIKLA

Šiais Laisvės Kovos Metais branginame ir skaudžiai prisimename ne tik Lietuvos nepriklausomybės atstatymo vasario 16 d. aktą, bet ir kariuomenės atgimimo pirmąjį lapkričio 23 d. įsakymą.

Užtat dabar, artėjant tradicinei Kariuomenės šventės dienai, jausmingai gyvename narsios mūsų kariuomenės laimėjimais ir vėliau žiauriu jos išniekinimu, visą tėvynę siaubingai pavergus.

Tad ir tie Lietuvos kariai, *kuriems buvo lemta vargais negalais* patekti į mums prielankius kraštus, nebelikome pavieniui išsidraikę, bet suartėjome, kiek įmanoma, nepolitinėje, karius jungiančioje, jaukioje Ramovėje -- JAV-se jau inkorporuotoje Lietuvių veteranų sąjungoje. Plačiajame pasaulyje gyvai ir nuotaikingai įsteigta 24 Ramovės skyriai su centru Chicagoje. Nesiekdami platesnės apybraižos, staptelėkime ties Clevelando skyriumi.

Įsteigtas 1950.VII.22. Palaipsniui narių skaičius išaugo iki 102. Nors vieni miršta, kiti išvažiuoja, tačiau dar esama vilties privilioti jaunesnio amžiaus karių, išėjusių tarnybą kitose kariuomenėse. Šiaip ar taip tai yra vienas iš didžiausių skyrių.

Malonu pažymėti, kad šiam veikliam skyriui pirmininkavo *įvairiais tarpais (po vieną kartą* ir su pakartojimais) iš viso nuo 2 iki 5 metų: skyriaus steigėjas ir nuo 1962 m. skyriaus garbės narys br. gen. K. Tallat-Kelpša, K. Budrys, Pr. Židonis, F. Eidimtas, A. Jonaitis, L. Leknickas ir Vl. Knistautas. Pastarasis labai kantriai ir energingai pirmininkauja nuo 1965 m.

Nelengva būtų įvardinti didžiulį skaičių visų kitų valdybos narių, drausmingai atlikusių pasigėrėtinus ir kartais pasišventimo kupinus darbus. Žymi tų veikėjų dalis daug dirba taip pat pagrečiui nemažesniu aktyvumu ir kitose organizacijose.

Skyrius kilniai nuteikia visuomenę mirusių ramovėnų pagerbimais specialiose pamaldočioje įrengta paminklinė lenta, dailininko V. Raulinaičio suprojektuota. Prieš lentą budi garbės sargyba, dega žvakės. Kunigui skelbiant mirusiųjų pavardes, gesinama po vieną žvakę. Kitais atvejais, laidojant ramovėnus, jie apdengiami tautine vėliava, kuri paskui iškilmingai *įteikiama artimiesiems.* Ir dar įprastinėmis kapų lankymo dienomis ant kiekvieno ramovės nario kapo uždedama gėlių ir įsmeigiamos 2 vėliavėlės (JAV-ių ir mūsų trispalvė). Kartais organizuojamos platesnio masto išvykos į Clevelande mirusio prezidento A. Smetonos mauzoliejų. Visa tai veikia neužmirštamais įspūdžiais.

Kitoms įvairioms iškilmėms įsigyta puošni tautinė vėliava reikšmingos vertės tikslais -- to paties dail. V. Raulinaičio projektas.

Visokeriopo pobūdžio parengimai dažnai įvairuoja savo tikslais ir turiniu.

Aplamai bendradarbiaujama nuolatiniais glaudžiais kontaktais su birutininkėmis. Darni talka dažnai džiugina ramovėnus. Taipogi naudingi santykiai palaikomi su Savanoriais-kūrėjais, Šaulių sąjunga, Lietuvos vyčiais, Amerikos veteranais, L. Bendruomene, ALT, *Neo-Lithuania*, skautais, lituanistinėmis mokyklomis lygiai kaip ir nuolatinių ryšių bei bendrų tikslų *siekimais su latviais, estais,* ukrainiečiais ir vengrais. O kiek dar visuotinių platesnio mato demonstracijų?

Ir vis dėlto didžiausias dėmesys ir didžiausios pastangos kreipiami į aukų rinkimą bei pašalpomis aprūpinimą visų tų, kam tatai žūtbūt reikalinga. Lietuvos karo invalidams teikiama kasmet stambiausia pašalpa. Iki 1968 m. suteikta apie trejetą tūkstančių dolerių. Kario žurnalui paremti iki 1967 m. suaukota $2.631,86. Tai bemaž tiek, kiek susirinko aukų iš visų kitų Ramovės skyrių. Prenumeratoriu skaičius irgi gerokai padaugėjo. Lietuvių Fondui -- Nežinomojo kario įnašas -- $300.00, Vasario 16 gimnazijai $750.62. Čia didžiausi nuopelnai ramovėno A. Mikoliūno. Žuvusiems *už Lietuvos laisvę* paminklui Chicagoje -- $320.67. Nepriklausomybės kovų istorijai paruošti parama -- $250.00. Amerikos *lietuvių sporto olimpiadai* -- $580.00. Smulkesnės aukos paskirtos: Laisvės kovų muziejui Chicagoje, ALF-ui, Suvalkų trikampio lietuviams, *Dirvai* ir daugeliui jau minėtų, bendradarbiaujančių su Ramove organizacijų bei įstaigų.

Jeigu Ramovės Clevelando skyrius Centro Valdybos nuomone vyrauja kitų skyrių tarpe, tai Clevelando visų organizacijų bendrijoje Ramovės skyrius laikomas vienu iš gyviausių ir stipriausių.

Tad tenka karštai sveikinti šito skyriaus vadovybę ir visus narius sukaktinės šventės proga ir linkėti dar labiau plėsti ryžtingą veiklą pakilia dvasia ir kilniomis, vieningomis, kariškomis pastangomis, ugdant šviesesnės ateities viltį. Teklesti karinė mūsų jėga visais gražiais pavyzdžiais ir gaivinančiais pavidalais.

Vladas Braziulis

DON'T COME HERE!

IF YOU AREN'T LOOKING FOR A *CHALLENGE* DON'T WANT TO STUDY & WORK HAVEN'T A *DESIRE.*

A SCHOOL OF OPPORTUNITY *FOR A BOY* WITH HIGHER THINGS IN MIND.

ST. JOSEPH SCHOOL FOR BROTHERS
franciscan friars
PULASKI, WISCONSIN
414-822-5422
(110-114)

PARENGIMAI CLEVELANDE

LAPKRIČIO 9 D. L.V.S. Ramovė rengia kariuomenės šventės minėjimą.

LAPKRIČIO 9-10 D. s. K. Kodatienės kūrinių paroda Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia Clevelando Skautininkių draugovė.

LAPKRIČIO 23 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas.

GRUODŽIO 8 D. Partizanės moters paminėjimas. Rengia DLK Birutės d-jos Clevelando skyrius.

GRUODŽIO 15 D. Pietus Nauj. Parapijos salėje Šv. Kazimiero lit. mokyklai paremti. Rengia tėvų komitetas.

GRUODŽIO 29 D. Kalėdų eglutė. Rengia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB abiejų apyl. valdybos.

1969

SAUSIO 5 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų eglutė. Rengia mokytojai ir tėvų komitetas.

SAUSIO 11-12 D. Prezidento Antano Smetonos 25 metų mirties sukakties minėjimas.

VASARIO 1 D. Ateities Klubo koncertas.

BALANDŽIO 12 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos metinis balius.

Skaityk ir platink DIRVĄ

MIAMI BEACH

SVEČIAI IŠ OHIO

Praėjęs per Šiaurės Floridą uraganas Gladys nesutrukdė dr. E. Butrimui iš Ohio atvykti į Miami Beach, kurį rado švarų, uragano nepaliestą.

Kaip visuomet sustojo *svetingame* Jazbučių Motelyje, 8910 Collins Ave.

Čia pat rado daugiau lietuvių iš Ohio — dr. Mauruką su žmona ir nemažai chicagiečių.

HELP WANTED MALE

WANTED
ARC WELDERS
AND
LABORERS
Permanent, profit sharing. Hospitalization, life insurance.
STATE FABRICATORS
30550 W. 8 Mile Rd.
Farmington, Mich.
(110-116)

ELECTRIC MOTOR REPAIR MAN
With good mechanical and electrical ability. Will train. Full time. Apply—
J. C. ELECTRIC MOTOR REPAIRS
13401 MT. ELLIOTT
313-366-6940
(108-112)

HELP WANTED MALE

Skilled Trades
TOOLMAKERS
VERT. LATHE OPERS.
JIG & FIXTURE BLDRS.
EXCELLENT RATES—BENEFITS
Artco, Inc.
3020 Indianwood Rd.
Lake Orion, Mich.
(107-11)

EXCELLENT OPPORTUNITY
For Ex-Servicemen
Many Fringe Benefits
Small Plant. Steady Work
PRINTER
For offset letter-press and typesetting
DIE-CUTTER
For Heidelberg-platen. Mehle vertical V-50
HANDYMAN
Light assembly work, fabricating signs, decor, framing, etc.
SHAW & SLAVSKY, INC.
13821 Elmira, Detroit, Mich.
(110-116)

WANTED JOURNEYMEN
or
1ST CLASS SKILLED
TURRET LATHE OPERATORS & SET UP MEN
SCREW MACHINE OPERATORS & SET UP MEN
Must be able to work from Blue *Prints & Close Tolerance. Set up* own jobs & sharpen own tools. Short run aircraft work.
(313) LI 8-6111 Mr. A. Dines
SYNCRO DEVICES, INC.
3265 Bermuda *Ferndale, Mich.*
(110-113)

PRINTING HELP:
We need:
1 Stripper—Experienced in all phases of stripping and platemaking.
2 Offset Pressmen—5 years or more experience.
1 Letter Pressman—experienced on both platen and cylinder.
1 Estimator and Production Manager—Graduate of Printing Management School preferred.
Guaranteed annual salary with many fringe benefits including life insurance, hospital insurance and Merit Vacation. Send personal resume to:
FORD PRESS INC.
1700 James Savage Road
Midland, Michigan 48640
(110-112)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio
Kviečia visus tapti klubo nariais.
Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.
Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.
Visi susitinkame Lietuvių Klube!

JET SET
Greičiausias, paprasčiausias, laiko dvasiai labiausiai atitinkąs būdas surasti telefono numerius tai su jūsų Ohio Bell "jet set" — telefono knyga ir asmeniniu sąrašu. Naudokite telefonų knygą kaip tinkamiausią šaltinį vietiniams numeriams. Pasižymėkite dažniausiai vartojamus numerius asmeniškoje knygoje... nepriklausomai nuo Ohio Bell. Telefonų knygos rodyklė pilna įvairių naudingų informacijų, ir... pavojaus atvejais reikalingi numeriai. Naudokitės jais, kiek tik reikia.
Ohio Bell
Part of the Nationwide Bell System

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
Main Office:
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and REMODELING LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 361-1763
936 East 185th Street 531-7770

DALYVAUJA:

CHICAGA. VIVA POESIA, rež. D. Lapinskas ir L. Barauskas, lapkričio 27 d., trečiadienį, 8 val. vakaro.
CLEVELANDAS, KETURI KELIAUNINKAI, rež. P. Maželis, lapkričio 28d., ketvirtadienį, 1 val. po piet.
DETROITAS, PINIGĖLIAI, rež. Z. Arlauskaitė-Mikšienė, lapkričio 28 d., ketvirtadienį, 8 val. vakaro.
ŠAULIŲ SĄJUNGA, AUŠROS SŪNŪS, rež. A. Brinka, lapkričio 29 d., penktadienį, 8 val. vakaro.
HAMILTONAS, MINDAUGO MIRTIS, rež. E. Daugvietytė-Kudabienė, lapkričio 30 d., šeštadienį, 8 val. vak.
LOS ANGELES, ŠVIESA, KURI UŽSIDEGĖ, rež. D. Mackialienė, gruodžio 1 d., sekmadienį, 2 val. po piet.

PIRMAS JAV IR KANADOS

TEATARO FESTIVALIS

1968 metais lapkričio mėn. 27, 28, 29, 30 d.d. ir gruodžio mėn. 1 d.

CHICAGOJE
JAUNIMO CENTRE
5620 South Claremont Avenue

BILIETAI Į VAIDINIMUS po $3.00 ir $2.00, gaunami Marginiuose, 2511 W. 69th St., tel. PR 8-4585 arba pas mok. M. Peteraitienę, tel. LU 5-7933, prašome įsigyti iš anksto, nes visos eilės yra numeruotos. Bilietai į "oskarų" įteikimo banketą gruodžio 1 d., 8 v. v. $7.50 vienam asmeniui gaunami, be aukščiau nurodytų vietų, dar pas V. Jasinevičių, tel. 778-4085 ir pas A. Kairį, tel. HE 6-5151. Stalai po 10 vietų. Garbės bilietai, su kuriais galima įeiti į visus vaidinimus nemokamai, nepardavinėjami — jie duodami dovanai kiekvienam, kuris paaukoja Teatro Festivalio reikalams nemažiau $25.00; kreiptis pas Z. Juškevičienę, tel. OL 2-8546. Aukas malonėkite adresuoti: LB Kultūros Fondas, 2955 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629. Teatro Festivalį rengia JAV LB Kultūros Fondas.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ 111 METŲ AMŽIAUS

• ADOMAS OŽELIS mirė Philadelphijoje sulaukęs 111 metų amžiaus. Jis buvo gimęs Lietuvoje 1852 metais, vėliau kaip siuvėjas įsikūręs Skotijoje, o 1940 m. persikėlęs gyventi į JAV. Jis turėjo 19 vaikų, 18 anūkų ir 22 proanūkus.

• **Dr. Vytautas Bieliauskas,** Xavier Universiteto Psichologijos katedros vedėjas, pasirodė pusės valandos Cincinnati televizijos programoje, kurioje jis buvo klausinėtas apie jo suorganizuotą Cincinnati Policijos ir Bendruomenės vasaros programą, kurią finansavo federalinė valdžia.

• **Ieva Trečiokienė ir Veronika Budreckienė,** dabar viešinčios Martinique saloje, siunčia per Dirvą sveikinimus pažįstamiems.

• **New Yorko Operėtės Choras** ruošiasi iškilmingai paminėti savo veiklos 50 metų jubiliejų.

Jubiliejiniam koncertui ruošiama Br. Budriūno kantata "Lietuvos šviesos keliu". Solo partijas kantatoje atliks solistai Irena Stankūnaitė ir Vaclovas Verikaitis. Koncertas įvyks 1969 m. balandžio 19 d.

Dar nevėlu įsijungti į choro eiles.

Operetės choras yra pakviestas dalyvauti su kitais chorais, išpildyti programą koncerte "Tylinčiai Bažnyčiai" paminėti. Koncertą rengia Lietuvių religinė šalpa, Liet. Katal. Moterų Sąjunga, Liet. Vargonininkų ir Muzikų Sąjunga, gruodžio 8, 4 v. p. p.

Spalio 25 d. Choras paminėjo savo vadovo muz. Mykolo Cibo ir Prano Bručo White Horse užeigos savininko gimtadienius, ta proga Choras abiems suruošė vaišes, sugiedojo Ilgiausių metų ir įteikė dovanėlę.

• **Sol. Liudas Stukas** ir jo vadovaujamas "Žibuoklių" sekstetas išpildys meninę programą ateitininkų baliuje Hamiltone Jaunimo Centre šį šeštadienį, lapkričio 9 d.

ATITAISYMAS

Dirvoje Nr. 106 po J. Vaičaičio ir J. Valio nuotrauka buvo parašyta, kad J. Valys išbuvo 6 kadencijas Australijos LB valdybos pirmininku. Tikrumoje jis buvo Australijos LB Krašto Tarybos pirmininku.

Mielam Prietėliui

A. A.

JONUI J. KAZANAUSKUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą jo žmonai ANTOINETTEI, dukrai ir žentui J. ir K. OKSAMS ir visiems kitiems giminėms

Bronė ir Antanas Kalvaičiai

Mielam Prietėliui

A. A.

JONUI J. KAZANAUSKUI

mirus, jo žmonai ANTOINETTEI, dukrai ir žentui OKSAMS ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

Stasė ir Jurgis Jakuboniai

VANDAI JANAVIČIENEI

mirus, Jos sūnus KAZĮ ir STASĮ su jų šeimomis

giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Roma ir Danielius Degesiai

LOS ANGELES

RUDENINIS LOS ANGELES BIRUTININKIŲ PARENGIMAS

Lapkričio 16 d., 7:30 v. v. Šv. Kazimiero parapijos salėje, L. D. K. "Birutės" Draugija ruošia nuotaikingą "LINKSMAVAKARĮ", kurio programoje: madų paroda, kuriai vadovauja p. A. Audronienė.

Birutininkės žada savo svečius gražiai pavaišinti bei užimti. Įėjimas ir kavutė — $2.50 asmeniui. Šokiams gros geras orkestras.

Los Angeles bei apylinkių visuomenė maloniai kviečiama į šį rudeninį pobūvį atsilankyti ir tuo paremti birutininkių vykdomą šalpos darbą.

EAST ST. LOUIS

KRINTANČIŲ LAPŲ IR KELIONIŲ ĮSPŪDŽIŲ VAKARAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis apylinkės skyrius lapkričio 16 dieną, 7 val. 30 min. rengia krintančių lapų ir kelionių įspūdžių vakarą Fisher svetainėje Vesta Room patalpose, 2100 West Main, Belleville, Ill.

Visų artimųjų ir tolimesniųjų apylinkių lietuviai yra maloniai kviečiami atsilankyti į šį išskirtiną vakarą, kur jaukioje aplinkumoje ne tik turės progos maloniai pasisvečiuoti, pašokti prie pamėgtos muzikos palydos, bet taip pat galės išgirsti kelionės aplink pasaulį įspūdžių atpasakojimą p. Mėtos Kikutienės, kuri šių metų pavasarį atliko didelio masto kelionę po įvairius kraštus.

Atsilankiusieji galės pasirinkti užkandžius — valgius pagal savo skonį ir gomurio troškulį nutildyti tuo, ko širdis pageidaus. Atskirų pakvietimų niekam nebus siunčiama ir visi prašomi susitarti su savo draugais: pasikviesti pažįstamus bei bičiulius.

PARAMA DIRVAI

ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyrius atsižvelgdamas ekonomines šio krašto sąlygas ir nuolatinį kainų kilimą, kuris lietuviško spausdinto žodžio — spaudos padėtį labai pasunkino, nutarė pakelti skyriaus įnašą į VILTIES draugiją, kuri leidžia Dirvą, iki $450.00 papildymas įnašus $100.00 ir kartu kviečia pavienius VILTIES draugijos narius irgi pakelti savo įnašus ir tuo palengvinti tolimesnį lietuviško žodžio egzistavimą, kuris taip yra svarbus išeivijos gyvenime ir lietuviškos dvasios ir susižinojimo faktorius, be kurio mes jaustumės lyg paskiros šakelės nukirstos nuo medžio.

LB APYLINKĖS VEIKLA

East St. Louis Lietuvių Bendruomenės apylinkė surengė spalio mėnesį subūvimą su užkandžiais ir laimėjimais, tvarkomais pačių jaunųjų parapijos salėje. Dėl pasikeitusių aplinkos gyvenimo sąlygų — subūvimas buvo pravestas dienos metu. Žmonės parėmė: buvo siekiama daugiau sukelti lėšų remtiniems reikalams ir reikia skaityti, kad siekiamas tikslas pavyko. Iš gautų lėšų apylinkė paskirstymą atliko sekančiai: Lietuvių Fondui $180.00, Vasario 16-tos Gimnazijai $50.00, BALFui $50.00, JAV Lietuvių Bendruomenės Valdybos numatytiems tikslams $30.00, Lietuvių Bendruomenės Apygardos Valdybos užsibrėžtiems lituanistiniems reikalams $30.00 ir Tautos Fondui $10.00, maža lietuvių kolonija atsiliepė į visos Lietuvių Bendruomenės gyvasties palaikymą šiame krašte pagal savo išgales. **B. T.**

Naujasis Vilties Draugijos šimtininkas J. Briedis (dešinėje) tariasi su savo padėjėju V. Leparsku. Šalia stovi įstaigos sekretorė. J. Gaižučio nuotrauka

DETROITE LIETUVIS ATIDARĖ NAUJĄ REAL ESTATE ĮSTAIGĄ

Važiuojant į šiaurę iš Detroito miesto centro ir pravažiavus Highland Park, dešinėje John R. gatvės pusėje yra įsikūrusi nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo įstaiga.

Jos savininkas yra visiems gerai pažįstamas Juozas Biedis.

Maždaug prieš mėnesį ši įstaiga pradėjo savo egzistencijos pirmuosius žingsnius. Savininkui šis darbas nėra naujas: beveik nuo pat pirmųjų dienų šiame krašte jis dirbo J. W. Adams nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo įstaigoje. Daug kam lietuvių jis parūpino naują namą, arba senąjį pardavė. Šiam darbui jis turi, ne tik gerą patyrimą, bet ir įgimtą gabumą. Šiandien jo įstaigoje dirba dar kiti du jauni, pardavėjai, arba kitaip pasakius pardavimo tarpininkai, tai Viktoras Leparskas ir Rimas Bražys. Jie šiame darbe dar gal visai žaliukai, bet apsilankius įstaigoje, po trumpo pasikalbėjimo pamačiau, kad jie jau turi praktikos ir gabūs šiame darbe.

J. Briedžio nuomone, norint pinigą užsidirbti reikia duot pačiam pinigui dirbti. Jis apgailestauja, kad lietuviai mažai domisi šia šaka, taigi, šios minties vedamas ir pasikvietė sau padėjėjais lietuvius, girdi, šis darbas lietuvių gerokai apleistas ir pats laikas, kad kas nors iš priaugančios kartos šia sritymi daugiau susidomėtų.

Apie žmogų ir jo padėtį visuomenėje sprendžiama iš jo atliekamų darbų ar jo ekonominės padėties.

J. Biedis nėra visuomeninis veikėjas, arba bent iki šiol nebuvo, bet jis yra dosniausias jos darbų rėmėjas. Vargu rasime Detroite kitą, kuris būtų piniginėmis aukomis daugiau parėmęs įvairius visuomeninius darbus.

Tikėkime, kad naujoje ir nuosavoje įstaigoje ir toliau J. Briedis neužmirš lietuviškos veiklos ir toliau ją rems.

Gaila tik, kad tie visuomenininkai, kurie beldėsi į p. Briedžio namų duris prašydami aukos, parduodami ar pirkdami sau namus, užmiršta J. Briedžio įstaigą ir nuskuba pas svetimuosius.

Noriu priminti, kad panašiai įstaigai atidaryti neužtenka vien noro ir drąsos, reikalinga taip pat išlaikyti valstybinius egzaminus ir gauti Brokerio pažymėjimą. O kad išlaikius egzaminus, reikia ištarnauti, mažiausiai 3 metus, panašaus pobūdžio įstaigoje, pardavėju. J. Briedis yra išlaikęs, ne tik šiai įstaigai vadovauti reikalingus egzaminus, bet taip pat yra baigęs 8-nių semestrų Michigano Universiteto šiam tikslui reikalingą kursą.

Jonas Gaižutis

Nauja Real Estate įstaiga Detroite, kurios savininku yra Juozas Briedis. J. Gaižučio nuotrauka

TAUTODAILĖS PARODA

Lietuvių Tautodailės Meno parodos iškilmingas atidarymas įvyks lapkričio 13 d. nuo 7–9 val. vakaro. Pakvietimų į parodos atidarymą atspausdinta 500. Iš jų 100 išsiuntinės Centrinė Biblioteka. Likusieji perduoti rengimo komitetui, kurių išsiuntinėjimu rūpinasi Stefa Kaunelienė. Kvieskime savo pažįstamus amerikiečius bendradarbius.

Nors oficialus parodos atidarymas bus lapkričio 13 d. bet pati paroda jau bus atidaryta ir galima lankyti nuo lapkričio 6 d. ir tęsis iki gruodžio 24 d. Paroda veiks Detroito Centrinės Bibliotekos patalpose ir ją bus galima lankyti bibliotekos darbo valandomis. Esama prie Centrinės Bibliotekos 5201 Woodward Av. automobiliams pastatyti aikštelė yra skirta tik bibliotekos tarnautojams ir joje pasistatyti automobilių nebus galima.

Jubiliejinių Metų užbaigimas įvyks gruodžio 7 ir 8 d.d. Lietuvių Namuose 3015 Tilman St.

Gruodžio 7 d. ruošiama meninė dalis Lietuvių Namuose, kurią išpildo Čiurlionio ansamblis ir gruodžio 8 d. 10:30 pamaldos Šv. Antano bažnyčioje, o 12 val. Lietuvių Namuose akademija ir Jubiliejinių Metų užbaigimas.

A. Grinius

DIRVA

ANTROJI DALIS
Lapkritis-November 8, 1968
PART TWO Nr. 112

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Vivat Crescat Floreat Korp! Neo-Lithuania!

Antanas Diržys

Tai sveikinimas ir linkėjimai, kai Korporacija užbaigia 13-kos metų veiklą Amerikoj ir 46-rių metų -- nuo savo gimimo dienos Laisvoj Lietuvoj. Tai linkėjimai visai Korporacijai, kaip fraternitas, kaip vienetui, o taip pat tai yra gerojo noro pareiškimas kiekvieno korporanto vienas kitam, kiekvieno visiems, visų kiekvienam.

Kai menu šį vidinį -- gerų norų -- suaudimą, susikryžiavimą, tai noriu pabrėžt labai įsakmiai, kad gerieji norai filisterių, filijų ir korporantų jų tarpusavio santykiavime nėra vienos linkmės tekmė. Tie gerieji norai yra paveikūs ne tada, kai vieni jų turi, rodo, jais dalinasi, o kiti vien priima. Čia turi būti dviejų krypčių tekmė -- duot ir gaut, arba ir atvirkščiai. Tai yra sveikos žmogiškos prigimties poreiškis, tai tampa plieno taisykle, ir tą pagrindinį tarpusavio bendravimo abipusiškumą turim gerai žinot ir giliai jaust.

Kuri gi diena kita galėtų būti tinkamesnė, jei ne Lapkričio 11-toji, t.y. metinių dieną -- prisimint ir primint pagrindinius postulatus, juos paliest pačiomis jautriausiomis pirštų viršūnėmis? -- Jei taip, tai štai jie, jų vieningas trejetas: -- būti, protauti ir veikti.

Tie trys postulatai mums kiekvienam nėra atsitiktiniai bet yra organiškame ryšyje su kiekvieno -- filijos ir korporanto -- siekiamuoju tikslu, kuris yra taip pat trejopas, būtent, tapt valingu, tauriu ir kilniu žmogumi. Ne kur kitur valingumą išvystysime, kaip buvimu tuo, kuo esam kaip lietuviai, kaip korporantai su savo būdingumu, savitumu laiko ir vietos skirtybėse. Taurumo turim siekt protavimu, tiesos -- giliausios tiesos ieškojimu. Kilnumą turim ugdyt veikloj, kai gyvai santykiaujam tarpusavyje, ar ir už savo fraternitas ribų.

Tų trijų postulatų grūdas yra jau mumyse, kaip pirmoji atominė jėga, kuria esam gyvi kiekvienas mūsų atskirai, kuria yra gyva ir Korporacija, kaip fraternitas, kaip vienetas, kaip savos rūšies akademinė šeima. Tie trys postulatai, kaip tik ką minėjau, veda mus į tikslą ir jie visi trys -- būti, protauti, veikti -- yra ne kas kita, kaip lygiai ta pačia eile 'vivat-crescat-floreat' linkėjimus versti ir paversti tikrove, laimėti nuoširdumą ir išmintį -- to triumfą sau, gražų pavyzdį visai lietuvių studentijai.

Pagaliau, jei galėtų kam kilti klausimas -- kam dar menam tuos tris pagrindinius postulatus, jei jau ir taip esam, esam net nebe vien sau, jei ir protaujam akademine paskirtimi, o ir veikiam en bloc ir pavieniui? -- atsakymas būtų: nelygūs yra buvimas buvimui, protavimas protavimui ir veikimas veikimui. Tai svyruoja tarp dviejų terminų: silpnas ir tvirtas, o ir šie du turi priešingom kryptim einančius laipniavimus -- nuo skurdžiausio iki pakiliausio, nuo silpniausio iki tvirčiausio. Taigi, ir postulatai turi postulatometrį su rodyklėmis aukštyn ir žemyn.

Kai menu postulatus, tai tame glūdi noras matyt Korporaciją visuose miestuose tvirtą, gają ir vis jau gyvenančią kilimu aukštyn.

Šiuo metu Chicagoj, Korp! Vyriausios Valdybos vadovaujamos pirmininko Algio Modestavičiaus paveikiomis pastangomis, minimų postulatų rodyklės kyla. Jei Korporacijos daliniai kituose miestuose pagaus vyr. valdybos pulsą ir Chicagos nuotaikas tai būtų *didelis sustiprinimas* mūsų visų vilčių palikt gražius pėdsakus savam Pro Patria kelyje.

Tai būtų nuostabus priešingumas tai visai šio meto amerikinei, mus supančiai aplinkai, kurioje dūžta, dega, lūžta turtai, miršta beprasmiai gatvėse žmonės, jų tarpe ir studentai, ir virš visko to iškyla šauksmas: Law and Order!

Būkime savame gyvenime, savame ir kelyje. O tame kelyje -- vivat, crescat, floreat Neo-Lithuania in eternum!

LITERATŪROS VAKARAS

J. Gaižutis

Tarp kitų įvykių ir parengimų, kurie stovyklautojus suriša ir vienus kitiems pristato, vieną iš svarbesnių vietų užima literatūros vakarai. Literatūros vakarams reikia įdėti daug daugiau darbo ir širdies, negu kitiems stovyklų pasirodymams: kaip laužas, alutis ar kiti vakarojimai. Todėl ne kiekvienais metais pasiseka suorganizuoti aukštesnio lygio literatūros vakarus. Šiais metais, sakyčiau, įskaitant visas kliūtis ir priešingumus, vakaras buvo visapusiškai pavykęs. Parinktų dalykų įvairumas ir jų patrauklus pristatymas žiūrovui nebuvo nuobodus. Programa vyko nuosekliai, be pertraukų. Jai vadovavo Aldona Čekienė-Noakaitė.

Programą atliko: Zita Burneikytė, Nasvytytė, Jūra Slivinskienė, V. Cijūnėlis, N. Cijūnėlienė, K. Cicėnas, D. Jonikas, R. Panaras, A. Modestas, E. Juodvalkytė, Ž. Keliotytė, R. Česas, V. Kašubaitė ir kt.

Programą sudarė: Pajūry - duetas, Partizanų daina, Linksmai kolegos užtrauksime dainą (atliko oktetas), Ištrauką iš *Vytauto Alanto* apysakos "Ugly Lithuanian", Ant. Gustaičio "Cadilac" -- eilėraštis, Ant. Vaičiulaičio veikalo "Gluosnių daina" -- ištrauka. Žvejo dukra Banguolė, Alb. Baranausko veikalo "Karklupėnuose" ištrauka, Jono Aisčio eilėraštis "Jaunystė", ištrauka iš Prano Naujokaičio "Žydinčios dienos" ir kt. Iš pristatytų dalykų daugiau įspūdžio padarė ir žiūrovo atmintyje pasiliko tai Živilės Keliuotytės atliktas Ant. Vaičiulaičio "Žvejo dukra Banguolė" išpildymas ir ištrauka iš Vytauto Alanto Apysakos "Ugly Lithuanian", kurią atliko Ž. Keliuotytė, E. Juodvalkytė ir V. Cijūnėlis. Ypatingai būtų pabrėžtinas dialogas tarp Juodvalkytės ir Cijūnėlio. Dar didesnis įspūdis būtų buvęs, jei tai būtų atlikta atmintinai.

Pati vakaro aplinka ir parinktoji akmeninių skliautų pastogė žiūrovui teikė senos pilies mistiką ir tuo pačiu tarytum mus visus nukėlė senosios lietuvių tautos romantiškos pasakų karalystės šalin.

Jeigu literatūros vakaras yra visos stovyklos parengimų centras, tai graži lietuviška kalba yra jo tikslas ir pasididžiavimas. Tuo pasigrožėti mes turėjome gražios progos. Buvo tikrai malonu pasiklausyti, kai jaunoji karta, niekad mūsų tėvynės nemačiusi taip gražiai moka lietuviškai kalbėti. Net ir kirčiavimas yra maloniai sekamas prityrusio kalbos žinovo ausies.

Jeigu kas ten būdamas stengėsi išgirsti ne taip, kaip jis norėjo, jis išgirdo, bet iš to tragedijos nereikia daryti. Jei yra tokių, kurie norėtų, kad literatūros vakaras

(Nukelta į 10 psl.)

Vėliavų pakėlimas stovykloje. V. Maželio nuotrauka

TRISPALVĖ ADIRONDACKO KALNŲ ŠIRDYJE

Įspūdžiai iš stovyklos

VYT. ALANTAS

Man rodos, kad Dirvos skaitytojams nebetenka aiškinti, kur šiemet įvyko Korp! Neo-Lithuania stovykla, nes šiame laikraštyje buvo dedama *daug puikių fotografo Maželio* tos vasarvietės nuotraukų. Blue Water Manor vasarvietė (turbūt, lietuviškai reikėtų pasakyti: Mėlynųjų Vandenų Sodyba) yra tikrai įsikūrusi Adirondacko "kalnų širdyje", kaip man paaiškino vasarvietės savininkė Apolonija Slyvinienė, ant Lake George uolėto, skardaus, medžiais gausiai apaugusio kranto. Visą vasarvietę supa medžių tankumynai. Tarp jų pristatyta namų namelių, kuriuose vasaros mėnesiais sutelpa 300 vasarotojų. Taigi, vasarą Slyvinų sodyba, galima sakyti, virsta mažu miesteliu.

Ir pats ežeras, atrodo, tyvuliuoja įsisiurbęs tarp uolų, nes jo vanduo *labai tyras ir, kaip* ponia Slyvinienė man vėl aiškino, jame nesiveisianti žuvis, nes neturinti pakankamai maisto. Ežeras ištysęs kaip žarna: jis turi daugiau kaip 30 mylių ilgio ir labai siauras: plaukdamas laiveliu visą laiką matai miškais apaugusius kalnuotus krantus ir daugybę apgyventų ir neapgyventų salų salelių.

Kitą rytą po atvažiavimo išėjęs į kiemą pamačiau nedidutę, žilais, aplink viršugalvį apvyniotais plaukais, lietuviškų veido bruožų moteriškę važiuojančią mažu elektra varomu vežimėliu. Tai ir buvo vyriausia vasarvietės šeimininkė ponia Apolonija Slyvinienė. Paskum ji ir mane savo vežimėliu apvežiojo po visą stovyklą ir papasakojo jos kūrimosi istoriją. Aš pagalvojau, *kad ta nedidutė*, sakyčiau, miniatiūrinės išvaizdos moteriškė turi didelio biznieriaus galvą...

Tokiu pat vežimėliu po kiemą važinėjo ir žilagalvis jos vyras Domininkas Slyvinas. Kiek vasarvietėje teko išbūti, mes kasdien nuo ankstaus ryto iki vakaro matydavome tai vieną tai kitą vyresnįjį Slyviną važiuojantį savo vežimėliu. Abu Slyvinai labai noriai bendravo su lietuviais ir jų lietuvių kalba, gal būt, buvo geresnė net ir už anglų...

Jų duktė Elena Šukienė taip pat dar labai gerai kalba lietuviškai. Ji daugiausia dirbo administracinį darbą, pav., priiminėjo svečius, skirstė kambarius ir t. t., o jos dukterį Dainą matydavome dirbančią valgomajame. Daina vasarvietėje buvo labai populiari. Ji yra didelė vandens ir kitokio sporto mėgėja, gera jojikė, dainininkė, šokėja ir t. t. Visų Slyvinų tvarkomas biznis, atrodo, klesti. Žiemos metu Slyvinai važiuoja gyventi į Floridą.

PASKAITOS, PASKAITOS, PASKAITOS ...

Vyriausia Korp! Neo-Lithuania Valdyba ruošdama šią stovyklą, be abejo, norėjo ko našiausiai ir tiksliausiai iš-

(Nukelta į 10 psl.)

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba. Stovi iš kairės: iždininkas Bronius Kasakaitis, pirmininkas Algis Modestas, vicepirmininkė Regina Česaitė, vicepirmininkas ir arbiter elegantiarum dr. Leonas Kriaučeliūnas ir sekretorius Kęstutis Cicėnas. V. Noreikos nuotrauka

Trispalvė Adirondacko kalnų širdyje...

(Atkelta iš 9 psl.)

naudoti laiką paskaitoms sportui ir pramogoms. Todėl visai suprantama, kad paskaitų skaičius buvo impozantinis: kasdien po dvi paskaitas! Aš stovyklavau keturias dienas ir per tą laiką mes turėjome aštuonias paskaitas! (Tur būt, paskaitų dar buvo penktadienį ir šeštadienį, bet aš jau buvau išvažiavęs ir jų nebegirdėjau).

Taigi, rugsėjo 2 d. pakilo mūsų trispalvė ant Jurgio ežero kranto Adirondacko kalnų širdyje. Atidarant stovyklą kalbėjo filisteriai V. Abraitis ir inž. J. Jurkūnas. *Jie lietė korporacijos* ideologinius bei organizacinius reikalus ragindami korporantus puoselėti ir palaikyti vieningą, lietuvišką ir šeimyniską organizacijos dvasią.

Rugsėjo 3 d. Fil. Dr. E. Noakas plačiau apibūdino lietuvių kalbos grožį ir pabrėžė reikalą neolituanams ją geriau pažinti ir vartoti savitarpio santykiuose. Tuojau po jo kalbėjo kol. Matulionis nagrindėdamas organizacinius klausimus ir daugiau paliesdamas skyrių veiklą.

Rugsėjo 4 d. inž. J. Stelmokas išsamioje paskaitoje svarstė lietuvių architektūros problemas; po jo Dr. V. Stankus mėgino atsakyti į *klausimą: "Ar lietuvybė* veikia į modernų lietuvį studentą?"

Rugsėjo 5 d. Vyt. Alantas skaitė paskaitą apie kai *kuriuos neolituanų* korporacijos šūkio Pro Patria ideologinius aspektus ir tuojau po jo kalbos įvyko simpoziumas tema: Kelias į kūrybą, kuriame dalyvavo kolegos E. Juodvalkytė, A. Antanavičius ir Vyt. Alantas.

Taigi, kaip matome, paskaitininkai lietė korporacijos ideologiją, organizacinius reikalus ir lietuvybės problemas. Reikia pasakyti, kad prelegentai buvo gerai pasiruošę. Po kai kurių paskaitų vyko gyvos diskusijos, tačiau tam reikalui laiko buvo nedaug, nes 1 val. 30 min. būdavo priešpiečiai, o paskaitos prasidėdavo 10 val. ryto. Nežinau, ar daug kas iš to viso žodžių tvano įstrigo jauniems akademikams į galvą, bet kad jie kantriai ir atsidėjusiai klausėsi, abejoti netenka. Vadovybė buvo numačiusi paskaitas skaityti prieš piet ir popiet, bet paskum tą tvarką pakeitė, nes popietinį laiką reikėjo skirti sportui. Man vis dėlto atrodo, kad vienos paskaitos perdien būtų pilnai pakakę, nes tada prelegentams nebūtų reikėję taip skubėti ir jaudintis, kad bus pasivėluota priešpiečiams, o be to, ir *diskusijoms būtų buvę* galima skirti daugiau laiko.

PRAMOGINIS SEKTORIUS

Jei studijinis sektorius, kaip aukščiau pastebėjau, sakyčiau, buvo kiek perkrautas, tai *to nebūtų galima* pasakyti apie pramoginį sektorių, nes vakariniai pasirodymai vis dėlto vyko tik vieną kartą per dieną... Pramogų buvo daug, bet ne perdaug. Stovyklos atidarymo dieną pirmojo vakarojimo programą atliko patys studentai. Kitą dieną Naktibaldos korespondentas (apie stovyklos laikraštį Naktibaldą pakalbėsiu vėliau) parašė taip: "Dalyviai, atrodo, natūraliai krėtė juokus, tad vakaras gražiai praėjo". Tiesą sakant, jie ne tik juokus krėtė, bet lietė ir rimtesnes temas, sakysime, meilę...

Kitą vakarą įvyko kaukių balius, kuris tikrai nustebino *mus, svečius*. Aš pagalvojau, kad gal ir ateis į salę vienas kitas kaukiuotas, o iš tikrųjų susirinko beveik visi stovyklautojai persirengę įvairiais pavidalais. Žiūrovų buvo tik žiupsnelis, o kaukių pilna salė. Žodžiu, kaukių vakaras praėjo su dideliu pasisekimu ir su visais kaukių balių formalumais: jury komisija, laimėjimų paskelbimais ir tt. Mes, žiūrovai stebėjomės kostiumų įvairumu, gausumu ir dalyvių vaizduotės išradingumu.

Rugsėjo 4 d. buvo "fuksų diena". Rytą aš nuėjau prie ežero ir matau kopiančius laiptais apie 20 merginų ir vaikinų. Man tuojau krito akysna kiekvienam ant kaklo užkabintas kardono gabaliukas su parašu: "Dulkė". O vienai vargšei mergytei kabėjo ant kaklo *net ir pilnas parašas*: "Aš esu dulkė". Pasirodė, kad fuksus ežero pakrantėje anksti rytą "kankino" korporacijos papročių bei tradicijų palaikytojai vyresnieji kolegos. Fuksai su tomis iškabėlėmis ant kaklų paskum vaikščiojo po stovyklą visą dieną. Vakare įvyko linksmas fuksų vakaras, kurio programą turėjo atlikti patys fuksai. Čia jiems vėl buvo taikoma visokių "bausmių" už visokiausius "nusižengimus".

Ketvirtadienį, t. y. rugsėjo 5 d. įvyko tradicinis *korporacijos alutis*. Čia vėl fuksai turėjo patarnauti senjorams, filisteriams ir svečiams. Korporantai ir korporantės tą vakarą praleido atskirai: salėje vyrai gėrė alų, valgomajame merginos gėrė arbatą. Vyrų alutis buvo linksmas: skambėjo dainos, buvo geriami "bruderšaftai", skraidė sąmojai, vėl buvo skiriamos visokios "bausmės" ir t.t. Visą vakarą skambėjo daina: Draugai esam, draugai būsim...

Penktadienį įvyko literatūros vakaras, kurio programą atliko patys studentai.

Taigi, stovyklos pramoginė dalis buvo labai plati ir įvairi.

Taip pat buvo gyvas ir sporto sektorius, tačiau pasekti sportininkų pasirodymus man pritrūko laiko.

NAKTIBALDOS REDAKCIJOJE

Nemenkesnė buvo ir žurnalistinė veikla. Redakcija buvo įsikūrusi bilijardo patalpose. Ten stovėjo ilgas stalas apkrautas popieriais, rašomoji mašinėlė ir spausdinimo priemonės. Neolituanų stovyklose jau virto tradicija kasdien leisti laikraštėlį Naktibaldą. Aš tiesiog stebėjaus redaktorių atsidėjimu, rūpestingumu ir ištverme. Laikraštėlį mes gaudavome reguliairiai kasryt pusryčiaudami. Klausiu Naktibaldos vyr. redaktorę Živilę Keliuotytę, kada jie tą laikraštį padaro. -- Baigiame spausdinti, -- sako ji, -- apie 1-2 val. nakties. (Vėliau redakcija pasikeitė ir vyr. redaktoriumi tapo Vyt. Kasniūnas, jr.).

Koks gi Naktibaldos turinys?

Aplamai paėmus jaunieji redaktoriai labai stengiasi Naktibaldą padaryti humoro laikraštėliu tik pradžioje, kaip ir vedamojo vietoje, įdėdami labai trumpas pasakytų kalbų santraukas, o paskum, miklindami savo vaizduotę, visus puslapius, galima sakyti užpildo humoristine medžiaga, ir tai daro *ne tik žodžiu*, bet ir karikatūromis. Naktibaldos turinį maždaug apibūdina skyrelių užvardijimai: Šypsokis ir laikyk!, Naktibalda matė ir girdėjo, Ar žinote?, Miela Juze (klausimai ir redakcijos atsakymai), Junijorės išmįslai, Snaiperis vaikštó stogais, Mados stovyklai, Mergaičių skyrius, Tavo žvaigždės šiandien ("pranašystės" iš žvaigždžių) ir Klasifikuotos reklamos.

Pacituosiu čia porą sąmojų iš skyrelio: Iš stovyklinio žodyno:

A l u t i s: -- Senovės lietuvių naminis gėrimas iš jaučio rago. Vėliau jo prasmė buvo pakeista į neolituanų vaišinimosi tradiciją. Šiais laikais alutis yra priemonė pademonstruoti savo gražų balsą kaimynams.

S t o v y k l a: Senovine *reikšme vieta, kur žmonės* susirinkdavo stovėti. Dabar to žodžio prasmė visai pasikeitė ir tam žodžiui tinkamiausias *pakaitalas būtų* -- sėdykla.

Ž e n a t v ė: -- Svetimos kalbos žodis reiškiąs dviejų žmonių peštynes.

Skyrelyje Miela Juze randame ir tokių klausimų bei atsakymų. Sakysime, viena "Užmiršuolė" klausia: -- Neatsivežiau maudymosi kostiumo. Kąs daryti?

-- Palauk tamsos, -- atsako Juzė.

Vėl kitame numeryje viena "Gražuolė" klausia: -- Kasdien nukrentu laiptais bent vieną kartą. Gelbėkit!

-- Rask priemonių įsitaisyti eskalatorių, -- atsako Juzė.

Spausdina Naktibalda ir poezijos bei studentiškų dainų. Rimtai nebejuokinga, poezijai laikraštėlyje atstovavo jaunas poetas Algis Lapšys. (Redakcijoje buvo kalbama, kad jis atsivežęs visą rinkinį). Jis dar jaunas vyras ir kaipo poetas labiau linkęs į intelektualinę poeziją. Besikalbant su juo man susidarė įspūdis, kad rašytojo plunksnos jis neketinąs mesti ir ateityje. Kai kuriuose jo eilėraščiuos garsiai atsiaidi *Lietuvos praeitis*.

Reikia palinkėti, kad jaunas poetas iš tikrųjų neleistų savo plunksnai surūdyti, kad nuolat tobulėtų ir išaugtų į rimtą literatūrinę pajėgą.

Tai toks maždaug yra Naktibaldos turinys. Mane *ypačiai džiugino ir*, sakyčiau, stebino laikraštėlio visai gera lietuvių kalba.

Aš čia stengiausi papasakoti savo įspūdžius, kaip stovyklos veikla atrodė iš viršaus, betgi mes žinome, kad ruošiant bei tvarkant stovyklą *būna ir "užkulisinių* stūmoklių", be kurių jokia stovykla išsiversti negali. Neolituanų stovykloje paminėtini du *tokie vyrai, būtent, vyriausios* valdybos narys ir stovyklos administratorius kol. B. Kasakaitis ir vyr. valdybos pirmininkas kol. Algis Modestavičius. Aišku, buvo stovyklos tvarkovų ir daugiau, bet jų veikla nekrito taip akysna, kaip šių abiejų.

Kol. B. Kasakaitis ypačiai daug rūpesčių turėjo priiminėdamas atvykstančius stovyklautojus ir skirstydamas juos po kambarius. Ypačiai jam buvo sunku pirmomis dienomis, kada Slyvinų vasarotojai dar nebuvo išvažinėję ir kada neolituanai ėmė lipti jiems ant kulnų. Tomis dienomis pasireiškė labai didelė "butų krizė". Mes matydavome kol. Kasakaitį skubantį per rajoną susirūpinusiu veidu ir pasikišusį po pažastimi papkę...

Vėlgi vyr. valdybos pirmininkas kol. A. Modestavičius buvo, galima sakyti, visos stovyklos įkvėpėjas ir vairuotojas. Negana to kad jis yra lietuvis patriotas, aukšto išsilavinimo ir labai patrauklios asmenybės vyras, bet, be to, jis dar apdovanotas ir kitais privalumais, kurie labai pravartūs akademinio jaunimo organizacijos vairininkui. Sakysime, mes visi žinojome jį *esant neolituanų orkestro* vedėją, bet aš vis dėl to nustebau išgirdęs jį grojant akordeonu per susipažinimo vakarą (jis tą vakarą *ir pravedė*). Salėje mes matėme jį fotografuojant, atseit, jis ir fotografas. Prieš literatūros vakarą mačiau jį salėje repetuojant su studentais dainas, kurios buvo įtrauktos į programą. Be to, jį yra geras kalbėtojas. Žodžiu

(Nukelta į 11 psl.)

Grupė stovyklautojų po paskaitų...

VISOS NUOTRAUKOS IŠ NEOLITUANŲ STOVYKLOS YRA VYTAUTO MAŽELIO

LITERATŪROS VAKARAS...

(Atkelta iš 9 psl.)

būtų surištas su šiandienine laisvės kova ir jos plaukiančia kūryba, tai irgi galima atsiekti, suskirstant programą į kelias dalis.

Viena iš jų net galėtų būti atliekama ir anglų kalboje. Bet mums, neolituanams, programos atlikimas gražia lietuvių kalba, turėtų būti pirmoje vietoje.

Baigdamas norėčiau padėkoti tiems, kurie šią programą parinko, ir tiems, kurie ją atliko ir mums, žiūrovams, pristatė. Jai pasibaigus ne vienas buvo linkęs klausti, ar tai jau viskas?

Taip, tai jau viskas ir tas jau yra praeityje.

Literatūros vakare su akordeonu groja Algis Modestavičius.

TRISPALVĖ ADIRONDACKO KALNŲ ŠIRDYJE...

(Atkelta iš 10 psl.)

jo rūpestingumas, sąžiningas atsidėjimas organizaciniam darbui, iniciatyva bei visokie sugebėjimai tvarkant stovyklos veiklą visiems krito į akis.

Tačiau vieno dienotvarkės punkto ir tam energingam vyrui pravesti vis dėlto nepavyko. Kiekviename Naktibaldos numeryje būdavo skelbiama kitos dienos darbų tvarka ir pačioje pabaigoje vis būdavo pažymima: 12 val. tyla, atseit, vidurnaktį visi turi būti lovose ar bent savo kambariuose. Atidarant stovyklą pats pirmininkas ir stovyklos komendantas inž. Izbickas ragino stovyklautojus tos tvarkos laikytis ir aplamai būti drausmingiems... Nežinau, kas ten pirmą naktį įvyko, tur būt, kažkas nepaprasto, nes kitą rytą, susirinkus visiems į salę, pats pirmininkas ir komendantas pasakė stovyklautojams griežtą žodį laikytis tvarkos. Ypačiai buvo griežtai pasisakyta paties pirmininko kuris net pagrasino išbraukti iš stovyklos tuos, kuriems "stovykla nepatinka".

O vis dėlto tos tylos vidurnakčiais ir po vidurnakčio nebūdavo laikomasi. Vieną naktį mūsų kambario palangėje garsios ir linksmos kalbos užtruko net iki ryto. Nebeiškentęs atsikėliau ir iškišęs galvą pro duris draugiškai šūktelėjau:

-- Silencium, kolegos!

-- Ad cantum! -- atkirto man vienas linksmas kolega.

Žvilgterėjau į laikrodį: buvo ketvirta valanda ryto. Linksmi pokalbiai palangėje vis dėlto nenutilo. Nebetekęs kantrybės vėl atsikėliau ir pravėręs duris garsiai pasiūliau eiti "filosofuoti prie ežero". Tuo momentu kalbos nutrūko, bet paskum ir vėl prasidėjo...

Tokia yra mano įspūdžių santrauka iš Korp! Neo-Lithuania stovyklos įvykusios rugsėjo 1 - 8 dienomis Blue Water Manor vasarvietėje, Adirondacko kalnų širdyje. Sakau, santrauka, nes jei reikėtų rašyti visus įspūdžius, gal ir vieno Dirvos numerio nepakaktų. Mano bendra išvada yra ta, kad vyresnioji karta turėtų glaudžiau su jaunimu bendradarbiauti ir bendrauti, o tam geriausia proga yra vasaros stovyklos.

POLITINIS KELIAS Į LIETUVOS LAISVĘ

DR. ALGIRDAS BUDRECKIS

Politika, arba valstybės reikalai, turėtų būti kiekvieno rūpestis ir pareiga. Kas liečia valstybę, tas liečia ir jos gyventojus. Taip pat kas liečia lietuvių tautą, tas ir liečia kiekvieną lietuvį. Jei kas dar suabejotų, kad mes nieko neatliksime, kad Lietuva žuvusi, kad yra "svarbesnių dalykų už tuščią svajonę apie Lietuvos išvadavimą", mano atsakymas tokiam suklydėliui yra: mūsų laukimas negali būti pasyvus, neveiklus. Niekas veltui negrąžins laisvės. Turėsime patys ją atgauti ir iškovoti. Istorija ir gamta liudija, kad kas anksti pasiduoda, kas sutirpsta ar ima vegetuoti, tas visuomet žūsta ar būna nušluotas. O kas nuolat kovoja, kas niekuomet nepasiduoda, bet susiderina su padėtimi, tas išlieka ir pagaliau pergalė jo rankose. Būtų liūdnas komentaras, jei nutautėję anūkai apspiaudytų mūsų -- šių dienų jaunimo -- kapus, angliškai tardami: "What fools our grandfathers were for abandoning their rich heritage and not passing it down to us". Atsiminkime, kad Lietuvos ateitis ir jos rytojaus vadai yra jaunimas. Tad mes, jaunimas, negalime pasyviai stebėti, kas darosi lietuvių padangėje, bet jau turime aktyviai įsijungti į kovą ir ruoštis rytojaus vadovavimui.

Metodologišku požiūriu politinį darbą galima padalyti į tris fazes, būtent: 1) principo suformulavimas, 2) veikimo tikslo nustatymas ir 3) tikslo įgyvendinimas ar veiklos planas. Ko siekia lietuvių jaunimas?

Trumpai ir tiksliai, mūsų politinis principas yra: Lietuvių tautos laisvė ir Lietuvos valstybės nepriklausomybė yra tautos gyvybės ir jos visokeriopos gerovės būtiniausia sąlyga.

Kitaip sakant, siekiant apsaugoti lietuvių tautą ir jos kultūrą nuo asimiliacijos ir visokeriopo išnaudojimo, laisviesiems lietuviams pirmoje eilėje turėtų rūpėti laisvos Lietuvos valstybės atstatymas.

Jaunimo politinio veikimo pagrindinis tikslas arba gairės šiaip nustatomos:

Pirma, jungti jaunąją ir vidurinę kartą į bendrą lietuvių tautos kovą dėl Lietuvos valstybės nepriklausomybės atgavimo, jos teritorinio integralumo išsaugojimo ir teisės lietuvių tautai laisvai pasirinkti ir nustatyti savo nepriklausomos valstybės politinę, socialinę ir ekonominę santvarką.

Antra, remti pastangas, siekiančias lietuvių išeivijoje vieningos Lietuvos laisvės kovos vadovybės sudarymo.

Trečia, stengtis išlaikyti gyvą lietuvišką sąmonę jaunesniojoje kartoje.

Tiems tikslams įgyvendinti, pats jaunimas privalo siekti konsoliduoti jaunimo organizacijų jėgas ir racionaliai suderinti jų politinės veiklos pastangas. Duplikavimas kerta mūsų negausaus skaičiaus potencialą.

Prieiname prie trečiosios politikos fazės, prie veiklos planavimo. Išeivijoje patriotinė politinė veikla įmanoma trimis kryptimis:

Pirmą, propagandinė-diplomatinė veikla. Čia veikia mūsų veiksniai ir institucijos, kurios kelia Lietuvos reikalą svetimųjų valdinių sluoksnių tarpe. Į pačias valdžios kanceliarijas turėtų kreiptis tik veiksniai ar gerai lietuviškais reikalais susipažinusi delegacija. Pavojinga mėgėjams kištis į diplomatiją. Tačiau kai reikalais eina apie propagandą ir įtaigojimą (lobbying), tada jau visi lietuviai, pavieniai ar organizuotai, gali ir turi kreiptis į gubernatūras, valdinius sluoksnius, į visuomenės elitą ir į susidomėjusią publiką. Mums ne tiek svarbu paveikti krašto plačiausias ir pilkiausias mases, nes jos neturi faktinės įtakos Lietuvos klausimui kelti.

Antra, tautinė kultūrinė veikla. Kiekvieno sąmoningo lietuvio pareiga yra saugoti emigracijoje atskirus tautos narius nuo nutautėjimo.

Iškilmingas posėdis. Kalba fil. A. Diržys.

Trečia, specialių uždavinių vykdymas. Čia reikia rinkti medžiagą Lietuvos ateičiai ir naudingoms studijoms ir būti pasiruošusiems visoms krizėms. Duosiu tik vieną šios krypties veiklos pavyzdį. Pernai Jungtinėse Tautose sovietų ministeris pirmininkas Kosyginas drožė veidmainišką prakalbą, kaltindamas Izraelį agresijos tęsimu prieš arabų valstybes. Jis tuomet pasmerkė kišimąsi į kitų valstybių vidaus reikalus. Į tai reagavo buvę žygininkai, suredaguodami atvirą laišką premjerui Kosyginui. Laiškas tilpo New York Times politiniame priede, 1967 m. birželio 22 d. Žygininkai įrodė afortiori argumentą, jog Pabaltijo pavergimas nė kiek ne mažiau gręsia pasaulio taikai, negu Izraelio okupacija Suezo ir Gazos sričių. Kitaip sakant, reikia mokėti surišti Lietuvos bylą su aktualia pasauline problema.

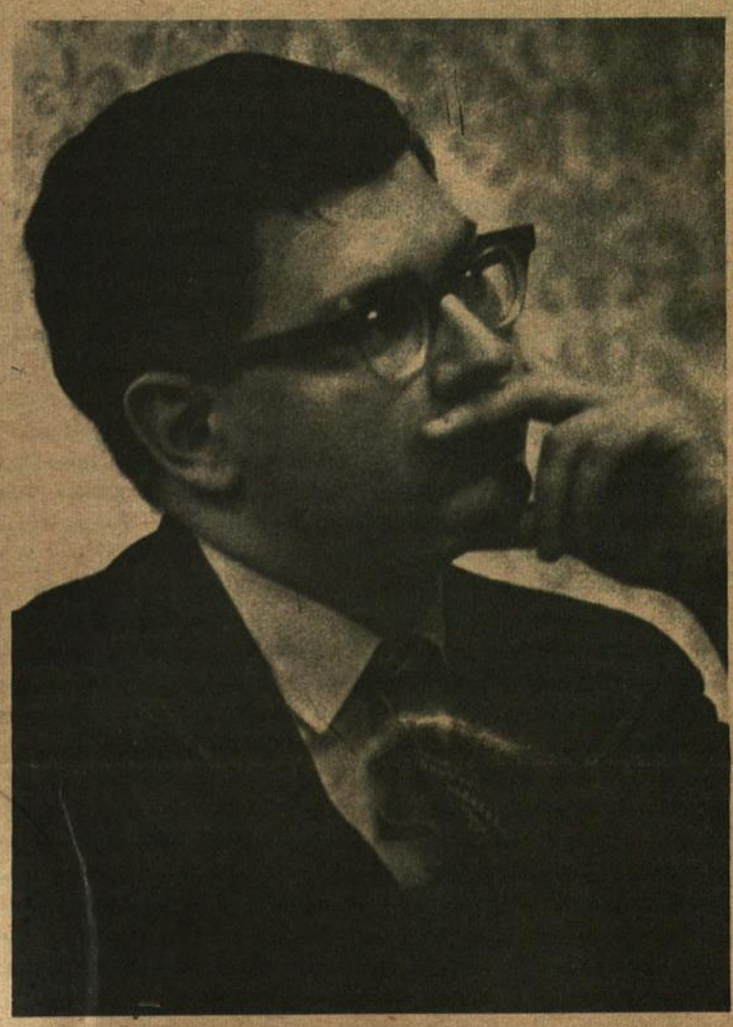

Dr. Algirdas Budreckis

Patį veiklos planavimą galima padalyti į dvi rūšis, atseit: į trumpalaikius projektus ir į ilgalaikius projektus. Trumpalaikiais projektais laikomi tie, kurie reikalauja reliatyviai trumpo laikotarpio suplanuoti ir vykdyti. Tokių projektų rezultatai dažniausiai turi ir ribotą reikšmę. Ilgalaikiai projektai reikalauja apdairumo ir ištvermės; jų pasekmės pajuntamos tik tolimesnėje ateityje. Tokie projektai reikalauja nuolatinio darbo ir ištvermės.

Šiuo metu ilgalaikiais projektais galima laikyti šiuos užsimojimus:

1) Jaunimo įjungimas į lietuvių politinį darbą. Tai yra, reikia paruošti žmones, kurie galėtų efektyviai reikštis veiksniuose, LB reikėtų parūpinti mūsų garbės konsulų pavaduotojus - įpėdinius.

2) Jaunimo įsijungimas į krašto politines partijas, į jų aparatus ir vadovybes. Jaunimas turėtų susipažinti su partijų šulais. Galutinis siekimas toje srityje yra palankių partijos platformos straipsnių redagavimas, lietuvių kandidatų nominavimas ir išrinkimas.

3) Jaunimo persiorientavimas į socialinių mokslų ir ekonomikos sritis. Laikas lietuviams išeiti iš laboratorijų ir dirbtuvių į įtakingąs administracijos direktorių vietas. Reikia skatinti jaunimą įsiskverbti į krašto profesūrą, turint galvoje, kad ateityje tokie profesoriai galės paveikti krašto valdinius sluoksnius ir visuomenės bei pramonės elitą.

4) Reikia išsamių studijų apie visus XX amžiaus Lietuvos bei lietuvių problemų aspektus. Reikia prieš lietuviškus polinkius mokslo veikaluose atitaisyti ir pašalinti. LITUANUS žurnalas vienas nepaveiks mokslininkijos. Reikia daugiau savųjų veikalų vakariečių kalbomis.

5) Reikia iškovoti Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybei pripažinimą tarptautinėse jaunimo konferencijose, kaip pavyzdžiui, International Student Conference.

6) Reikia koordinuotai ruoštis, tiek su studijomis tiek su veikimo kampanijos ruoša, išnaudoti Lietuvos dėlei būsimą pasaulio konferenciją, kuri spręs Antrojo Pasaulinio Karo taikos ir Vokietijos klausimus.

7) Bręstančio laisvojo pasaulio elito supažindinimas su Lietuvos byla ir lietuvių tautos siekimais. Lietuviai studentai privalo įtaigoti būsimus Afrikos, Azijos, Pietų Amerikos ir Europos vadus, juos supažindinti su Lietuvos klausimu, juos simpatiškai nuteikti.

8) Jaunimas kalba jaunimui dialogo plėtra. Reikia visokiais būdais pramušti geležinę uždangą ir painformuoti tenykštį jaunimą apie laisvųjų lietuvių gyvenimą ir idėjas. Efektyviausias būdas būtų praplėsti Vatikano ir Romos programėlių laiką, atidaryti programas Madrido ir Bonos radiofonuose, spausti atitinkamas vietas, kad Amerikos Balsas perduotų daugiau žinių iš Amerikos lietuvių jaunimo gyvenimo, iškovoti lietuvių programą Radio Free Europe radiofone. Tam reikalui reikia išnagrinėti, į ką daryti spaudimus teigiamam rezultatui gauti ir tik tada imtis organizuotos akcijos.

9) Reikia pakirsti kelią komunistų bendradarbiams laisvame pasaulyje, demaskuoti komunistų agentus, kurie infiltruoja mūsų visuomenę ir skiepija mintis, kurios gali dezorientuoti jaunimą bei suskaldyti mūsų vieningumą. Demaskuoti tokius agentus, reikia įspėti čiagimius apie ekskursijų Lietuvon ir kultūrmainiavimo politines bei diplomatines implikacijas.

Yra daugybė trumpalaikių projektų, kuriuos jaunimas galėtų vykdyti vietiniu, sritiniu bei pasauliniu mastu. Štai tik vienas trumpalaikių projektų darbų pavyzdys:

Asmeninė veikla; nebūkime užsidarę. Išeikime iš savo geto į plačiąją visuomenę, kaip sąmoningi lietuviai. Gana skųstis viens kitam apie tėvynės skriaudas. Mes apie tai gerai žinome. Bet kas apie svetimtaučius? Kas apie vietos visuomenininkus, profesionalus, laikraštininkus ir dvasininkus? Niurnėji-

(Nukelta į 12 psl.)

Prie laužo...

Po paskaitos terasoje...

RYŠIŲ PALAIKYMAS SU PAVERGTA LIETUVA

Jaunatvė yra žmogaus išsivystymo, brendimo tam tikras laikotarpis, kuriame kiekvieno jaunuolio gyvenimą vienokia ar kitokia kryptimi vairuoja dvejopi veiksniai: žmogaus paties vidinis įgimtas, paveldėtas, jo paties valia tvarkomas gyvenimas ir išorinis, aplinkos veikiamas, toje aplinkoje gyvenančių žmonių ir jų kultūros, kitaip sakant, gyvenimas prieš mūsų pačių norą veikiamas pašalinių įtakų.

Šitas *vyksmas eina nežiūrint* ar tam vaikui ši aplinka patinka, ar ateityje patiks, ar ne. Tuo būdu jaunuolis nesąmoningai savaime įauga į tą aplinką, t.y. į savo tėvų tautos kultūrą *žengdamas toje kultūroje* pirmuosius savo gyvenimo žingsnius deda kultūros pagrindus, ant kurių toliau jau pats savo valia ir noru statys savo kultūros rūmus.

Dalis mūsų jaunimo yra gimę Lietuvoje ir ten baigę pradžios ir vidurinį mokslą, yra tvirtai įaugę į savo tėvų kultūrą ir net gamtinę aplinką. Kita dalis gimę už tėvynės ribų, *mokslus ėję svetimoje* mokykloje ir įaugę į svetimą aplinką. Bet, tiek pirmieji, tiek antrieji, jei gimę iš lietuvių tėvų ir savo vaikystę praleidę lietuviškoje šeimoje, savo asmenybės pačiomis geimėmis bus įaugę į lietuvių tautą ir jos kultūrą.

Žmogus turi teisę ir pareigą prisitaikyti naujoms sąlygoms, bet jis neturi prarasti savęs! Taip yra ir su mūsų lietuviškuoju jaunimu. Šiame krašte

EMILIJA ČEKIENĖ

technika ir jos nepaprastai greitas tempas, reklamų, radijo ir televizijų greitu tempu pro mūsų akis prabėgantieji vaizdai ir žinios padaro žmogų pasimetusį laiko tekmėje, žmogų, kurio gyvenimą sudaro paskiri, išblaškyti momentai bei vaizdai. Toks žmogus ir gyvena prabėgančiais nuotykių momentais, be susikaupimo, be gilesnio susidomėjimo ir lieka be turinio, be dvasios, be istorijos, be kultūros.

Kad mūsų jaunimas neliktų bedvasis kūnas, jis turi rasti laiko tame svetimame tempo *pasaulyje stabtelti, žvelgti* atgal, ką jo tėvai ir protėviai nuveikė, kokia jo kilmė, jo tautos praeitis, idant žinotų, kas jų nesuspėta atlikti, kokie darbai dar laukia jo generacijos *įnašo.*

Tuo žvilgsniu jis pamatys, kad jo kilmė tauta turi praeiti, istoriją, turi savo kultūrą, o šiai generacijai belieka svarbiausias uždavinys tas kultūrines *vertybes tęsti, papildyti* svetimų kultūrų, kurias jis geri pažįsta, teigiamais pradais ir paskleisti plačiame pasaulyje.

Jaunimas, būdamas susipažinęs su savo kilmės istorija, kultūrinėmis vertybėmis, nors gyvendamas pats laisvuose kraštuose, jaus pareigą kovoti už savo kilmės krašto laisvę ir nepriklausomybę ir sugebės pats pasirinkti tinkamas kovos priemones, *sugebės išvengti* priešo klastingų vilionių.

Tokiems viliojimams priešas stengiasi išnaudoti visas progas, o paskutinioji labiausiai paplitusi sovietinio Lietuvos *okupanto viliojimų* priemonė yra kultūrinis bendradarbiavimas su kraštu, apie kurį aišku ir jums jauniesiems jau teko dažnai girdėti iš tėvų, iš spaudos, organizacijų ir kitur. *Tai įrodo ir tai, kad jūs šį* klausimą ėmėtės diskutuoti.

Tai sunkiai išsprendžiamas klausimas tiems, kurie nėra susipažinę su Lietuvos ir jos priešo rusų komunistinio okupanto *praeitim, bent trumpa istorija.* Daugelis iš jūsų atsimenate, kad gana ilgai jūsų tėveliai negalėjo gauti jokių žinių apie tėvynėje likusius artimuosius, laiškai iš čia jų nepasiekdavo ir iš ten čia neateidavo. Taip visiškoj oficialiai nežinioj abi pusės gyvenom nuo 1944 iki 1958 metų.

Sovietų Sąjunga po II-jo pasaulinio karo nuleido geležinę uždangą nuo Štetino iki Triesto, anot populiaraus anglų buvusio politiko Churchillio pasakymo. 1958 m. sausio mėn. Sovietų S-ga ir JAV pasirašė pagaliau kultūrinio bendradarbiavimo sutartį, Amerikos požiūriu privataus pobūdžio: universitetų studentais pasikeitimu, mokslo draugijų ir t.t.

Tada Maskva pravėrė geležinę *uždangą, atidarė kelią* siuntiniams ir lankytojams, tačiau ne iš geros širdies, bet savo interesų naudai. Amerikoje sovietinis mokslininkas ar turistas turi plačiausią judėjimo ir mokslinių šaltinių galimybę ir bendravimo laisvę, kai tuo tarpu Sovietijoje jis visur sekamas. Be to, trukdomas JAV piliečių judėjimas ir moksliniai tyrimai saugumo pareigūnų. Tokių pavyzdžių buvo daug spaudoj skelbta. Būdingiausias nuotykis su Yale u-to prof. Barghoorno 1963 m. areštuoto Maskvoje, antras Kalifornijos u-to profesorium Feuer.

Taigi, nepaisant Amerikos nuoširdžių pastangų kultūrinio bendradarbiavimo su Sovietų S-ga tiltų statymui, iki šiol vis dar negautas Maskvos sutikimas JAV knygoms ir periodikai siųsti. Jiems rūpi Amerikos technikos pažanga, indoktrinavimas mokslinių stipendininkų komunistinėmis idėjomis, svetima valiuta. Kad taip yra, rodo faktas, kad 90% sovietų siunčiamų mokslininkų yra technologai, matematikai, 90% JAV į *sovietiją įsileidžiamų mokslininkų* yra literatai ir panašių sričių specialistai. (Bendravimas su Lietuva, Vaitekūnas).

Pats Sovietų ideologas Suslovas nusakė, kad bet koks tai*kus bendravimas ar sambūvis* yra puiki forma kovos tarp socializmo ir kapitalizmo ir todėl, tai visokeriopai padeda vystyti klasinę, revoliucinę proletariato kovą kapitalistinėse šalyse.

Kas nors kiek susipažinęs su praeities istorija, tas gerai žino, kad komunistinėje sistemoje toks politinis ar kultūrinis veiksmas nėra daromas neturint kokio nors naudingo sau tikslo. Sovietai, kaip ir visų savo sutarčių nesilaiko ir čia, bet JAV nuolaidumo politikos dėka tas neva abipusis b-mas tebesitęsia.

Toks ar kitoks bendravimas ar bendradarbiavimas eiliniam amerikiečiui visai neįdomus, tačiau tai tiesioginiai liečia kiekvieną eilinį laisvojo pasaulio lietuvį, nes, kaip minėjau, jie atidarė kelią susižinoti su artimaisiais, sušelpti juos siuntiniais ir, tenka apgailestauti, kad laisvuose kraštuose pertekliuje gyvenančių lietuvių tarpe ir net kai kurioje spaudoje matome pastangas nuvertinti lietuvių kovas, sumažinti pasipriešinimo reikšmę, džiaugtis okupanto suteiktomis malonėmis lankyti kraštą ir kitais "pakeitimais", kurie pavergtam lietuviui nieko geresnio neatneša ir ateičiai nežada, bet gi pavergėjas tais savo taktikos gudriais "pakeitimais" iš mūsų daug laimi.

Lengvabūdiškas mūsų žaidimas visą tautą liečiančiu klausimu, susidarant vien artimųjų ilgesio jausmais pagrįstą nuomonę apie okupantą, komunizmui ne tik naudingas, bet visiškai nesuderinamas su istorijoje žinomu lietuvio būdu, kuris per šimtmečius kovodamas už laisvę su priespauda, parodė nepaprastą pasipriešinimo valią. Tuo tarpu mes, patekę į švelnesnes gyvenimo aplinkybes, leidžiame atslūgti tai pasipriešinimo valiai, tampame nuolaidūs, net greiti pasiduoti svetimoms įtakoms jei ne darbais ir žodžiu, ypač krašto lankytojai, tai tylėjimu padedam komunizmui plėstis.

Bet jei stebėsime jų pastangas lietuvių atžvilgiu, tai lengvai pamatysim, kad jos visuomet siekė vieno ir to paties *tikslo -- visomis priemonėmis* palaužti mūsų tautinį atsparumą idant neliktų nei vieno laisvo balso, kalbančio jų nenaudai demokratiniuose kraštuose.

Jūs tą klausimą iškėlėte norėdami *įsitikinti, ar tokie kul*tūriniai ryšiai su tėvyne įmanomi, reikalingi, ar ne?

Ryšių palaikymo klausimą jau eilę metų svarsto visa išeivijos lietuvių visuomenė, organizacijos, visi Lietuvos laisvinimo veiksniai ir visi priėjo vieningo nusistatymo, kad kultūriškai per tą bendradarbiavimą nei okupuota Lietuva mums, nei mes jai nieko negalime duoti. Tikriems kultūriniams ryšiams reikia laisvo abipusiškumo, o pavergta Lietuva to neturi. Juk Sovietai valdo kiekvieną viešojo gyvenimo sritį ir kontroliuoja kiekvieno žmogaus elgseną.

Sovietų Rusija visais būdais ir visomis progomis stengiasi sunaikinti Lietuvos Respublikos tęstinumą ir pasiekti Lietuvos įjungimo į Sovietų S-gą tarptautinį pripažinimą. O laisvųjų lietuvių bendravimas ir bendradarbiavimas su pareigūnais, įstaigomis ar organizacijomis ir būtų tolygus Lietuvos įjungimo į Sovietų Rusiją nepripažinimo atsisakymas, nes visa tai priklauso nuo okupanto valios. Okupantas nori-leidžia susirašinėti su kraštu, nori -- leidžia siuntinius siųsti, nori-leidžia lankytis okupuotam krašte, nenori -- neleidžia. O jei kas nori važiuoti, turi gauti okupanto vizą su visos giminės aprašyta istorija ir tuo būdu suvaržo laisvę grįžusiam lankytojui nors ir demokratiniam krašte gyvenančiam. Jei bandys neigiamai atsiliepti apie tenykštį dabartinį gyvenimą, nukentės krašte likę jo giminės. Tokių pavyzdžių jau turime daug. Tuo būdu mažės laisvame pasauly už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą kovotojų skaičius.

Todėl šiuo metu, kai tauta yra sovietiniuose pančiuose ir laisvai pasisakyti negali, juo didesnės reikšmės įgyja jos laisvosios dalies išeivijos laikysena laisvajame pasaulyje, vienu ar kitu būdu jos reiškiamas apsisprendimas.

Jei ligi šiol kam buvo neaišku, jei kas norėjo bendradarbiauti, jei nepakankamu autoritetu laikė mūsų Veiksnių nutarimus, tai šių paskutinių dienų Čekoslovakijos įvykiai ir laisvojo pasaulio spaudos reagavimai davė aiškų atsakymą, net keli Amerikos didieji dienraščiai savo vedamuose rašė:

"Laikas užmiršti apie tuos *tiltus į rytų Europą, panaikinti* Maskvos -- New Yorko lėktuvų skridimus ir kultūrinius mainus, mes turime geriau atsiminti, kad laisvė ir komunizmas "never mix", baigia straipsnį *Daily News vedamajam* rugp. 22 d.

Kitą dieną laikraštis Daily News vedamajam pasisako, kad visos laisvos valstybės turėtų nutraukti su Sovietų S-ga visus diplomatinius ir ekonominius ryšius, kol jie nepasitrauks ne tik iš Čekoslovakijos, bet ir iš visų pavergtų tautų, cituodamas VLIKo atsiųstą pareiškimą.

Tačiau mūsų ryšiai su tautos kamienu yra reikalingi, tik jie turi būti privataus pobūdžio, asmeniniai, ne tarnybiniai, ne su oficialiais krašto žmonėmis. Glaudesnis bendravimas su tautos kamienu svarbus ir laisvųjų lietuvių tautinei sąmonei ir tautinei gyvybei ugdyti, nes ilgesnį laiką nutrūkus ryšiam su kamienu, išeivija greitėjančia sparta praras tautinį savitumą.

Privatų bendravimą sudaro laiškai, siuntiniai, lankymai, susitikimai. Atskiri žmonės, *anot min. S. Lozoraičio, kurie* nėra eksponuoti užsienio lietuvių politinėj ar visuomenės veikloje, gali lankyti ir savo giminės Lietuvoj ar šiaip važiuoti kaip turistai. Tačiau ir tokiose privačiose kelionėse ar susitikimuose užsieny reikia turėti omeny, kad kraštas yra priešo okupacijoje, kurios pašalinimas yra visų mūsų vyriausias siekis, kad tokie kontaktai turi patarnauti ne tik asmeninių santykių, bet ir tautinių saitų tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių ugdymui, ir kad tautinė savigarba privalo būti visados išlaikyta.

Privataus pobūdžio bendravimą labai aiškiai nusako B. Raila 1968 m. liepos 26 d. Dirvoje, kur jis tarp kitko rašo:

"Pagaliau, tebėra dar trečia lietuvių visuomenės grupė -- pati gausiausia. Nekomunistinė savo dvasia, dar ir nesusovietinta, neturtingiausia, mažiausiai aprusinta, be privilegijų. Tai "liaudis", darbo bitės išlaikančios Kremlinio avilio karalienes ir tarnus: kolchozininkai, sodiečiai, įmonių darbininkai, smulkieji įstaigų tarnautojai, senesnio amžiaus kartos, kapitalistinės liekanos", grįžę sibiriokai, "nežmonės"...

Šios grupės labiausiai issiilgusios bendravimo ir ryšių su išeiviais, pabėgėliais, atsiskyrėliais. Jos pirmosios užmezgė santykius, kai oficialiai jie buvo dar *neskatinami*, o slopinami. Šiuose santykiuose nėra beveik jokių politinių ar šiaip gudraujančių motyvų. Jie troškta daugiau žinių apie gimines, artimuosius, draugus, pažįsta*mus -- praplėšti ilgų metų* atsiskyrimo ir uždarumo luobą, labdaringos pagalbos, gerų darbų, paguodos, vilties, širdies, jautimo, kad ne visi žuvom ir gal ne viskas žuvo. Tai privatiniai *santykiai pačia gryniausia*, sentimentaliausia prasme".

Tautinė drausmė reikalauja, kad, tol, kol Sovietų Rusija Lietuvą laikys okupuotą ir pavergtą Sovietų S-gos dalimi, laisvieji lietuviai ribotųsi privačiu bendravimu,-- nutarė visi laisvinimo veiksniai.

Privačiu pagrindu bendrauti galima su kiekvienu okupuotos Lietuvos tautiečiu nepamirštant tačiau, kad okupantas savo tikslams stengiasi panaudoti ir taurų lietuvį patriotą, nes kiekvienam išvykimo vizą duoda su nusistatymu ar pavedimu, kad liaupsintų esamos padėties palaimą.

Privatus bendravimas turi padėti laisviesiems lietuviams atsverti sovietinį indoktrinavimą Lietuvoje, kad Lietuvai nėra kito kelio, tik su Rusija, kad nepriklausomybė -- tai buržuazinio išnaudojimo bei skurdo ir kapitalistinės priklausomybės simbolis, kaip skelbia okupantai.

Baigiant, noriu pažymėti, kad patys svarbiausieji šių dienų visus lietuvius liečiantieji reikalai yra kova su komunizmu ir naikinimas kolonijalizmo visose jo formose. Toje kovoje siekiame grąžinti žmogui, esančiam už geležinės uždangos, jo savigarbą, žmoniškumo teisę, tautoms laisvę ir pasisprendimo teisę, pasauliui taiką ir ramybę. Į šią veiklą nesunku ir savus reikalus įpinti, nes to ir mes lietuviai siekiame tik iš savojo taško, o Jums jaunieji akademikai tai nėra sunkus kelias.

POLITINIS KELIAS...

(Atkelta iš 10 psl.)

mas saviesiems jų nepaveiks. Laikas mums bendrauti su įtakingais nelietuviais. Nesidrovėkime -- jie mus išklausys. Tik eikite pas juos. Jei norim, kad amerikiečiai mūsų bylai būtų palankūs turime juos painformuoti. Tad nepraleiskime progų juos painformuoti ir savo reikalą skoningai kelti. Kai spauda klaidingai rašo apie Lietuvą ar lietuvius, reaguokime laiškais. Protestuokite redakcijoms ir gausite gerų rezultatų.

Baigiant, kolegoms statomas klausimas: ar pas mus ne perdaug parapijietiškumo? Ar mes ne dažnai užmirštame, kad mūsų kolonija nėra sala, kad ji turi atsakomybę prieš plačiąją lietuvių visuomenę, prieš tautą? Ar mozaikinis atvaizdas gali būti tobulas kai atskiri gabaliukai atkrinta?

Laiptuose į ežerą...

Stovyklos viršininko inž. V. Izbickas kalba į stovyklautojus...

Antanaitis, Juodvalkytė ir Alantas.

KIEKVIENA PUŠIS SAVO ŠILUI OŠIA

Mintys liečiancios Korp! Neo-Lithuania šūkį Pro Patria

VYT. ALANTAS

Korp! Neo-Lithuania šūkis Pro Patria yra plačiausiai ir giliausiai užgriebiąs mūsų, lietuvių, *dvasinius poreikius ir*, be abejo, aktualiausias mūsų gyvenamam laikotarpiui tiek Tėvynėje, tiek išeivijoje.

Tas šūkis nėra naujas: jis tiek senas, kiek sena lietuvių tauta, kitaip sakant, jo šaknys glūdi giliausiame mūsų istorijos podirvyje. Kai Mindaugas krikštijosi ir vainikavosi karaliumi, jis tai darė turėdamas prieš akis tikslą, kurį būtų galima apibūdinti žodžiais: Pro Patria. Kai Vytautas Didysis sutriuškino kryžiuočius prie Žalgirio, be abejo, savo pulkų vėliavose jis drąsiai būtų galėjęs įrašyti: Pro Patria! Kai Mažvydas parašė savo katekizmą, pirmąją lietuvišką knygą, jos tituliniame puslapyje nesvyruojant buvo galima įrašyti: Pro Patria! Kai architektas Stuoka-Gecevičius braižė Vilniaus Katedros planus, jis turėjo galvoje savo kūrinio frontone įrašyti šūkį: Pro Patria! Jonas Basanavičius, *rengdamasis leisti* tautinio renesanso žurnalą Aušrą, savo širdyje puoselėjo kilnų šūkį: Pro Patria! 1830 ir 1863 metų *sukilimų lietuviai patriotai*, 1920 metų savanoriai kūrėjai ir 1945 metų partizanai savo vėliavose, be jokios abejonės savo krauju įsirašė kovingą šūkį: Pro Patria! Nepriklausomybės laikais mes Kaune pastatėme didingus Karo Muziejaus rūmus, kurių frontone galėjome drąsiai įrašyti šūkį: Pro Patria! Žodžiu, be milžiniškų istorinių bei šiuolaikinių lietuvių tautos politinių, karinių, kultūrinių bei ekonominių pastangų įgyvendinti šūkį Pro Patria nebebūtų buvusios Lietuvos ir nebebūtų buvę mūsų pačių kaipo tokių.

Aš čia tyčia pabrėžtinai pa*minėjau šūkio Pro Patria* giliai įleistas šaknis į praeitį, nes analizuojant tą šūkį tai yra jei ne esminis, tai tikrai vienas esmingiausių *momentų jo turiniui* išryškinti. Tėvynė nėra vien tik geografinė sąvoka. Tėvynė yra ir psichologinė bei filosofinė ir gal pirmon *galvon* taip pat ir istorinė sąvoka. Tauta nepažindamas arba ignoruodama savo istoriją yra panaši į rūmą pastatytą ant smėlio. Kaip dangoraižio pamatai turi būti giliai įleisti į žemę, taip tautai yra reikalingas istorinis pagrindas. Nukirpk tautos siūlą su jos praeitimi, ji pakibs ore ir taps pirmojo pasitaikiusio grobiko auka. Mes prašome, raginame ir reikalaujame savo jaunimą mylėti ir kalbėti lietuvių kalba. Tai gerai, bet tai dar *toli gražu ne viskas*. Jei lietuvių kalbos vartojimas nebus atremtas į istorinį pagrindą, jei lietuvybės šaknys nebus giliai įleistos į *lietuvišką sąmonę*, sava kalba panašės į ramų ežero paviršių, kurio gilumoje lengvai galės veistis svetimi gaivalai... Mūsų dialogas su tautos praeitimi turi būti gyvas ir pastovus.

Deja, atsiranda lietuvių galvočių, kurie nemirkčiodami tvirtina, kad praeitis esanti mirusi, kad reikią žiūrėti į ateitį, kad nesą prasmės užsiiminėti pageltusių istorijos lapų sklaidymu. Tuojau turiu pasakyti, kad ne praeitis yra mirusi, bet tos minties skelbėjų smegeninėse jau yra įsikūrę ano pasaulio vaiduokliai! Jei tautai yra mirusi jos praeitis, ji pati jau yra mirusi arba merdinti. Tai yra geležinis istorinės raidos dėsnis. Nori sunaikinti tautą, kitaip sakant, nori iš tautos padaryti kapinyną arba trąšą grobikui kaimynui, išplauk iš sąmonės jos praeitį, ir darbas bus atliktas. Juk ar netas pat su žmogumi? Ištrink iš atminties jo praeitį, ir jis virs dvasiniu ligoniu. Tautos dabartis yra jos praeities rezultatas, kaip obuolys yra obelies šaknų vaisius. Pakirsk šaknis, obelis nudžius. Yra antraeilis dalykas, ar tautos istorija yra išpuošta šilko mantijomis ir aukso karūnomis, ar ten knibžda garbėtroškos ir išdavikai -- kiekvienos tautos istorijoje yra juodo ir balto -- bet yra pirmaeilės svarbos dalykas, kad tautos praei*tis būtų gyva mūsų sąmonėje*. XIX amžiaus antroje pusėje didysis lietuvių tautos renesansas galėjo įvykti didele dalimi *tik dėl to, kad jo skelbėjai at*kreipė dėmesį į Lietuvos didingą praeitį, ir daugiausia į antikinę jos praeitį, o ne į krikščioniškąą. Aš nežinau, kokio įkvėpimo tautinio atgimimo skelbėjams davė krikščioniškoji Lietuva, bet yra neginčijamas faktas, kad karalių Lietuva iki Jogailos laikų, tai yra prieškrikščioniška Lietuvos monarchija jiems buvo milžiniškas įkvėpimo šaltinis ir didelė moralinė parama kovoti su priespauda.

Kodėl maskolis okupantas šiandien klastoja Lietuvos istoriją? Kodėl jis visu šimtu nuošimčių ignoruoja laisvosios Lietuvos istoriją? Todėl kad nori numarinti lietuvio istorinę sąmonę ir, atplėšęs nuo istorinio kamieno, įtraukti jį į maskolinio nacionalizmo verpetą. Kitaip sakant, Kremlius stengiasi išmušti lietuviui iš rankų labai tvirtą pasipriešinimo ginklą prieš rusų nacionalizmą ir imperializmą. To taip greit nepadarysi, jei tautos istorinė sąmonė bus gyva. Mas*kolių malūnas mala* nepailsdamas ir nesustodamas, bet jo girnos greičiau ir lengviau sumals tuos, kurie jau nuginkluoti istoriškai. *Aplamai*, iš Lietuvos maskolis padarė nulietuvinimo fabriką: iš vienos pusės į lietuvio dvasią jis pompuoja sušvinkusias rusicizmo dujas, o iš kitos galuojasi išplauti iš lietuviškų smegenų tautos praeities viziją, kad nualintame lauke galėtų sėkmingiau diegti raudonas aziatiškų išperų bacilas. Yra žiaurus dalykas nužudyti žmogų fiziškai, bet kur kas nuožmesnis nusikaltimas yra žudyti tautą dvasiškai. Lietuvių tauta to *niekad neužmirš, neturi* teisės užmiršti bei dovanoti, ir maskolis turės už tai šimteriopai atsiteisti.

AUKURŲ IR ALTORIŲ LIETUVA

Jei aš taip pabrėžtinai tvirtinu, kad savosios istorijos pažinimas yra toks svarbus faktorius tautos gyvybei išlaikyti ir kad tai yra šūkio Pro Patria ideologijos viena sudėtinių dalių, tai kyla klausimas, kurios Lietuvos praeityje mes privalome ieškoti atsparos taškų. Juk mes turime krikščioniškąą ir prieškrikščioniškąą Lietuvą. Prie Amžinosios Ugnies aukurų mūsų prosenoliai šildėsi tūkstančius metų, kitaip sakant jie juos kūreno nuo pat savo egzistencijos pradžios; prie krikščioniškų altorių jie meldėsi apie 500 metų. Senasis lietuvių tikėjimas buvo mūsų pačių tautos sukurtas, krikščionybė mums buvo primesta iš šalies ir daugeliu atvejų per jėgą.

Mes, lietuviai, buvome labai *tvirtai prisirišę prie senųjų* dievų ir paskutinieji Europoje priėmėme krikščionybę, priėmėme oficialiai 1387 m., o ne*oficialiai pasislėpę giriose se*nuosius dievus tebegarbinome iki XVII amž. ir vėliau. Kaip tuojau pamatysime, dar ir šiandien atskirais atvejais mes turime antikinio lietuvių tikėjimo išpažinėjų. Ypačiai žemaičiai pasižymėjo prieraišumu prie senosios Lietuvos tikėjimo tradicijų. Sakysime, jėzuitai rado pagonių ties Kražiais dar 1618 m. O štai didžiojo veikalo "Mūsų Lietuva" autorius B. Kviklys sako, kad Beinaravos apylinkėse dar 1681 m., kitaip sakant, XVII amž. pabaigoje stipriai reiškusios senovės lietuvių tikybos liekanos, su kuriomis turėję kovoti protestantų dvasiškiai.

Daug senovės lietuvių tikėjimo atbalsių ir žymių mes randame tautosakoje ir skulptūroje būtent, taip vadinamų rūpintojėlių, šventųjų statulėlių, koplytėlių, koplytstulpių bei kryžių ornamentikoje. Savo labai įdomioje ir dokumentuotoje knygoje "Lietuvių Tautos Kelias" Mykolas Biržiška rašo: "Šiuose savito meno kūriniuose taip stipriai *buvo atsispindėjusi senoji* prieškrikščioniškoji tikyba, jog net vienas XVIII amž. žemaičių bažnytinis sinodas buvo įsakęs *visas tas statulėles naikinti kaip* tiesiog pagoniškas".

O kaipgi šiais laikais? Reikia pasakyti, kad antikinės Lietuvos tikybos atbalsiai nėra nutilę ir šiais laikais. Sakysime, Vilniuje leidžiamas žurnalas "Mokslas ir Gyvenimas" 1967 m. paskelbė, kad paskutinysis lietuvis pagonis Minvydas Vincas Balčiūnas miręs 1908 m. Tačiau žurnalo redakcija klysta sakydama, kad Balčiūnas buvęs paskutinis pagonis. 1936 m. Kaune mirė Gediminas Beržanskis-Klausutis, kurį pažinojau ir aš. Jis laikė save kunigaikščiu kilusiu iš karaliaus Gedimino dinastijos ir atvirai prisipažino, *kad jis esąs Perkūno garbintojas*.

Bet jis irgi nebuvo paskutinis lietuvis pagonis. Čia, Amerikoje, aš pažįstu vyrą, kuris laiko save grynadvasiu mūsų prosenolių išminties atstovu bei senojo tikėjimo išpažinėju, idealizuoja antikinę Lietuvą ir labai nekenčia krikščionybės kaipo primestos mums iš šalies blogybės atnešusios Lietuvai didelių nelaimių.

Nedarykime klaidingų išva*dų ir negalvokime, kad lietuviuo*se dar galima rasti pagonybės liekanų tik dėl to, kad mes esame atsilikusi tauta. Taip nė*ra. Mes* neturime organizuotų senojo tikėjimo sektų, o tuo tarpu kituose kraštuose tokių sektų dar ir šiandien esama. Sakysime, Life žurnalas 1964 m. paskelbė ilgoką, iliustruotą straipsnį apie organizuotą raganų ir raganių sektą Anglijoje. Sektos nariai, kurių priskaičiuojama iki 6.000, vadina save pagoniais ir praktikuoja tam tikras apeigas. Taip pat Anglijoje užsiliko ir druidų, kurie buvo žinomi Prancūzijoje ir Anglijoje dar VIII amž.

Dar čia būtų galima pastebėti, kad šiandien plačiai ir atvirai kalbama apie pagonizmo grįžimą į gyvenimą, kitaip sakant, apie neopagonizmą, kaip kalbama apie neohumanizmą ir neomodernizmą. Pavyzdžiui, JAV vyskupai 1954 m., susirinkę į metinę konferenciją, paskelbė, kad pagonybė ėmusi reikštis amerikiečių privačiame gyvenime.

Aš čia nesirengiu ginti ar *skelbti vieną ar kitą tikėjimą* -- tikėjimas ar netikėjimas yra kiekvieno žmogaus labai intymus ir individualus dalykas, -- *tačiau jei aš paminėjau antikinės* Lietuvos Olimpo gajumą, kurį pripažįsta visi Lietuvos praeities tyrinėtojai, tai tik dėl to, kad imant istoriškai, senosios Lietuvos dvasia yra neišjungiama ir sudėtinė lietuvybės dalis, kad, ieškodami atramos istorijoje, mes negalime suignoruoti ir tų tvirtų moralinių principų bei dvasinių pradų, kuriais remdamiesi mūsų prosenoliai prieškrikščioniškais laikais tvarkė savo šeimyninį gyvenimą, dorojo savitarpio santykius, kūrė savo teisę, tautosaką ir pasaulėžiūrą, puoselėjo savo tautinius papročius, aplamai kalbant kūrė savo kultūrą bei sėkmingai žygiavo su kardu rankoje į Rytus ir Pietus kurdami savo imperiją. Žemos, pakrikusios dorovės tauta to niekad nebūtų pajėgusi padaryti.

Kitais žodžiais tariant iš Tėvynės sampratos mes negalime išbraukti antikinės Lietuvos, *priešingai, tą sampratą mes* turime išplėsti ir papildyti prieškrikščioniškos Lietuvos duomenimis. Tiesą sakant, mes jos *neišbraukiame ir dabar, mes* mėgstame savo praeitimi didžiuotis, tačiau tai yra greičiau proginis, sakyčiau, paradinis pa*sididžiavimas. Mes su malonumu* kartojame, kad senovėje Lietuva buvusi didelė ir galinga valstybė, tačiau vengiame kalbėti ir lyg nenorime pripažinti tų didelių ir neginčijamų grynai lietuviškų pradų, kurie suvaidino lemiamą vaidmenį Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos formavimesi prieškrikščioniškoje gadynėje.

Kaip minėjau, Lietuva priėmė krikščionybę prieš 500 metų, ir to laikotarpio mes iš savo istorijos išbraukti negalime. Ką krikščionybė Lietuvai davė gero ir ką padarė blogo, aš čia nenagrinėsiu, -- kaip ir kiekviena istorinė gadynė, krikščionybė Lietuvoje turi be abejo, savo šviesių ir tamsių pusių -- aš čia tik noriu ypačiai pabrėžti vieną mintį, būtent tą, kad, žiūrėdami į antikinę ar krikščioniškąją Lietuvą, pirmon galvon mes turime žiūrėti savomis, lietuviškomis akimis, o ne pro svetimus, mums kitų pri*mestus akinius. Ir dar noriu pa*brėžti kitą mintį, būtent tą, kad tikėjimai, pasaulėžiūros keičiasi ir praeina, o tauta lieka. Sakysime, *senasis lietuvių ti*kėjimas baigėsi, bet tauta liko. Šiandien nebe vienas tvirtina, kad mes jau gyvename pokrikščioniškais laikais. Ar taip iš tikrųjų yra, aš čia netvirtinu, tačiau visi matome, kad krikščionybės pastatas svyruoja iš pagrindų, kad jame atsiranda vis daugiau plyšių, kad per amžius kurta legenda apie krikščionybės amžinumą šiandien vis labiau praranda pagrindą. Be abejo, tai liečia ir mus, lietuvius, tačiau, man rodos, jog būtų didžiausia nesąmonė tvirtinti, kad žlungant vienam ar kitam tikėjimui jau žlunga ir lietuvių tauta. Yra antraeilis dalykas, ar lietuvis bus geras katalikas, protestantas, laisvamanis ar budistas, bet svarbiausia, kad jis būtų geras lietuvis. *Tautos egzistencija remia*si ne kuo kitus, o tautiniu pradu. Tad pilnai suprastoje Tėvynės žodžio prasmėje aukurų ir *altorių Lietuva sulietina* į vieną sintetinę amžinosios Lietuvos viziją.

"*DVIEJŲ TĖVYNIŲ*" LIETUVIS

Tėvynės, gal šiuo atveju būtų tiksliau pasakius, tautybės mes nepasirenkame: mes ją paveldime -- iš savo tautos mes perimame jos kraują, kalbą, istoriją, kultūrą, žodžiu, visą jos fizinį ir dvasinį palikimą. Mes esame savo tautos fizinis ir dvasinis tęsinys. Tačiau jei fizinė priklausomybė tautai nepareina nuo mūsų pasirinkimo, tai dvasinio palikimo pasirinkimas pareina nuo mūsų pačių valios. Kiekviena genera*cija rašo testamentą* įpareigodama sekančią generaciją jį vykdyti. Štai šioje vietoje mes pri*einame prie begaliniai aktualios* sakyčiau, tragiškai aktualios problemos, būtent: "dviejų tėvynių" problemos.

*Kartais nugirstu mūsų jauni*mą kalbant, kad jis priklausąs "dviems tėvynėms". Panašių tvirtinimų teko girdėti ir iš senosios išeivijos lūpų. *Tuojau* tenka pasakyti, kad taip galvodami mes prieiname prie absurdo, nes savo tėvynes imame daugintį iki begalybės. *Juk* Anglijos lietuviui išeiviui antroji tėvynė bus Anglija, Prancūzijos lietuviui -- Prancūzija, Australijos -- Australija, Abisinijos -- Abisinija ir t.t., žodžiu mes pasidarome tiesiog tėvynių milionieriai: kiek pasaulyje kraštų, tiek įsigyjame tėvynių!

Gal čia bus ne pro šalį prisiminus, kad mus, lietuvius, "*dviejų tėvynių*" *piliečiais labai* stengėsi ir šiandien tebesistengia padaryti mūsų priešai kaimynai. Sakysime, kai kryžiuo*čiai pirmoje XIII amž. pusėje* įsibrovė į Prūsiją, tai kryžiaus vardu ji ėmė prūsus "perdirbinėt", "taisyti", krikštyti, kiek jų dar liko neišžudytų ir, be abejo, kalti jiems į galvą, kad jie dabar būsią prūsai ir vokiečiai, kitaip sakant, turėsią "dvi tėvynes": Prūsiją ir Faterlandą.

Kai lenkai XIV amž. pabaigoje ėmė skelbti krikščionybę Lietuvoje, tai susikvietę visas dangiškas galybes, lietuvį ėmė "taisyti" ir taip "beremontuodami" sužlugdė jo tautinį charakterį ir paskelbė pasauliui kad jis esąs "gente lithuanus, nacione polonus", atseit, padarė "dviejų tėvynių" pilietį: lietuvių genties, lenkų tautos!

Carai XIX amž. net ir lietuvišką raštą buvo uždraudę, kadangi vėlgi turėjo labai "kilnų tikslą" -- lietuvius suvaryti į cerkves, juos supravoslavinti ir sumaskolinti. Ne, carai lie-

(Nukelta į 14 psl.)

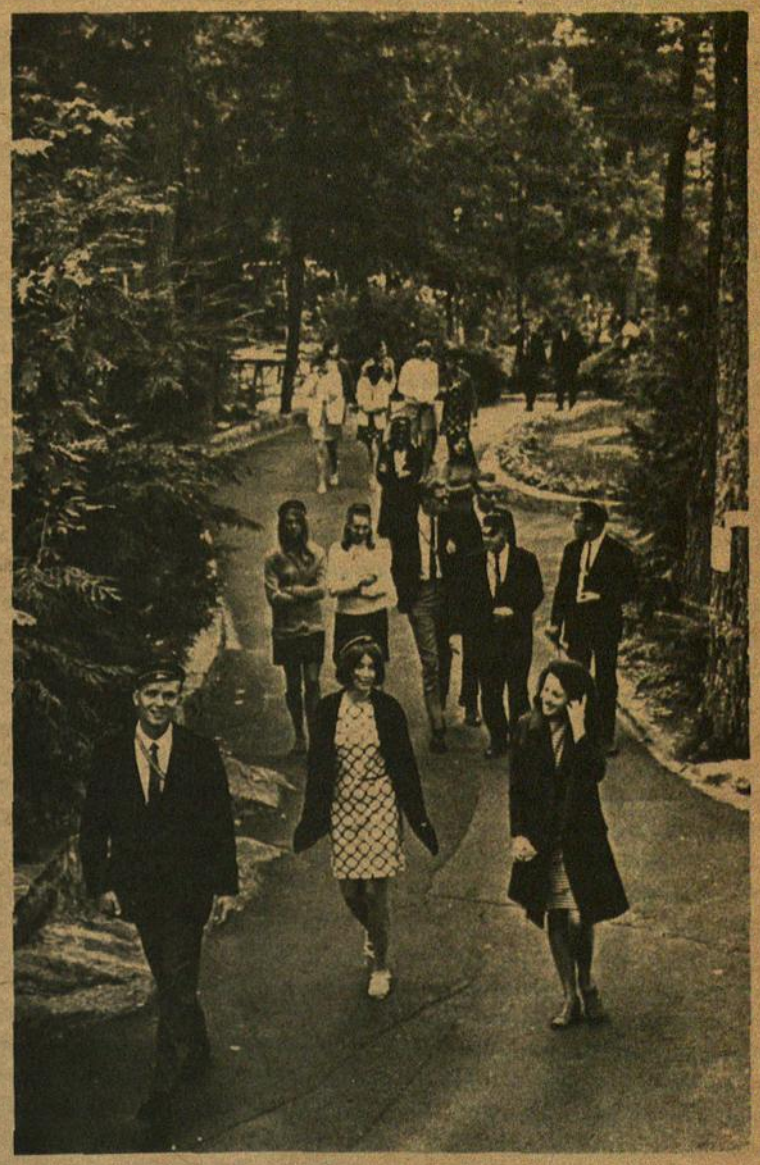

Stovyklautojai renkasi į paskaitą...

Iškilmingo posėdžio metu

KIEKVIENA PUŠIS SAVO ŠILUI OŠIA...

(Atkelta iš 13 psl.)

tuviui "dviejų tėvynių" nesiūlė: dėl savo panslavistinio išdidumo jie siūlė tik vieną tėvynę, būtent: matušką Rusiją. Jie net ir Lietuvos vardą buvo išbraukę iš žemėlapio ir ją pavadino tik "šiaurės vakarų kraštu". Žodžiu, ir carai norėjo lietuvį "patobulinti", "perdirbti", įpiršti jam naują tėvynę ir, žinoma, sumaskolinti.

Bet Lietuvos istorijoje, turbūt didžiausi lietuvio "naujintojai" ir atkakliausi "dviejų tėvynių" piršliai bus dabartiniai raudonieji meistrai Lietuvoje. Štai jau beveik 30 metų kai Kremliaus instruktoriai plauna lietuvio smegenis, "taiso" Lietuvos istoriją ir iš lietuvio daro "tarybinį lietuvį", kitaip sakant, dviejų tėvynių pilietį, būtent: Tarybinės Lietuvos ir visasąjunginės tarybinės maskolių imperijos!

Kaip matome, mums niekad netrūko ir netrūksta geradarių pasišovusių mus "naujinti", "mokyti", "taisyti" ir primygtinai piršti mums "dvi tėvynes" vis tėviškai mums glostydami galvas ir linkėdami visokių gėrybių kad mes ko greičiausiai ir be pasipriešinimo uždustume jų glėbyje.

Pagaliau neturėkime iliuzijų ir dėl Dėdės Samo užmačių. Žinoma, čia laisvė, ką nori kalbėk, ką nori kritikuok, niekas čia nedraudžia ir organizuotis bei laikraščius leisti, tačiau mes būtume paskutiniai akliai, jei nematytume, jog Dėdės Samo girnos labai aštrios ir kad jos dirba nesustodamos ir nepailsdamos. Jos jau sumalė lietuvių šimtus tūkstančių ir padarė iš jų masinį amerikonišką produktą. Ar mums, kaipo lietuviams, yra pavojingesnis kūjis ir piautuvas, ar Dėdės Samo girnos, aš nežinau, tik tiek aišku, kad ir čia lietuvis perdirbinėjamas ir daromas "dviejų tėvynių" piliečiu. "Antrąją tėvynę" mums siūlo kiekvienas kraštas, kur mes prisiglaudėme: Amerika šiuo atveju nėra išimtis. Nuo mūsų pačių atsparos pareina, ar mes tais sirenų balsais susižavėsime ir be atodairos pulsime "antrajai tėvynei" į glėbį, ar padėkosime už svetingumą ir išdidžiai žygiuosime lietuvišku keliu.

Neolituanai skelbia ir išpažįsta šūkio Pro Patria ideologiją. Šiuo atveju, man rodos, negali būti jokios kalbos apie "dviejų tėvynių" ideologiją. Šį šūkį Korp! Neo-Lithuania įsirašė į savo konstituciją kurdamasi Lietuvoje, šį šūkį ji atgaivino išeivijoje ir su juo žengia į ateitį. Kiekvienam lietuviui ir juo labiau neolituanui kur jis bebūtų, kokią pasaulėžiūrą beišpažintų, kokios srovės bilietą benešiotų, tėvynė gali būti tik viena, būtent: Lietuva!

ŽODIS APIE LIETUVIŠKĄ ALTRUIZMĄ

Būčiau vienašališkas, jei užmerkčiau akis prieš tuos atvejus, -- o tokių atvejų atsiranda vis daugiau -- kai jaunas lietuvis jau yra gimęs šiame krašte, kai apie Lietuvą jis sužino tik iš savo tėvų lūpų, iš rašto arba tik iš nuogirdų. Gimtinė reiškia tą kraštą, kur gimei, atseit, jei gimei Amerikoje, tavo gimtinė bus Amerika. Tai teisinga, bet pabrėžtina, kad gimtinė dar nėra Tėvynė. Pats gimimo faktas dar toli gražu nepasprendžia tavo dvasinės priklausomybės tam kraštui. Tėvynė yra viskas: istorija, kalba, tradicijos, papročiai, menas, gimtinė -- tik gimimo vieta. Mes čia esame svečiai, mes čia įsikūrėme laikinai istorinių aplinkybių verčiami, mes esame nukentėjėliai audros išmesti į salą. Mūsų Tėvynė liko kažkur kitur. Gerai, sakysime, jaunas lietuvis čia išsiaukléja, išsimokslina, vartoja šio krašto kalbą, įsitraukia į politinį, kultūrinį, organizacinį gyvenimą ir tt. ir tt., bet argi tai verčia jį beatodairiškai išvartyti visas lietuviškas gaires ir, nusigręžus nuo savo tikrosios Tėvynės vizijos, brukti galvą į svetimas girnas? Mano supratimu, nėra nenugalimų kliūčių būti gyvenamo krašto piliečiu ir likti geru lietuviu. Pavyzdžių tam netrūksta.

Taigi, visa painiava ir prasideda kai imama filosofuoti: ar aš esu lietuvis, ar jau nebe lietuvis? Kodėl aš turiu būti lietuvis? Lietuvos aš nemačiau ir nepažįstu. Lietuva man nieko nedavė, kodėl aš turėčiau kovoti už jos laisvę? Lietuva baigta, ji niekad laisvės nebeatgaus, kam tada bergždžiai eikvoti energiją ir laiką kovai už tai ko nebėra? Štai, čia ir prasideda nulietuvėjimo pradžia. Kai senosios Tėvynės vizija ima blankti lietuviškoje sąmonėje ir kai pati sąmonė ima niauktis, tada protą ir jausmus suima sausligė ir po trumpesnio ar ilgesnio laiko lietuvį tautiškai palaidoja ir juo kaip trąša pasinaudoja kita tauta. Taigi, šiuo atveju ne mirtis yra gyvenimo tragedija, o tragedija yra tai, kas miršta žmoguje. Ir kažin ar yra kas šlykštesnio už savo tautos sielos numarinimą? Tai yra ne kas kita, kaip savo tėvų ir protėvių palikimo begėdiškas išpardavimas.

Aš nesu pesimizmo profesionalas pralaimėjęs kovą su tikrove, bet aš nesu ir optimizmo šauklys skelbiąs Lietuvos imperijos atstatymą: aš noriu likti realybės ribose. Tad nevyniodamas dalyko į vatą pasakysiu atvirai, kad neišpasakytai sunku, o gal ir visai neįmanoma įkalbėti, įtikinti, įrodyti žmogui, kodėl, būtent, jis turi būti lietuvis. Tai yra taip pat neįkalbamas ir neįrodomas dalykas, kaip kad neįkalbamas ir neįrodomas dalykas, kodėl žmogus turi būti katalikas, protestantas, budistas ar laisvamanis. Jei tautietis yra gimęs svetur ir savo tėvų krašto nėra matęs, Tėvynės meilė jam darosi labai abstraktus, sakyčiau, vien tik geros valios, sentimento ir labai kilnaus pasiryžimo dalykas. Aš čia nesu pasiryžęs skelbti Tėvynės kulto, tačiau norėčiau priminti, kad jei dėl Tėvynės kovojama, kenčiama ir miršta, tai, tur būt, dėl to, kad Tėvynės meilė priklauso prie pačių intymiausių ir giliausių žmogaus dvasios pasireiškimų.

Žinoma, kai jaunas lietuvis sako, kadangi jis senosios Tėvynės nesąs matęs, tai ji jam kaip ir nesanti, jam galima atsakyti. kad ir Nigerijos gal jis nematė, betgi, tur būt, neabejoja ją esant, tačiau toks dialogas nieko neišaiškina ir nieko neišsprendžia. Gali įdainuoti į plokštelę melodiją, bet negali žmogui įkalbėti senosios Tėvynės meilės, gali nutapyti drobėje Tėvynės peizažą, bet nėra tokio stebuklingo teptuko kuriuo galėtum žmogaus dvasioje nutapyti Tėvynės paveikslą. Vienintelis kelias senosios Tėvynės meilei įsisąmoninti yra jos istorijos, literatūros, kalbos, tautosakos, meno studijos. Be abejo, daug padeda šeima, organizacijos, spauda, bet vis dėlto reikia pabrėžti, kad kelias į senąją Tėvynę yra labai individualus kiekvieno lietuvio dalykas. Juk jei nori pasidaryti geras profesionalas turi studijuoti keletą metų, jei nori pasidaryti geras lietuvis turi visą laiką maitintis Tėvynės sultimis iš visų prieinamų šaltinių.

Mes, lietuviai, šiandien išgyvename, tur būt, pačią juodžiausią savo istorijos gadynę. Būti ar nebūti problema mūsų dienotvarkėje šiandien yra įrašyta ugningomis raidėmis ne tik Tėvynėje, bet ir visame pasaulyje, kur tik esama lieuvių. Lietuvių tauta šiandien yra išblaškyta, niokojama, beteisė. Tad ar nereikalauja mūsų lietuviškas altruizmas jai padėti? Kai kaimyną užpuola plėšikai, ar mes neskubame jam pagalbon? Kai mūsų pačių namus užpuola gangsterių gauja, argi mes stovėsime rankas sudėję ir iš tolo žiūrėsime kaip jis ten šeimininkauja? Juk ar nėra ne tik teisingumo, bet ir lietuviško altruizmo bei solidarumo reikalas ginti savo nuosavybę ir tėvų palikimą juo labiau, kad plėšikai grobia ne tik mūsų turtą, bet kėsinasi išplėšti ir mūsų dvasią? Ir pagaliau ar būtų garbinga bailiškai slapstytis savo antroje galingoje "tėvynėje" ir iš tolo žiūrėti kaip maskolio bato triuškinamas tautos kamienas?

Apie nutautėjimą išeivijoje daug kalbama iki nuobodumo. Man rodos kad jaunų intelektualų organizacija pasiskelbusi šūkį Pro Patria ir nešanti savo vėliavą lietuvybės avangarde neturėtų užsikrėsti nutautėjimo nuotaikomis. Man rodos, kad neolituano psichiką turėtų apspręsti ne tik jo kepuraitė, bet ypačiai tai, kas slypi po ja. Tais žodžiais aš noriu pasakyti, kad neolituanas, išpažindamas savo šūkio ideologiją, turėtų iš kitų išsiskirti savo veržlia neolituaniška galvosena, savo aiškiu lietuvybės idealu, savo lietuviška į tautos istoriją atremta sąmone, žodžiu, savo aiškia, šviesia Lietuvos vizija.

KIEKVIENA PUŠIS SAVO ŠILUI OŠIA

Ką sako lietuvių išmintis apie Tėvynės meilę? Blogas paukštis, kuris savo lizdą teršia. Dūmas Tėvynės už svetimą ugnį šviesesnis. Po savo stogu visaip patogu. Sava lūšnelė mielesnė už svetimą palocių. Aplamai, tautos išmintis apie Tėvynės meilę turi tą pagrindinę mintį, kad Tėvynė yra neįkainuojama ir niekuo nepamainoma vertybė, kad žmogus be savo Tėvynės, kaip augalas be sulčių, kad tik savoje Tėvynėje žmogus gali laisvai ir pilnai išvystyti savo asmenybę. Mūsų žmonių išmintyje slypi Tėvynės meilės mistika, kuri siejasi su pačiais giliausiais žmogaus dvasios išgyvenimais, sakyčiau, su pačiais intymiausiais sielos virpesiais, kurie kartais nulemia ir jo likimą -- gyvenimą ar mirtį. Kodėl žmogus savanoriškai miršta už savo Tėvynę, lieka didelė paslaptis. Gal tuo momentu jis galvoja apie kraujo auką savo Tėvynei, gal jis tada girdi praėjusių generacijų balsą reikalaujantį vykdyti jų testamentą, t.y. kovoti už tuos pačius idealus, už kuriuos kovojo prosenoliai, gal jis instinktyviai aukojasi ir priešinasi tautinio kolektyvo ateičiai ir gerovei patikrinti -- mums lieka neįminta mįslė, tačiau faktas lieka faktu, kad tam tikrais istorijos momentais tauta be kraujo aukos išsiversti negali.

Lietuvis išgyveno garsingų ir šviesių gadynių, bet jis išgyveno ir tokių amžių, kada lietuviu būti buvo be galo sunku. Kiekviena tauta savo krauju ir prakaitu laisto savo žemę, kad joje būtų gera ir saugu gyventi, bet, gal būt, lietuvių tautai likimas lėmė daugiau kaip kuriai kitai tautai išlieti savo kraujo ir prakaito ginant savo žemę. Mūsų priešai ne kartą varė vinis į mūsų karstą ir giedojo amžinątilsį prie mūsų duobės, tačiau jų viltys ir džiaugsmas nepasiteisino: mes nebuvome klusnūs lavonai ir vėl kėlėmės iš karsto didžiausiam mūsų graborių nustebimui ir nepasitenkinimui...

Ir šiandien Lietuvos graboriai varo vinis į jos karstą, gieda internacionalą ant mūsų kapo, šoka kazoką iš džiaugsmo ir skelbia raudonąją Karolio Markso evangeliją tikėdamiesi lietuvius nagaikomis suvaryti į žemišką rojų ir, žinoma, lietuviu tautą, kaip atskirą plytą, įmūryti į maskoliško imperializmo pastatą. Tačiau tauta atžygiavusi iš amžių gilumos ir istorijos eigoje išryškinusi savo kūrybinį genijų pražūti negali ir juo labiau negali tapti niekšų tautos trąša. Tas vinis, kurias šiandien mūsų graboriai varo į mūsų karstą, galų gale jie patys įsivarys į savo karstą. Tokia yra istorijos logika: tironijos niekad nebuvo amžinos. Laisvės saulė patekės ir maskolių prismardintas Nemuno šalies oras išsisklaidys ir vėl pasidarys grynas. Vokiečių nacionalsocializmas nuo per didelio gobšumo sprogo, sprogs ir maskolių komunizmas, kuris nori apžioti dar daugiau. Mūsų prosenoliai ir didingoji mūsų tautos praeitis mus įpareigoja nepadėti ginklo, nedezertiruoti, nenuskęsti svetimose bangose ir nepavargti. Nusileidusi ant Nemuno šalies naktis išsisklaidys, ir mes grįšime namo. Aš regiuateities Lietuvą laisvą ir išdidžiai žygiuojančią kitų veržliųjų tautų pirmose eilėse.

Visais laikais ir visi Lietuvos vadovai - karaliai, didieji kunigaikščiai, politikai, kariai, kultūrininkai ir ne tik vadovai, sakyčiau kiekvienas lietuvis puoselėjo savas Lietuvos vizijas. Sakysime, Mindaugo Lietuvos vizija buvo suvienyta Lietuva, Vytauto Didžiojo -- Lietuvos imperija, dr. Jono Basanavičiaus -- atkurta laisva Lietuva etnografinėse ribose, Antano Smetonos -- neutrali valstybės tarp Rytų ir Vakarų su sostine Vilniuje ir su Mažąja Lietuva. Tos vizijos skiriasi viena nuo kitos, tačiau jos visos turi bendrą pabrėžtinai išryškintą bruožą, būtent: Lietuvos laisvę, garbę ir gerovę. Mes, tremtiniai, irgi turime savą Lietuvos viziją, kuri gal nėra aiški smulkmenose, bet kurios bendri bruožai yra šie: Lietuva laisva, nepriklausoma su sostine Vilniuje ir pirmą kartą savo istorijoje susijungusi su visa Prūsija.

Intelektualų organzacija, kuri turi įsirašiusi savo veliavoje taurų šūkį Pro Patria yra pašaukta, sakyčiau, įpareigota, gal teisingiau pasakius, įsipareigojusi laisvos Lietuvos viziją puoselėti, skelbti ir petis petin žygiuoti kūrybinių lietuvių pajėgų avangarde sekant didžiųjų lietuvių pavyzdžiais ir ypačiai atsimenant didžiuosius žygdarbius partizanų, kurie į Lietuvos istorijos puslapius įrašė savo testamentą krauju ir kurie ne savo fantazijoje ir svajonėse, bet žiaurioje tikrovėje kūrė naują Lietuvos gadynę prilygstančą Homero epui.

Noriu baigti savo pokalbį labai poetiniais ir labai gilios lietuvių išminties žodžiais, kurie skamba taip: Kiekviena pušis savo šilui ošia. Ar mes, jaunos pušys ir jauni beržai, neišgirsime to mūsų tautos išminties balso, gal būt, paraginimo, paskatinimo o, gal būt, ir istorinio bei likiminio reikalavimo?

Tinklinio rungtynių žiūrovai...

Pirm. A. Modestavičius įteikia dovaną kolegei B. Vaičjurgytei, iš Bostono, laimėjus premiją kaukių baliuje už įdomiausią kaukę.

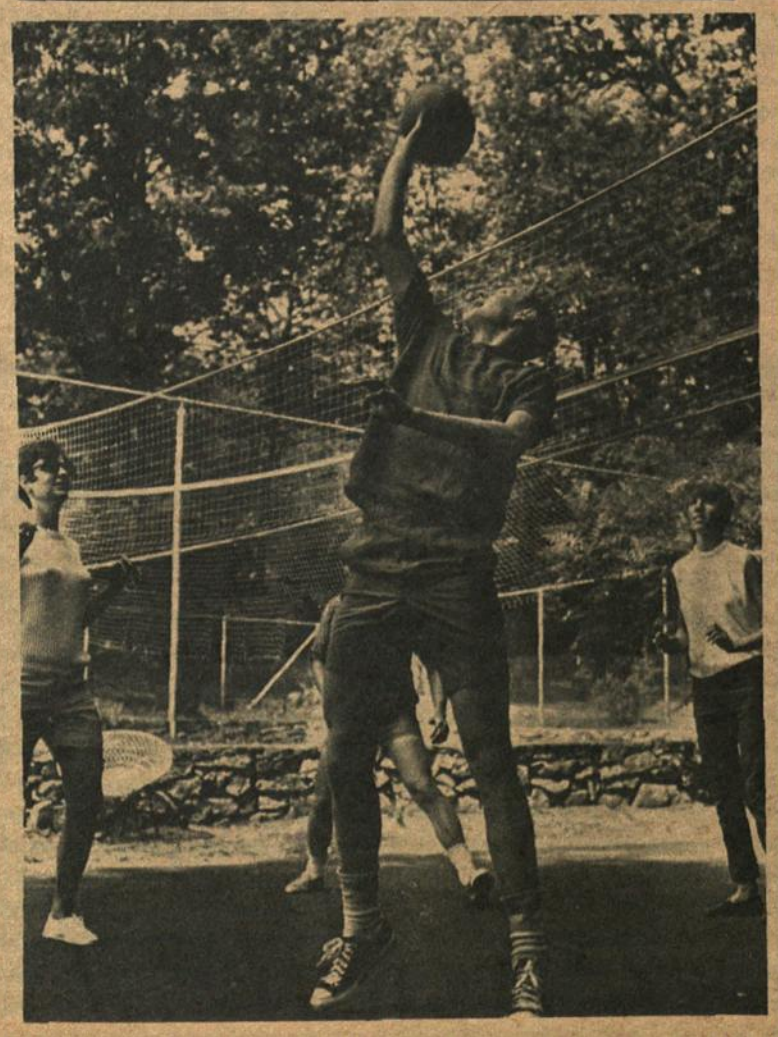

Sporte rungtyniaujant...

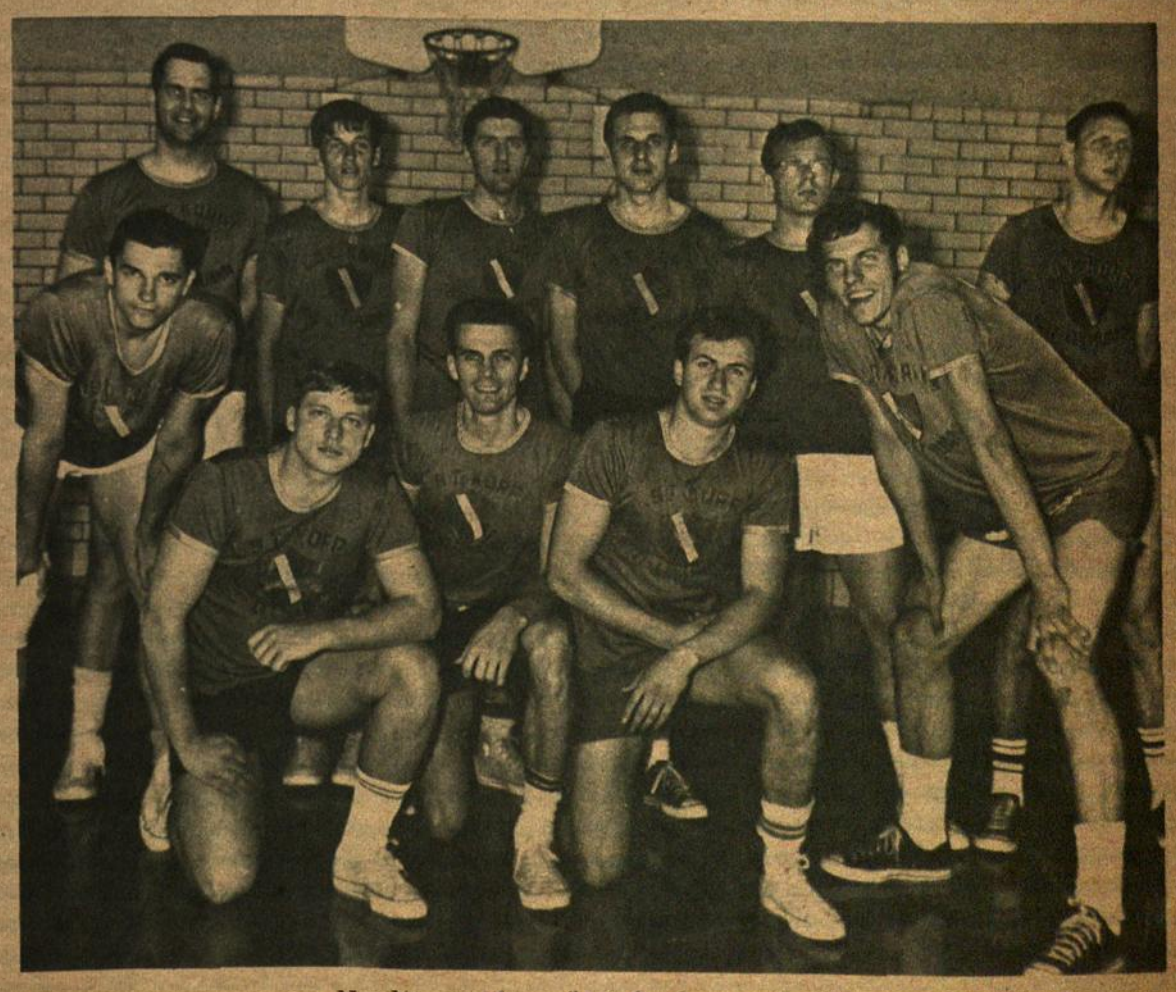

Neolituanų krepšininkų komanda.

Ten, kur trykšta lietuviškos gyvasties šaltinis

Prieš daugelį metų Clevelando akademinis jaunimas buvo vienas iš aktyviausių ir savo veikla visiems buvo pavyzdžiu. Ten filisterio Cezario Modestavičiaus darbu buvo įžiebta pirmoji ugnis, įgalinusi atgaivinti LST Korp! Neo-Lithuania veiklą JAValstybėse ir netrukus ten buvo suorganizuotas pats veikliausias Korporacijos padalinys.

Po to C. Modestavičius buvo apdovanotas (pirmasis Korporacijos išeivijos istorijoje) Korporacijos garbės žiedu, o G. Modestavičienei buvo suteiktos Korporacijos spalvos kaip garbės filisterei.

Po to Modestavičius sutikome Chicagoje, kaip naujakūrius. Jie ieškojo namo su didelėmis rūsio patalpomis, lietuvių kolonijoje, Marquette parke.

Radę gi įnyko jį įrengti papapuošti, kad rūsio patalpos būtų jaukios, muzikiniai akustinės, lyg, rodos, šeimininkai grįžę po dienos darbų, galės ten susirinkti poilsio, pasiklausyti muzikos, pažiūrėti televizijos minkštose kėdėse sukritę skaityti laikraščius bei knygas.

Bet vietoje sau, Modestavičiai įrengė patalpas kitiems -- jaunimui ir todėl neveltui jų namas Chicagoje vadinamas mažuoju jaunimo centru.

Čia renkasi repeticijoms Korp! Neo-Lithuania orkestras, kuriam vadovauja, nuo to laiko kai jis buvo suorganizuotas Clevelande, Algis Modestavičius. Šis orkestras šiuo metu yra vienas iš geresniųjų Chicagoje ir su juo norėjo pasirašyti sutartį vienas iš didžiųjų šio miesto viešbučių. Mat, pasitaikė proga, kad viešbučio direktorius, atvykęs į plokštelių įrekordavimo įstaigą, išklausė repeticijas ruošiant išleisti Korporacijos orkestro naują plokštelę, taip susižavėjo, jog pasiūlė pasirašyti sutartį ilgesniam laikui. Bet orkestro dalyviai studentai, kiti ruošiasi magistro laipsniui ir studijuoja vakarais. Tad ir didesniam įsipareigojimui susidaro daug sunkumų.

Algis Modestavičius šiose patalpose suorganizavo ir tautinių šokių šokėjų grupę. Pradžiai užteko vietos ir šiame mažajame jaunimo centre, bet kai grupė išaugo peršokusi ir geriausias viltis, tada teko kraustytis į didįjį Jaunimo Centrą ir ieškoti naujų instruktorių.

Bet kai pamokos užsibaigia, reikia poilsio, reikia vietos pasikalbėjimui, reikia namų aplinkos.

Ir vėl visi skuba į mažąjį jaunimo centrą, kur jų laukia kolegės G. Modestavičienės paruošta kavutė, pyragaičiai.

Čia susibūrimo centras ir Korporacijos sportininkų kuriems vadovauja iškilusis krepšininkas Edas Modestas.

Jis šiuo metu yra ir Korporacijos Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirmininkas. Tad, kur kitur rinksis valdyba posėdžio, kur bursis visas kitas aktyvusis korporacijos vienetas, jei ne čia.

Ir taip septynias dienas savaitėje, vis kas nors turi susirinkti, tai dainininkai, tai vaidintojai, ar literatai besiruošią literatūros vakarui.

Kai pasibaigė šokių šventė, atrodė, lyg su ateinančiom vasaros atostogoms, susilauks poilsio ir šis namas, o ypatingai malonieji šeimininkai. Bet kur tau! Algis yra Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas, tad nauja darbo našta -- organizuoti tradicinę vasaros stovyklą.

Edui gi, ir jo vadovaujamai padalinio valdybai tenka visi kiti darbai, ryšium su stovyklos pravedimu.

Vėl varstosi durys, vieni ateina, kiti išeina. Durų niekas čia nerakina ir niekas atėjęs neieško šeimininkų. Yra gerai, o jei jie išvykę, čia šeimininku yra kiekvienas studentas lietuvis.

Stovyklą gerai suorganizuoti ir ją pravesti -- darbo gausybės. Jaunimas turi marias idėjų, įvairiausių sumanymų, geriausių norų.

Bet jiems reikia patarėjų, užtarėjų, paskatintojų ir gausybės kitų nuoširdžių jų darbų rėmėjų.

O čia pat, tik laiptais palypėjus aukštyn, tik paprašius į talką ateina kolegė G. Modestavičienė. Ji patars, pamokys, nurodys, pasakys. Nesigailės laiko, darbo, padės visu nuoširdumu, visa savo energija. Lyg geroji širdies mokytoja atidarys savo žinių skrynelę ir pasiimkite kas ką nori, kas reikalinga.

Ir vieną gražų šeštadienio rytmetį suvažiavo per dešimtį mašinų korporacijos ir tautiniais spalvom papuoštų prie Modestavičių namo, suvežė tėvai per 50 jaunų studentų, pasibučiavo su savo vaikais, palinkėjo sėkmės ir aida 1000 mylių kelionė į New Yorką, aida keliais lygiais su daina, jaunystės džiaugsmu.

O kad kelyje pravažiuojantieji pakeleiviai žinotų, kas šia mašinų virtine vyksta, jie jas papuošė plakatais, kurie skelbė, kad lietuviai studentai neolituanai vyksta į tradicinę vasaros stovyklą.

Vieną pavakarį sustojau aplankyti Modestavičių šeimą, sakau pleptelėsim žodelį, tokių visokių pavydo žodžių prisiklausęs, pasiguosiu, širdies kartėliu pasidalinsiu.

Ir tik mums pirmą kavos puoduką išgėrus, rudenio saulėlydžiu už lango besigrožint, girdim gi apačioje, durys tik trinkt, trinkt, jauni balsai, krykštavimai.

Maniau, kad po stovyklos atsikvėpsite kiek ... sakau.

Jaunimas užsimojimų turi gausybę. Vieną veiklos barą baigus lyg po sėjos, ruošiasi pinčiai, po to rudens patalkei, -- sako šypsodamasis pro ūsus Cezaris Modestavičius.

Ateina Edas.

-- Tai kam dabar ruošiatės, -- klausiu.

-- Nagi, metinė Korporacijos šventė čia pat, kuri įvyks lapkričio 9 d., šeštadienį, Jaunimo centro salėje, o lapkričio 17 d., sekmadienį, turėsime jaunųjų talentų tradicinį vakarą, kuris įvyks taip pat Jaunimo Centro salėje.

Nusileidę laiptais žemyn sekėme repeticijas, bet apie tai parašysime kitą kartą.

Sudie, labankat kolegos, sakome ir paliekame krykštaujantį mūsų atžalyną.

Vytautas Kasnis

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
CHICAGOJE

Maloniai kviečiame Tamstą atsilankyti į L.S.T. Korp! Neo-Lithuania 45 m. sukaktuvinę

METINĘ ŠVENTĘ,

1968 lapkričio 9 d., 7:30 val. vak. Jaunimo Centro salėje, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti iki š. m. lapkričio 5 d. Mečiui Šimkui, 4259 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60632. Telef. 254-7450.

Visi korporantai(ės) dalyvauja su spalvomis.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
Chicagoje

ŠVENTĖS PROGRAMA

a. 10 val. ryto pamaldos už mirusius korporacijos narius Jėzuitų koplyčioje.
b. Po pamaldų lankymas mirusiųjų korporantų kapų šv. Kazimiero kapinėse.
c. 7:30 v. val. iškilminga Korp! Neo-Lithuania sueiga ir junjorų kėlimas į senjorus.
d. Vakarienė ir šokiai.
(Šokiams gros Korp! Neo-Lithuania orkestras).

Šventės ir vakarienės išlaidoms padengti aukojama:
studentai — $3.00
visi kiti — $5.00

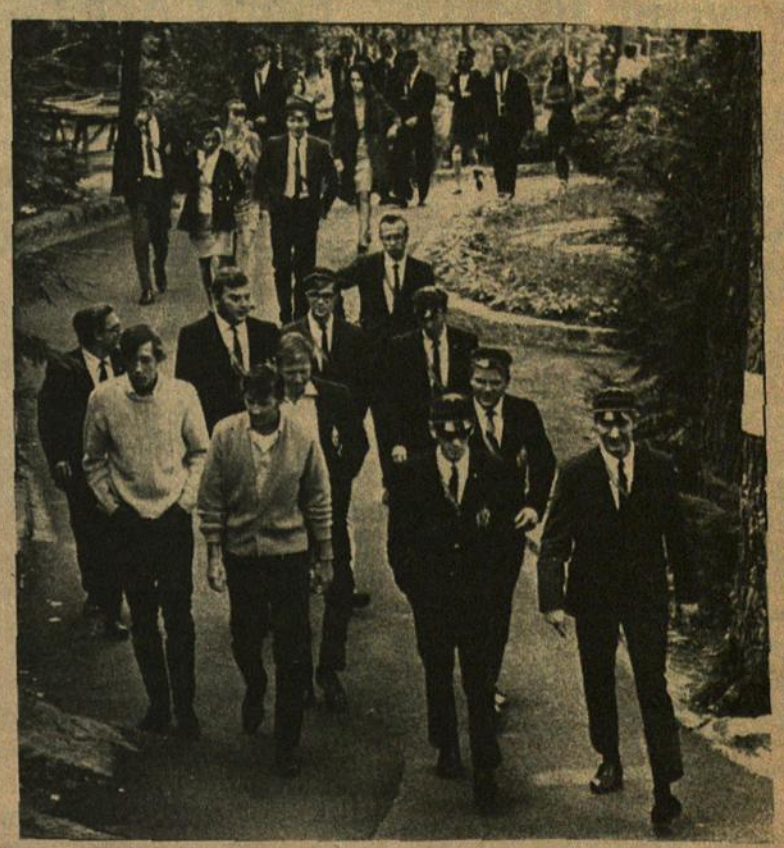

Renkantis į paskaitą

KAUKIŲ BALIUS STOVYKLOJE

Delegatai atvyksta į konvenciją...

Kostiumuoti hipiai...

Stovyklautojai su vasarvietės savininke p. Slyviniene.

Stovyklautojai kaukių baliuje...

DIRVA 6907 SUPERIOR AVE., CLEVELAND, OHIO 44103
TELEF.: 431-6344

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS.

IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS.

Nepamirškit, kad jau laikas užsiprenumeruoti ateinantiems metams.

Prenumerata metams $13.00. Pusei metų $7.00.

DIRVOS SPAUSTUVĖ ATLIEKA ĮVAIRIUS SPAUDOS DARBUS.

6907 Superior Avenue Telef.: 431-6344

Dr. Birutė ir Bronius Kasakaičiai. V. Kasniūno nuotr.

TYLŪS ŽODŽIAI – DIDELI DARBAI

APIE ŽMONES IR ĮVYKIUS, NEOLITUANŲ STOVYKLĄ ORGANIZUOJANT

Jei surinktum visas paskaitas, skaitytas Korp! Neo-Lithuania stovyklose, pridėtum aprašymus simpoziumų bei diskusijų, susidarytų dviejų-trijų tomų didelės knygos. O jei surašytum dalyvių skaičių, kurie jas išklausė, reikėtų tris nulius pridėti.

Daugiau nei pusę visų stovyklų lankiau (jų būta vienuolika), vienai vadovavau, rinkau rašytinius pasisakymus stovyklos dalyvių, o taip pat iš asmeninių pasikalbėjimų susidariau vaizdą, kiek daug jaunuoliui akademikui jos padeda asmenybės formavaimui, kas liečia lietuvybės ugdymą.

Norint, kad stovykla gerai pasisektų, būtina sąlyga, kad jos organizavimas nebūtų skubotas, bet ilgų mėnesių iš galvota, giliai išsvarstytas, išdiskutuotas darbas, iki smulkių detalių išplanuotas.

Todėl su dideliu įdomumu sekiau šios stovyklos organizavimo darbus, nes ji rišosi su jubiliejiniais laisvės kovos metais.

Kai kam galėjo kilti klausimas, kad Korporacijos vyr. valdybos nariai, įsijungę aktyviai į Tautinių šokių šventės rengimo darbus bei kitus didesnius užsimojimus, pritrūks ir laiko ir energijos stovyklos pasiruošimui.

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas suorganizavo ir pradžioje vadovavo naujai suorganizuotai reprezentacinei tautinių šokių grupei, kurioje pradžioje buvo tik 20 šokėjų, o vėliau išaugo iki 50.

Vyr. valdybos narys dr. Leonas Kriaučeliūnas buvo Tautinių šokių šventės komiteto pirmininkas, ant kurio pečių gulė milžiniškas darbas.

Kiti nariai: Regina Česaitė, Bronius Kasakaitis ir Kęstutis Cicėnas be savo tiesioginių įsipareigojimų, taip pat talkino tautinių šokių šventės rengimo k-tui, bei buvo užsiėmę kitais visuomeniniais darbais.

Bet nežiūrint į visa tai, stovyklos organizavimo darbas buvo pradėtas ankstyvą pavasarį, skiriant daug laiko ir jėgų.

Vien tik vietovės suradimas pareikalavo daug laiko, bevažinėjant ir beieškant gražios vasarvietės ir svarbiausia prieinamomis sąlygomis, kad studentai galėtų iš savo skylėtų kišenių sumokėti.

Dalį darbų pavedę atlikti Chicagos padalinio valdybai, kuri apsiėmė stovyklą pravesti (kas taip pat pareikalavo daug darbo), reikėjo sudaryti stovyklos programą, paskaitų ciklą, numatyti simpoziumus, diskusijas, vakarojimų programas.

Jaunimas, nebetelpąs Modestavičių namuose, kur užėmė abu aukštus, persikėlė į kitą namą, pas svetinguosius dr. Birutę ir Bronių Kasakaičius.

Jei savaitės dienomis čia vakarais susirinkdavo vyr. valdyba pasitarimams, posėdžiams, tai savaitgaliais rinkdavosi jaunimas, ypač juniorai. O jų skaičius didelis, nustatyta programa plati, tad ir sueigų skaičius gausus.

Magistrė Jūratė Jokubauskaitė-Slivinskienė ruošdama juniorus rudeniniams egzaminams, kartu juos ruošė ir stovyklai, kad kiekvienas parašytų referatą.

Po filisterio paskaitos paprastai vykdavo diskusijos, o po to dainos ir jaunųjų vakarojimai.

O svetingieji šeimininkai, žiūrėk, visados vaišes paruošia, stalus nukrauna visokiomis gėrybėmis bei skanumynais.

Ir neretai gi pasitaikė, kad susirinkusieji randa šeimininkės raštelį, jog šalti užkandžiai paruošti, reikia tik kas pečiuose sudėta daboti, kad nesudegtų. Ji gi pati turėjo išvykti į ligoninę, kur laukia pacientai.

Kai kalbame apie žmones idealistus, kaip dažnai prisimename apie dr. Birutę ir Bronių Kasakaičius. Neužtiksi jų pavardės spaudoje, daugis gi ir nežino, kiek jie daug širdies ir meilės parodo mūsų jaunimui jų veiklos darbe.

Atsimenu Jaunimo Kongresą. Reikėjo gi užjūrio svečius priimti. Ir kas gi kitas, jei ne Kasakaičiai padirbdino kelis raktus ir užleido jiems namo antrąjį aukštą, kur jie svečiavosi net kelis mėnesius.

Reikia atvykusius visuomenininkus bei kultūros darbuotojus priimti, kur gi kitur juos priglausi, jei ne Kasakaičių namuose.

Tai tik keli pavyzdžiai, didelės talkos darbe.

Vytautas Kasniūnas

Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdyba. Iš kairės: pirm. Edas Modestavičius, vicepirm. Živilė Keliuotytė, sekr. Zita Burneikytė ir ižd. Jonas Grigaitis. Trūksta valdybos narės kol. Jurkūnaitės.

Neolituanų tautinių šokių grupės šokėjai.

STOVYKLOS VADOVO AKIS

Pro medžių šakas prasiskverbė pirmieji saulės spinduliai ir, švelniai prisėlinę, pažvelgė pro langą į stovyklos vadovo veidą. Lyg pajudinta, atsivėrė pavargusi, paraudusi vadovo akis. Atsivėrė. Ir sunkus vokas paliko kyboti, o akis įsibedė į priešais stovinčio laikrodžio rodyklę... ir toliau akis -- nė krust. "Kaip esu pavargusi", galvojo vadovo akis, "jau kelinta diena be rimto poilsio. Kaip vakar visą dieną visur akis vedžiojau, kaip maža ilsėjaus ir, vėlai atgulus, mažai temiegojau. O štai jau reikia keltis ir prie darbo stoti. "Keltis" pagalvojo akis. Tuo momentu prasivėrė lūpos ir, kiek plačiai tenoro skalė galėjo išvežti, suriko: "Kelkite, kelkite, kelkite!"...

Tuojau, kaip skruzdėlynas, stovykla sujudėjo, kas griebė batą, kas kojinę - suknelę. Ir visi skubiu tempu vadovo "Kelkite" vykdė. Visai patenkinta vaikščiojo punktuali vadovo akis nuo vieno kolegos -- prie kito, sau giliai mastydama "Kaip malonu žvelgti į susikaupusį jaunuolio veidą, sekantį kylančią trispalvę, kuri, ryto spinduliuose štai, tuč tuojau, svetimoj padangė suplevėsuos, graudenosi vadovo akis. "Tegul Saulė Lietuvos, tamsumus prašalina", kartojo ir kartojo vadovo lūpos, kol didelė, jau baisiai didelė ašara nuriedėjo per skruostą iš lietuviškos vadovo akies.

Nerimo vadovo akis nė valgykloje. Pamažu slinko nuo vieno stalo prie kito, rūpestingai žvelgdama, ar visi sotinasi, ar visi patenkinti. "Valgykit, mieli kolegos, jauskitės, kad stovyklaujat -- atostogaujat; rinkitės, kas ką mėgstat", rodos lyg kalbėte kalbėjo tėviška vadovo akis.

Laikas nestovi, o su juo ir stovyklos gyvenimas rieda į priekį. Vyksta paskaitos. Sėdi vadovo akis, dairosi. Čia seka jaunimą, čia seka prelegentą. Žiūri vadovo akis ir galvoja: "Na, ne, nesuvažiavome čia tik juokus krėsti. Žinoma, reikia visko, neprirakinsi jaunimo vien prie paskaitų, kad ir geros, kad ir rimtos, naudingos tos paskaitos, bet vis dėlto, jauna širdis lieka jauna, reikia ir jai po truputį pataikauti, duot ir jai laiko paūžti, kaip tas sakė, išsidraskyti". Kai taip sau galvojo vadovo akis, staiga iš vieno kampo pasigirdo knarkimas, nematytas. Pasiuto vadovo akis. Kiek tik jėgos nešė, leido iš savęs perkūnus ir žaibus. "O tu, velne, ar miegoti čia atėjai", siuto ir siuto akis. Ir pykčio bangos viena paskui kitą liuliuote liuliavo į miegančio pusę... Staiga miegantysis, lyg elektros paliestas, pašoko, nutilo knarkimas nurimo žaibavus ir rūpestinga vadovo akis.

Neapsiėjo nei paežerys nei maudymasis be vadovo akies. "Dar paskęs, durnių bevoliodami vandeny", karščiavosi vadovo akis. O jaunimas siautė: vieni taškėsi vandeniu, kiti suposi valtyse, treti kepinosi prieš saulutę. "Gražiai surėdytos tos lietuvaitės", gėrėjosi vadovo akis. Net persigando taip pagalvojus, apsidairė ir nurimo... Gyvenimo draugės nebuvo arti, tur būt, liko stovykloje tvarkytis. "Kvailai padariau nepasiėmus akinių" -- grįžo velniukas į kelias dešimtis nešiojančią kairę vadovo akį. "Gal reiktų taip sau pro šalį praeiti", vis kombinavo nelemta kairioji vadovo akis. Na, jau šito negalėjo pakęsti iki šiol tylėjusi dešinioji vadovo akis. Greit plačiai ir skaisčiai atsidarė ir tarė: "Raminkis, tėvuk!" Lyg ir pabudo vadovo kairioji akis, apsidairė, gal ir nepagalvojo, kad ežero pakrantės ir ne visai į gera, pusėtinai, dar energijos pilnai vadovo akutei...

Atrodo, kad linksmokos būta vadovo akies. Per vakarojimus jaunieji kolegos dainavo, grojo pokštus krėtė, šoko, neatsiliko nuo jų nė vadovo akis. Vos ne iš kailio nėrėsi ji, kad tik visi linksmi būtų, kad tik visi laimingi būtų, ach nors visus iš eilės išbučiuok, taip smagu čia su jais. "Ūžk, lietuviškasis jaunime, tebus stovykla tau lyg mažas tėvynės kampelis, kur tu tikrai gali visa pilnuma lietuviškai pasireikšti..." Džiūgavo linksma vadovo akis. Pamažu, vis pamažu, aprimdama po visos dienos įtempimo, linksmo vakarojimo, slinkdama į sustingimą, lyg į nuovargį. Bet ne. Dar ežerėlį prieš miegant reikia patikrinti. Didelė gi moralinė atsakomybė tai vadovo akiai duota. Nors irklai namie, nors visi turi ilsėtis, bet dėl "šventos ramybės", patikrinti reikia viską...

Migla užtiesė ežero paviršių ir, nors taip įgudusi vadovo akis, bet miglos, įveikti negalėjo. Atsisėdo ant kranto, lyg taip sau, pats vienas pasvajoti. Staiga per ežerą nuaidi... bučinys... "Rūpužiokai", suriko vadovo akis, "ar aš jums neskyriau laiko pasibučiuoti?... Kodėl, kodėl darote tai, kas uždrausta... Kodėl!...", ir šaukė ir vėl šaukė jau baisiai pavargusi, paraudusi ir miego norinti stovyklos vadovo akis.

Stovyklautoja

Neolituanų tautinių šokių grupės šokėjos.

Stovyklautojai kaukių baliuje...